

Norges miljø- og
biovitenskapelige
universitet

Masteroppgave 2016 30 stp
Norges miljø- og biovitenskapelige universitet
Fakultet for samfunnsvitenskap
Handelshøyskolen

En studie av kostnadsnivået for ungdomsdeltakelse i organisert fotball i Oslo

Christina Bråthen Holte
Camilla Takset Nøstdal
Økonomi og administrasjon

Forord

Denne masteroppgaven er skrevet i forbindelse med avslutningen av studiet i økonomi og administrasjon ved Norges miljø- og biovitenskapelige universitet. Det har vært et godt og tett samarbeid gjennom hele prosessen. Arbeidet med oppgaven har vært utfordrende, noe vi har vokst på å håndtere underveis. Dette har gjort arbeidet og skriveprosessen svært lærerik.

Vi har begge vært aktive i organisert idrett fra tidlig alder, og er fortsatt aktive i fotball og volleyball. Det å være en del av et lag er noe vi begge setter stor pris på, og som vi har mange gode minner og erfaringer fra. Vi synes det er veldig synd at enkelte ikke har mulighet til å delta i idrett, og få de samme opplevelsene som vi har hatt. Idrett er noe vi begge brenner for, og derfor ble valg av tema for masteroppgaven ganske enkelt.

Vi vil gjerne rette en stor takk til Atle Guttormsen for god veiledning og støtte gjennom hele arbeidet. En stor takk rettes også til alle som har stilt til samtaler, intervju, og til de som har gjennomført spørreundersøkelsen.

Christina Bråthen Holte

Camilla Takset Nøstdal

Oslo, 10. mai 2016

Sammendrag

Vår oppgave er et bidrag til forskningen innenfor temaet ungdom og idrett. Det foreligger mange studier om deltakelse i organisert idrett, og det har blitt identifisert årsaker til frafall som omfatter både motivasjon, sosial tilhørighet, og praktiske forhold. I idrettspolitisk dokument (Norges idrettsforbund 2015) har idrettsforbundet lagt konkrete føringer på hvordan økonomiske hindringer skal reduseres. På bakgrunn av tidligere forskning og hvordan media den siste tiden har fremstilt kostnader knyttet til deltakelse, har vi valgt å se på temaet deltakelse i organisert idrett fra et økonomisk perspektiv. Nærmere bestemt er målet for oppgaven å finne ut hvilke måter kostnadsnivået i organisert fotball kan være en begrensning for deltakelse. Videre har vi tatt for oss Oslo og valgt ut ti klubber, to klubber fra hvert av Oslos byområder; indre by øst, indre by vest, ytre by øst, ytre by vest og ytre by sør. Oppgaven er begrenset til å finne kostnadene knyttet til deltakelse for 13 – 14 åringer. Vi har benyttet både kvalitativ og kvantitativ metode, der har vi har intervjuet trenere og lagledere, samt sendt ut spørreundersøkelse til 8. klassinger ved to forskjellige skoler.

Våre funn viser tendenser til at kostnadsnivået for deltakelse på lagene gjenspeiler gjennomsnittlig inntekt i området. Når det kommer til betalingsproblemer viser resultatene fra intervjuene at de fleste klubbene ikke opplever det som en stor utfordring, men at det finnes tilfeller i samtlige klubber. Resultatene fra spørreundersøkelsen viser at majoriteten av respondentene oppgir at det ikke er for dyrt, men at det også her finnes tilfeller. Vi fant også tilfeller der enkelte av de som aldri har begynt med fotball ville begynt hvis det var billigere.

Vi har konkludert med at kostnadsnivået for deltakelse på et fotballag kan være en begrensning på flere måter. I enkelte tilfeller kan medlemskontingent og treningsavgift alene være en begrensning for deltakelse, hvis prisen blir for høy i forhold til husholdningens inntekt. Videre kan deltakelse medføre merkostnader i form av krav til klær og utstyr, samt egenandel til cuper og sosiale turer, som gjør at det totale kostnadsnivået blir for høyt for enkelte husholdninger. Det finnes tiltak som gjør at kostnadsnivået ikke trenger å være en begrensning, i form av støtteordninger både internt i laget og fra offentlige instanser. Dette kan gjøre deltakelse mulig til tross for betalingsproblemer.

Abstract

Our paper is a contribution to the research on youth and organized sports. There are many studies concerning sport participation, and several reasons for dropout has been identified, such as motivation, social cohesion and practical matters. The Norwegian Olympic and Paralympic Committee and Confederation of Sports have in “Idrettspolitisk dokument” (Norges Idrettsforbund 2015) specific guidelines on how financial obstacles should be reduced. Based on previous research and how media presents cases regarding expenses related to sport participation, we have chosen to research the topic of sport participation from a financial perspective. Specifically we aim to find out in which different ways the costs related to organized football can be a limitation for participation. Our focus for the research is within Oslo, and we have chosen ten teams, two from each of Oslo’s five city areas. The paper is limited to find expenses related to sport participation for 13-14 year olds. We have used both qualitative and quantitative research methods, interviewing coaches and team managers, and 8th graders from two different schools have responded to a survey.

Based on our findings the costs related to participation on different teams tend to reflect the average income in the area. The results show that most teams do not experience major challenges regarding payment issues, but all teams experience some cases of payment issues. The survey shows that the majority of respondents state that participation is not too expensive, but there are some cases where respondents find it expensive. There were also cases of respondents that stated they never participated also stated that they would play if participation were cheaper.

We have concluded that the costs related to football participation can be a limitation in several ways. In some cases, membership and training fees is a limitation for participation if the price to pay is too high relative to household income. Furthermore, participation causes additional costs such as requirements for clothing and equipment as well as deductible for team tournaments. The additional costs can be a limitation for some households because the total cost level is too high. There are measures that allow participation despite the cost level as limitation, such as financial aid provided by the teams or the government. This may make sport participation possible despite payment issues.

Innholdsfortegnelse

Forord	I
Sammendrag	II
Abstract	III
Innholdsfortegnelse	IV
Liste over tabeller.....	VI
Liste over figurer	VI
1. Introduksjon	1
1.1 Bakgrunn for valg av tema	1
1.2 Litteraturoversikt	3
1.3 Studiens relevans	7
1.4 Definisjoner og begrepsavklaring	8
1.4.1 Ungdomsidrett.....	8
1.4.2 Kostnads- og prisnivå	8
1.4.3 Grunntilbud.....	8
1.4.4 Standardutstyr.....	8
1.4.5 Sosioøkonomisk status.....	8
2. Teori.....	8
2.1 Bakgrunn for valg av teori.....	8
2.2 Klassifisering av kostnader	9
2.3 Husholdningsøkonomi	10
2.3.1 Inntekt	10
2.3.2 Skatt.....	10
2.3.3 Faste utgifter og variable kostnader.....	11
2.4 Statens institutt for samfunnsforskning (SIFO)	11
2.5 Inntekt og inntektsforskjeller i Norge og Oslo	13
2.6 Konsumentteori	16
3. Metode og fremgangsmåte	19
3.1 Problemstilling.....	19
3.2 Type undersøkelse.....	19
3.3 Valg av metode	20
3.4 Datainnsamling	22
3.4.1 Gjennomføring av intervjuene.....	22
3.4.2 Gjennomføring av spørreundersøkelsen.....	24
3.5 Reliabilitet og validitet.....	25
3.6 Metodiske implikasjoner og begrensinger	26
3.7 Etiske avveininger	28
3.8 Bearbeidelse av data.....	29
4. Resultater	29
4.1 Intervju	29
4.2 Spørreundersøkelse.....	39

5. Analyse.....	48
5.1 Klassifisering av kostnader	48
5.2 Intervjuene.....	49
5.3 Spørreundersøkelsen	54
6. Drøfting og konklusjon.....	56
6.1 Konklusjon	59
6.2 Videre forskning.....	60
Referanseliste	61
Vedlegg	67
Vedlegg 1 – Inntektsstatistikk (Oslo Kommune u.å.).....	67
Vedlegg 2 – Godkjenning fra NSD	68
Vedlegg 3 – Informasjonsskriv til foreldre	70
Vedlegg 4 - Intervjuguide	72
Vedlegg 5 - Spørreskjema.....	73
Vedlegg 6 – "Har du vært/er du medlem av et fotballag?"	81
Vedlegg 7 – "Hvorfor sluttet du?"	81
Vedlegg 8 – "Vurder påstanden: Hadde du begynt med fotball hvis..."	81
Vedlegg 9 – Hva må kjøpes på egenhånd.....	82
Vedlegg 10 – hvilket utstyr får du av klubben.....	82
Vedlegg 11 – Krysstabulering: "Det ble for dyrt" og "jeg begynte/fortsatte med en annen idrett" (Søndre Nordstrand).....	83
Vedlegg 12 – Krysstabulering: "Det ble for dyrt" og "jeg begynte/fortsatte med en annen idrett" (Nordstrand)	83
Vedlegg 13 – Krysstabulering: "Det er for dyrt" og "jeg begynte/fortsatte med en annen idrett" (Søndre Nordstrand).....	84
Vedlegg 14 – Krysstabulering: "Det er for dyrt" og "jeg begynte/fortsatte med en annen idrett" (Nordstrand)	84
Vedlegg 15 – Krysstabulering: "Det er for dyrt" og "det hadde vært billigere" (Søndre Nordstrand)	85
Vedlegg 16 – Krysstabulering: "Det er for dyrt" og "det hadde vært billigere" (Nordstrand).....	85

Liste over tabeller

TABELL 1 – SIFO REFERANSEBUDSJETT (TO FORSØRGERE).....	12
TABELL 2 - SIFO REFERANSEBUDSJETT (ENEFORSØRGER)	13
TABELL 3 – GJENNOMSNIITTLIG INNTEKT, BYOMRÅDER	16
TABELL 4 – OVERSIKT OVER INFORMANTER OG LAG	23
TABELL 5 - OVERSIKT OVER MEDLEMSKONTINGENT OG TRENINGSAVGIFT.....	30
TABELL 6 - OVERSIKT - HVA SOM ER INKLUDERT I KONTINGENT OG AVGIFTER.....	31
TABELL 7 - OVERSIKT OVER KONTINGENT OG AVGIFTER, SAMT GJENNOMSNIITTLIG INNTEKT	50

Liste over figurer

FIGUR 1 – AKTIV UNGDOM – FORDELT PÅ BYDELER (%).....	5
FIGUR 2 – NFF - SURVEYUNDERSØKELSE	7
FIGUR 3 – UTVIKLINGEN I INNTEKTSULIKHET. INNTEKT ETTER SKATT FOR HUSHOLDNINGER.....	13
FIGUR 4 – GJENNOMSNIITTLIG NETTOINNTEKT, 2014	14
FIGUR 5 – SSB - BYOMRÅDER, OSLO.....	15
FIGUR 6 – BUDSJETTKURVEN OG MULIGHETSOMRÅDET	17
FIGUR 7 – MULIGHETSOMRÅDET OG PRISENDRINGER.....	18
FIGUR 8 – MULIGHETSOMRÅDET OG INNTEKSENDRING.....	19
FIGUR 9 – ”FORELDRENE MINE MANGLER PENGER TIL Å BETALE FOR DE ULIKE IDRETTSAKTIVITETER SOM JEG ØNSKER Å DELTA I”.....	40
FIGUR 10 – ”HAR DU VÆRT MEDLEM/ER DU MEDLEM AV ET FOTBALLAG?”	41
FIGUR 11 – VURDERING AV PÅSTANDER OM ÅRSAKER TIL HVORFOR DE SLUTTET.....	42
FIGUR 12 – ”DET BLE FOR DYRT”	42
FIGUR 13 – PÅSTANDER OM ÅRSAKER TIL HVORFOR DE ALDRI BEGYNTE MED FOTBALL.....	43
FIGUR 14 – ”DET ER FOR DYRT”	44
FIGUR 15 – ”HADDE DU BEGYNT MED FOTBALL HVIS”	44
FIGUR 16 – VURDERING AV OM DE HADDE BEGYNT PÅ FOTBALL ”HVIS DET HADDE VÆRT BILLIGERE”.....	44
FIGUR 17 – ”HVLKE ULIKE FOTBALLSKO HAR DU?”	46
FIGUR 18 – ”HVOR OFTE HAR DU NYE FOTBALLSKO?”	46

1. Introduksjon

1.1 Bakgrunn for valg av tema

Idrettens rolle i samfunnet er et aktuelt tema som studeres fra flere innfallsvinkler. Det antas at idretten har en stor samfunnsmessig betydning, noe som gjenspeiles i kraft av omfanget og antall medlemmer i Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komite (NIF) (Norges idrettsforbund u.å.a). Et overordnet mål for staten er at idrett skal være for alle, der barn og unge er en prioritert målgruppe (Kultur- og kirkedepartementet 2002). Dette innebærer at det gjennom virkemiddelbruk legges til rette for at alle som ønsker å delta i idrett skal ha mulighet til dette, og satsing på anlegg er i følge Meld. St. 26 (2011-2012 s. 14) den viktigste forutsetningen for å oppnå dette. De positive effektene deltakelse i idretten medfører påpekes stadig, og i Meld. St. 26 (2011-2012 s. 69f) presiseres det at idretten gir mulighet til å oppleve et inkluderende fellesskap, glede, og fysisk og psykisk overskudd. Videre legges det vekt på å utvikle aktivitetstilbudet for barn og unge ettersom idretten representerer et fellesskap, “som sosialiseringsarena og innfallsport til sivilsamfunnet”. NIF sin visjon “idrettsglede for alle”, gjenspeiler statens overordnede mål. Formålet til NIF er å arbeide for at alle mennesker gis mulighet til å utøve idrett ut i fra sine ønsker og behov, uten å bli utsatt for forskjellsbehandling (Norges idrettsforbund u.å.a).

Norges Idrettsforbund og paralympiske og olympiske komite er Norges største frivillige organisasjon med 2 240 000 medlemmer (Bryhn 2014; Norges idrettsforbund u.å.a). Per 01.01.2016 var folkemengden i Norge i følge SSB 5,2 millioner, noe som vil si at omtrent 43% av Norges befolkning er medlem av et idrettslag. Når det kommer til aktive barn og unge, viser NOVAs rapport (2015 s. 44) at det ikke er nevneverdige forskjeller rundt om i landet i forhold til hvor mange som er aktive i fritidsorganisasjoner eller ikke. Tall fra “Ung i Oslo” (2015 s. 46ff) viser at Oslo ikke skiller seg fra andre deler av landet når det kommer til antall aktive. Innad i Oslo er forskjellene større; flere unge i vest er aktive, mens ungdom i enkelte av sentrumsnære og østlige bydeler er de med lavest deltakelse i organiserte fritidsaktiviteter. Videre ser man av rapporten at 19% jenter og 14% gutter oppgir at de aldri har vært medlem i en fritidsorganisasjon etter fylte 10 år. Selv om det prosentvis ikke ser stort ut, omfatter det fortsatt titusener barn og ungdom. Det finnes barn og unge som aldri har

deltatt i organisert idrett, mens noen har deltatt og senere sluttet. Dette er noe vi mener er viktig å se nærmere på.

VG skrev nylig en artikkel med overskriften: “Barneidretts-debatten: Halvparten sluttet da regningene kom”, der de presiserte forskjellene i priser på barnefotball, og at foreldrene reagerer på treningsavgiftene (Ertesvåg 2015). I en artikkel publisert på NIF sine nettsider, vektlegges det at idrett kan være dyrt for noen, og det vises til to tilnæringer til økonomi som barriere. For det første at det er barn som ikke får drevet med idrett i det hele tatt på grunn av at “inngangsbilletten” er for høy. For det andre at det er enkelte idretter barn ikke får deltatt i på grunn av en for høy kostnadskultur. Dette gjelder ikke bare familier med inntekt under fattigdomsgrensen, men også familier med gjennomsnittlig inntekt (Singdahlsen 2015). Med utgangspunkt i at breddeidrett skal være for alle, uttrykker Hafsaahl (2015) i sin kronikk bekymring for at høyt kostnadsnivå skal ekskludere enkelte fra idretten. Denne vektleggingen av høye kostnader, indikerer at kostnadsnivået kan være en av årsakene til barn og unges frafall fra, eller manglende deltakelse i organisert idrett. Som nevnt er målet både for staten og NIF at idrett skal være for alle. Med utgangspunkt i at Norge er en velferdsstat, med inntektsulikheter langt mindre sammenlignet med andre land (Berg & Christensen 2015), bør ikke økonomi være en begrensning til barn og unges deltakelse i organisert idrett. I Meld. St. 26 (2011-2012 s.10) fremkommer det at det er en generell velstandsutvikling i Norge, men ikke alle tar del i denne. Det finnes sosiale ulikheter og skjev fordeling av godene i samfunnet, noe som gjør at ikke alle har like muligheter, som blant annet å være medlem i et organisert idrettslag. Singdahlsen (2015) presiserer at bevissthet rundt temaet er viktig for at økonomi ikke skal være en barriere for deltakelse i organisert idrett.

Fotball er den største idretten i Norge dersom man regner antall medlemmer i et særforbund, med 375 313 medlemmer per. 2014 (Norges Fotballforbund 2016). Etersom fotball er en breddeidrett, og en av de største idrettene som utøves i Norge, har vi valgt å fokusere på nettopp denne idretten. Dette er en idrett der behovet for personlig utstyr i utgangspunktet ikke gir et høyt kostnadsnivå for de deltakende. Vi har valgt å ta for oss hovedstaden, Oslo, på bakgrunn av tilgjengelighet og tilgang til informanter. Tatt i betraktning inntektsforskjellene innad i Oslo, har vi valgt å intervjuere trenere, lagledere og styreledere i ti klubber fordelt på Oslos fem byområder. For å få et innblikk i ungdommens perspektiv på

temaet har vi valgt å sende ut en spørreundersøkelse til to skoler. Problemstillingen for oppgaven vår er som følger:

”På hvilke måter kan kostnadsnivået for 13 – 14 åringers deltakelse på organiserte fotballag i Oslo være en begrensning?”

1.2 Litteraturoversikt

Det er gjort flere studier av barn og ungdoms deltakelse i organisert idrett. Det er blant annet identifisert årsaker til frafall som omfatter både motivasjon, sosial tilhørighet, og praktiske forhold. De vanligste årsakene til frafall i organisert idrett er: “har flyttet”, “skader har oppstått”, “tilbudet er ikke godt nok”, “det er mye konkurranse”, “andre interesser”, “det tar for mye tid”, og “det er kjedelig” (Seippel 2005; Haavelmoen 2012).

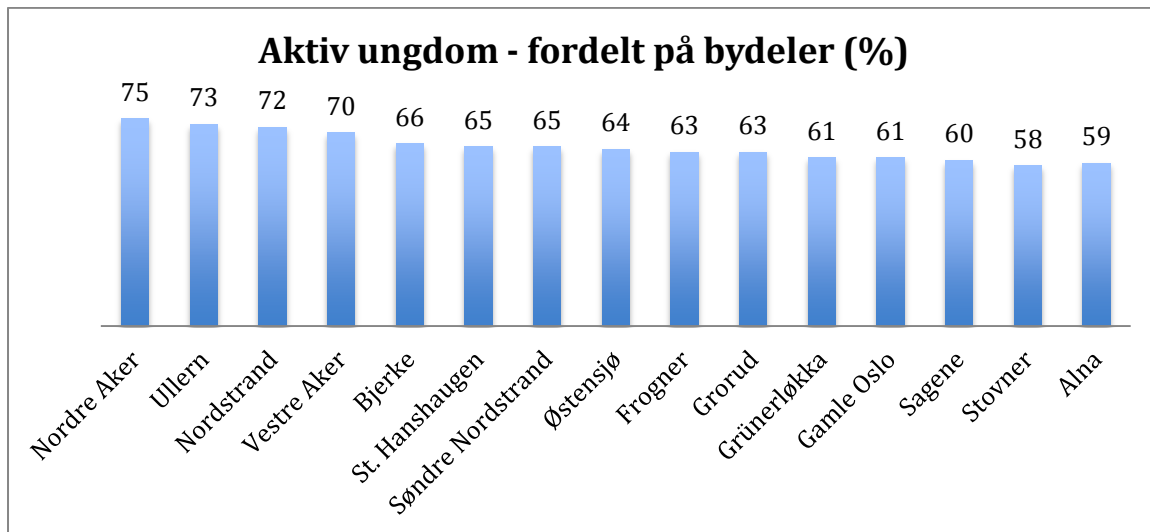
Myrli & Mehus (2015) har forsket på hvordan sosial ulikhet kommer til syne i rekruttering til og frafall fra den organiserte idretten i Trondheim. De fant at kjønn, minoritets-/majoritetsbakgrunn og sosioøkonomisk status har betydning for ulikhetene som finnes. Resultatene i studien viser at sosioøkonomisk status ikke har betydning for rekruttering til organisert idrett, men at den er viktig for å forstå frafallet. De presiserer at dette delvis kan forklares med at kostnadene ved deltakelse i organiserte idrettsaktiviteter er relativt lave frem til 12-årsalderen, og at det blir mer kostbart jo eldre man blir og jo lenger man deltar i idretten. Videre viser resultatene fra studiene til Myrli og Mehus (2015) at sannsynligheten for å slutte tidlig i organisert idrett er høyere for barn fra familier med lav sosioøkonomisk status enn barn fra familier med høy sosioøkonomisk status.

Olsbø (2014) ser på idrett som en arena for integrering. Hun presiserer at undersøkelser viser at barn, unge og voksne med minoritetsbakgrunn er sterkt underrepresentert i den organiserte idretten. Tidligere forskning har hatt fokus på kulturforskjeller som årsak til manglende deltakelse, men Olsbøs studier knytter problemet opp mot samfunnsutvikling. Videre trekkes kostnadene ved å drive organisert idrett frem som en utfordring. Prisen øker hvert år, og hun mener at utviklingen går i retning av en markedspris. Olsbø hevder at mer teknisk, spesialisert og kostbart utstyr gjør at idretten står i fare for å bli en arena der økonomiske og sosiale forskjeller fremheves.

På oppdrag fra Norges Idrettsforbund og Olympiske og Paralympiske Komité har Ingebrigtsen (2012) analysert foreningens aktivitetstall. Rapporten fokuserer på utviklingen i ungdomsidretten, og analysen viser at idrettsgren er den viktigste variabelen for å forstå ungdoms idrettsdeltakelse på nasjonalt nivå. Ingebrigtsen viser til fotball som eksempel. Etterhvert som utøverne når ungdomsalder, må det store frafallet i fotballen sees i sammenheng med hvordan fotballen organiseres på alle nivåer. Ettersom det er store variasjoner i aktivitetstall innad i idrettslagene, argumenterer Ingebrigtsen for at idrettstilbudet i den enkelte treningsgruppe er den viktigste faktoren for å forstå hvorfor utøvere opprettholder eller avslutter sin idrettsdeltakelse. Aktivitetstallene blant barn er høyere enn befolkningstallene, og kan forklares med at mange barn deltar i flere idretter samtidig. Idretten generelt opplever stort frafall av utøvere i overgangen fra barn til ungdom ettersom de fleste avslutter sin idrettsdeltakelse når de kommer opp i ungdomsårene. Ingebrigtsen presiserer at frafallet med alderen må sees i sammenheng med den enkelte idrett, ettersom det også er idretter som har flere aktive ungdommer enn barn. Aktivitetstallene viser også at det deltar færre ungdommer i 2011 enn i 2006 for idretten samlet. En annen årsak som trekkes frem er konkurranse fra andre treningstilbud, noe som indikerer at idretten har utfordringer med å opprettholde sin posisjon som et attraktivt treningstilbud blant ungdommer.

Rapportene fra NOVA (2015a; 2015b) har som formål å kartlegge ulike sider ved ungdommers hverdag og deres levekår. De har blant annet kartlagt unges deltakelse i organisert fritid. Resultatene fra den nasjonale rapporten viser at etter fylte ti år har nesten ni av ti unge vært delaktig i en organisasjon, klubb eller lag. Idretten har flest aktive ungdommer, der 60 % har deltatt i en aktivitet gjennom et idrettslag den siste måneden. Den markante nedgangen i andelen aktive finner de på 9. Klassestrinn. Videre har det vært en nedgang av aktive unge i organisasjonene siden 2010, det forklares med færre aktive fritidsklubber og ungdomshus. Det fremkommer av rapporten "Ung i Oslo 2015" at andelen unge i Oslo som deltar på organiserte fritidsaktiviteter er høyere sammenlignet med ellers i Norge. Videre viser resultatene at det er forskjeller innad i Oslo (Figur 1). Det er en større andel unge i vest som deltar i ulike organiserte fritidsaktiviteter. Deltakelsen er lavest i enkelte av de sentrumsnære og østlige bydelene. Det presiseres også i rapporten at høy sosial bakgrunn er mer vanlig i vest enn i sentrum og øst, noe som bidrar til bydelsforskjellene. Den sosiale bakgrunnen er i NOVAs rapport definert som et samlemaal for flere faktorer hos en familie. Dette er blant annet sosioøkonomiske ressurser, foreldrenes utdanningsnivå, bøker i

hjemmet, om man drar på ferie, har eget soverom, og om familien har bil. Enjolras et al. (2012 s. 9) mener også at sannsynligheten for å være aktiv i en idrettsorganisasjon er størst for personer med høy inntekt, høy utdanning, heltidsansettelse og god helse.

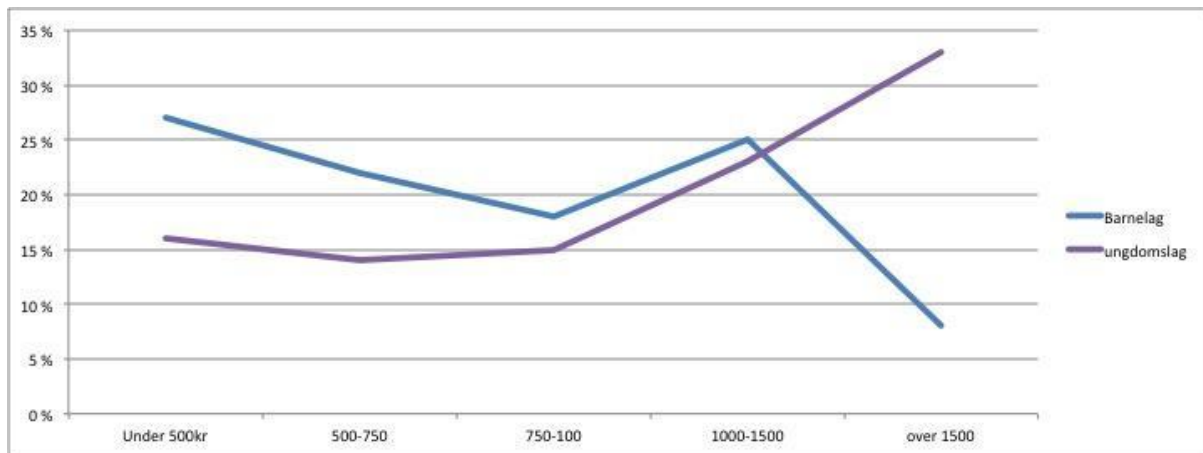
Figur 1 – Aktiv ungdom – fordelt på bydeler (%)

Fløtten (2009) skriver om fattigdom som årsak til at barn og unge ekskluderes fra organisert idrett. Behov for utstyr, treningskontingent og reiser gjør at man må ha økonomi til å delta. Det presiseres videre at ved å ikke delta på sosiale aktiviteter som barn, kan det øke risiko for ekskludering som voksen. I tillegg blir deltakelse i kostnadskrevenne idretter sett på som viktig for jevnaldredes aksept.

Sørli (2012) har undersøkt hvorvidt fattige barn og unge blir ekskludert fra organisert idrett på grunn av kostnadsnivået, og hva barnevernskontorer, sosialtjenestekontorer og idretten gjør i så tilfelle. Datainnsamlingen og resultatene fra oppgaven viser at organisert idrett er noe fattige barn og unge blir ekskludert fra, ettersom fattige familier må prioritere penger på mat og klær fremfor organisert idrett. Sosialtjenesten og barnevernet har tiltak for å hjelpe familier med blant annet økonomisk veiledning, tiltak rettet mot utdanning og jobb, og tiltak som betaling av medlemskontingent og utstyr for at barn og unge skal bli inkludert i idretten. Spørsmål hun også stiller er om noe kan gjøres for at prisene i idretten reduseres, og om et eventuelt samarbeid mellom de ulike instansene vil være et godt tiltak for å inkludere fattige barn og unge i den organiserte idretten.

Temaet vekker også oppsikt internasjonalt. Hardy et al. (2010) har undersøkt foreldres oppfatning om barrierer til deltakelse i organisert idrett blant barn mellom 5 og 14 år i Australia. De har sett på kostnader, tid, reisevei, og tilgjengelighet til organiserte idretter som forklaringsfaktorer for hvorvidt barna får delta i organisert idrett eller ikke. Resultatene fra studien viser at disse faktorene har en betydning for foreldres beslutning om barnas deltakelse. Dette indikerer at det må iverksettes tiltak for å redusere kostnadene knyttet til organisert idrett, og øke tilgjengeligheten, spesielt for de fra regionale og landlige områder, der kostnadene kan bli høyere på grunn av få deltakende og færre frivillige. I en annen studie fra Australia studerte Dollman & Lewis (2011) barn/unge mellom 10-15 år, for å undersøke hvilken påvirkning sosioøkonomisk status har på deltakelse i idrett. De fant at deltakelse i idrett var høyere blant barn/unge med høy sosioøkonomisk status enn barn/unge med lav sosioøkonomisk status. Videre rapporterte barn og unge med høy sosioøkonomisk status færre barrierer for deltakelse i idrett. En lignende studie utført i Bristol i England utforsker hvordan familie og sosioøkonomiske faktorer er relatert til barns fysiske aktivitet (Brockman et al. 2009). I studien ble 113 barn mellom ti og elleve år fra ulike skoler i Bristol delt opp i fokusgrupper, der det var samtale om og spørsmål rundt fysisk aktivitet og foreldrenes/familiens påvirkning til å være fysisk aktiv. De ulike skolene representerte hvorvidt sosioøkonomisk status var lav, middel eller høy. Resultatene viste at barn fra skoler med lav sosioøkonomisk status ble oppmuntret verbalt til å delta i fysisk aktivitet, mens barn fra skoler med middels/høy sosioøkonomisk status ble oppmuntret ved finansiell støtte eller med-deltakelse. Videre fant de at sosioøkonomisk status hadde betydning for om barn deltar i organisert idrett eller "ustrukturert aktivitet". Barn fra skoler med høy sosioøkonomisk status deltar i organisert idrett i høyere grad enn barn fra skoler med lav sosioøkonomisk status. Kostnad ble rapportert som en signifikant barriere for barn fra skoler med lav sosioøkonomisk status.

Norges Fotballforbund (2011), heretter forkortet til NFF, har forsøkt å kartlegge kostnadene forbundet med å spille fotball i aldersbestemte lag i Norge. De sendte ut en surveyundersøkelse til klubbledere i fotballag med spørsmålet: "Hvor mye koster det å spille for klubbens barnelag/ungdomslag, inkludert treningsavgift og medlemsavgift?". I undersøkelsen er barnelag definert i aldersgruppen opptil 12 år, og ungdomslagene 13-18 år.

Figur 2 – NFF - surveyundersøkelse

Resultatene viser at det foreligger forskjeller mellom barne- og ungdomslag (Figur 2). Blant barnelagene er det 8% som har en pris på over kr 1 500, og blant ungdomslagene er det 33% som oppgir en pris over kr 1 500. Videre er det 8% som oppgir en pris for ungdomslag over kr 3 000. NFF sier at det kan beregnes kr 700 - 1 000 for personlig utstyr for barnelagene i tillegg til medlems- og treningsavgift. For ungdomslagene er utstyret gjerne dyrere, og det er hyppigere overnattingsturer i inn- og utland. Det fremkommer av undersøkelsen at Oslo, Akershus, Trondheim, Østfold og Tromsø er de dyreste stedene å drive med både barne- og ungdomsfotball. I Oslo ligger gjennomsnittsprisen i barnefotball på rundt kr 1 250, og noe over kr 1 500 for ungdomslagene. NFF mener det er grunn til å tro at kostnadsforskjellen er enda større mellom barne- og ungdomslag enn det tallene viser.

1.3 Studiens relevans

Litteraturoversikten viser at det har vært en del forskning på temaet barn og unge i idretten, både nasjonalt og internasjonalt. Vår oppgave skal bidra til forskningen på temaet idrett og ungdom ved vektlegging av økonomi og kostnadsnivå som begrensning for deltakelse. I idrettspolitisk dokument (Norges idrettsforbund 2015, s. 11) har idrettsforbundet lagt konkrete føringer på hvordan økonomiske hindringer skal reduseres. På bakgrunn av tidligere forskning og hvordan temaet barn og unge i idrett fremstilles i media, skal vi studere kostnadsnivået for deltakelse i fotballen ytterligere.

1.4 Definisjoner og begrepsavklaring

1.4.1 Ungdomsidrett

Norges idrettsforbund (u.å.b; u.å.c) har kategorisert inndeling av aldersgrupper i idretten til at barneidrett er barn mellom 6-12 år, ungdomsidrett er ungdom mellom 13-19 år. Vi bruker samme inndeling av aldersgrupper i denne oppgaven.

1.4.2 Kostnads- og prisnivå

Medlemskontingent og treningsavgift er i denne oppgavens sammenheng prisen klubbene tar for deltakelse på et fotballag. Prisen fotballaget tar blir følgende en kostnad for spillerne, og vil i denne oppgaven bli oppført som en utgift i et husholdningsbudsjett.

1.4.3 Grunntilbud

Enkelte av fotballklubbene har utvidet tilbud til en høyere pris. Grunntilbud vil i denne oppgaven si tilbudet som er for alle i en gitt aldergruppe, uavhengig av nivå. Med andre ord tar vi utgangspunkt i minste pris for deltakelse på et fotballag.

1.4.4 Standardutstyr

I denne oppgaven referer vi til standardutstyr som det spillerne må ha for å delta på et fotballag, herunder fotballsko og leggskin.

1.4.5 Sosioøkonomisk status

Sosioøkonomisk status er et samlebegrep som måles på bakgrunn av utdanning, yrke og finansielle faktorer (Hoff, Laursen & Tardif 2002 s. 231).

2. Teori

2.1 Bakgrunn for valg av teori

Vi vil i denne oppgaven undersøke om kostnadsnivået i ungdomsfotballen kan være en begrensning for deltakelse. Kostnadene knyttet til deltakelse på et fotballag må identifiseres, og vi benytter oss av teori om økonomistyring for klassifisering av kostnader. Kostnadene knyttet til deltakelse på et organisert fotballag kan kategoriseres som en utgiftspost i et husholdningsbudsjett, og vi velger derfor å ta for oss husholdningsøkonomi, samt se på referansebudsjettet som legges frem av Statens institutt for samfunnsforskning (SIFO). Vi presenterer også en oversikt over inntekter og inntektsforskjeller i Norge og Oslo. Videre

velger vi å se nærmere på konsumentteori innenfor mikroøkonomi for å kunne forklare familiens kjøpsatferd og hvordan atferden påvirkes av pris og disponibel inntekt.

2.2 Klassifisering av kostnader

Det finnes flere typer kostnader, som også beregnes på forskjellige måter. Vi skal se på hvilke kostnader som er av betydning i en beslutningssituasjon. Horngren et al. (2012 s. 415) definerer beslutningsrelevante kostnader som “forventet fremtidige kostnader som varierer ut i fra ulike beslutningsalternativer”. Inntekter og kostnader som allerede har påløpt betyr ikke noe i beslutningssammenhengen, kun de fremtidige inntektene og kostnadene. Ved å se på disse kostnadene isolert, styrer man unna potensielt forvirrende irrelevant data. Berthling-Hansen & Skaldehaug (2003) mener at “prinsippet om beslutningsrelevans er avgjørende i kostnadsanalyser da relevante kostnadsdata i ulike beslutningssituasjoner kan være svært forskjellig”. Endringen i totalkostnad er det som blir relevant på lang og kort sikt. Dette støttes av Sending (2013 s. 312) som mener at inntekter og kostnader klassifiseres som relevante når de endrer seg som følge av beslutningen.

Klassifiseringen av kostnader avhenger av hvilket formål vi har. Det skilles tradisjonelt sett mellom faste og variable kostnader. Berthling-Hansen & Skaldehaug (2003) og Bjørnenak et al. (2005) mener at det ikke finnes et klart og entydig skille mellom faste og variable kostnader. Faste kostnader er i følge Bjørnenak et al. (2005) knyttet til det som betegnes som periodekostnader, altså at kostnadene avhenger av tid og ikke av produktene. I følge Sending (2013 s.68) er tidshorisonten normalt ett år. En variabel kostnad defineres som en kostnad som varierer med en faktor, og denne faktoren betegnes ofte som en kostnadsdriver. At kostnadsdriveren og hvilken tidshorisont man tar utgangspunkt i er avgjørende for om en kostnad er fast eller variabel understøttes av Berthling-Hansen & Skaldehaug (2003). De mener også at kostnader fastsettes for ofte i forhold til produkt- og tjenestevolum.

Kostnadsdriveren er som nevnt den underliggende årsaken til at kostnadene endrer seg. Den sier også noe om hvordan ulike aktiviteter utløser ressursbruk. Dette forårsaker en forandring i de totale kostnadene til et relevant kostnadsobjekt (Horngren et al. 1994 s. 50). Et kostnadsobjekt kan være blant annet en aktivitet, prosess, produkt, tjeneste eller et prosjekt.

Det skilles også mellom direkte og indirekte kostnader. Direkte kostnader kan føres direkte til kostnadsobjektet, der graden av direkte registrering avhenger av ressursbruken i registreringen. Det finnes også kostnader som ikke føres direkte til et objekt, altså de indirekte kostnadene. Dette er enten fordi det ikke er mulig, eller fordi det ikke er økonomisk rasjonelt, altså ikke kostnadseffektivt (Bjørnenak et al. 2005).

2.3 Husholdningsøkonomi

En husholdning defineres av Statistisk Sentralbyrå (u.å.), heretter forkortet til SSB, til de som til daglig bor sammen og har en felles økonomi. Det er flere utenforliggende forhold som har betydning for fastlegging av rammene rundt en husholdningsøkonomi.

Husholdningsøkonomien blir blant annet påvirket av Stortingets fastsetting av skattesatsene i forbindelse med statsbudsjettet, samt størrelsen på trygde- og pensjonsytelser. Videre påvirkes husholdningsøkonomi av markedet og næringslivet både innenlands og utenlands, med tanke på priser og svingninger i valutakurs. Det må finnes arbeidsplasser som genererer lønnsinntekt, som videre gir behov og betalingsvilje for varer og tjenester på markedet (Hveem 1998 s. 3-4).

Alle husholdninger utgjør hver sin privatøkonomiske enhet. Dersom man ser overordnet på husholdningsøkonomien, består den av disse hovedfaktorene:

$$\begin{array}{r} \text{Inntekt} \\ - \text{Skatt} \\ - \text{Faste utgifter} \\ \hline = \text{Disponibel likviditet} \\ \hline \end{array}$$

2.3.1 Inntekt

Når en ser på et familiebudsjett er det normalt å ta utgangspunkt i netto inntekt, altså utbetalt lønn fratrukket skatter og avgifter. I tillegg til lønn kommer inntekter som for eksempel barnetrygd, pensjoner, bostøtte og bilgodtgjørelse (Hveem 1998 s. 50). Inntekt skal dekke utgifter og kostnader til blant annet bolig og boustgifter, mat, klær, hygieneartikler, fritidsaktiviteter og andre utgifter/kostnader som ellers inngår i husholdningen.

2.3.2 Skatt

I Norge har man et skattesystem som tilstreber skattenøytralitet og symmetri (Hveem 1998 s. 59). De som bor i Norge har glede og nytte av mange velferdsordninger i samfunnet, og ettersom dette koster penger, er alle med på å betale for dette i form av skatt. Hvor mye skatt

hver enkelt betaler kommer an på inntekten (Skatteetaten u.å.). Vi kommer ikke til å gå nærmere inn på skattebetaling videre i oppgaven, da vi tar utgangspunkt i netto inntekt og skal fokusere på den disponible inntekten.

2.3.3 Faste utgifter og variable kostnader

Hveem (1998 s. 52) definerer kostnad som forbruk av ressurser, mens utgifter er anskaffelse av ressurser vurdert i penger. Utgifter til boliglån ansees ofte som faste, selv om de påvirkes av flere faktorer som for eksempel svingninger i rentemarkedet. Variable kostnader er nok den faktoren som lettest kan styres av husholdningen selv, der prioritet og preferanser hos enkeltmennesker er avgjørende. Vi tar i denne oppgaven utgangspunkt i SIFOs referansebudsjett, og fokuserer på postene som viser alminnelige forbruksutgifter.

Hveem (1998 s. 15f) presiserer at faktorene; inntekt, skatt, faste utgifter og variable kostnader kan virke tilsynelatende gitt. Disse faktorene avhenger av variabler som antall personer, alder, geografisk forhold og individuelle variasjoner i husholdningen. Variasjon i disse fører til endringer i den disponible inntekten. Lang (1993 s. 4ff) mener at planlegging av privatøkonomi er viktig for å få bedre kontroll over egne midler, og lettere oppnå en ønsket livsstil. En “styring” av privatøkonomien er nødvendig for å finne ut hvordan pengene er blitt brukt og hvordan man ønsker å bruke dem i fremtiden (Rabbevåg 1992 s. 34). Det som er igjen av lønn og inntekt etter at skatter og avgifter, samt utgifter til bolig er trukket fra, går med på å dekke hverdagens behov (Hveem 1998 s. 49). Enkeltmenneskers ønsker og behov er avgjørende for hvordan den disponible likviditeten blir prioritert.

2.4 Statens institutt for samfunnsforskning (SIFO)

SIFO er et statlig forvaltningsorgan og er det eneste forskningsinstituttet i Norge som driver kun med forbruksforskning. Formålet er å bruke forskningen som grunnlag for å nå forbrukerpolitiske mål, ivareta forbrukerne og til kunnskapsproduksjon (SIFO u.å.a). Hvert år utarbeider SIFO et referansebudsjett. Budsjettet er et familiebudsjett som viser alminnelige forbruksutgifter og kan justeres for ulike typer hushold. Postene i budsjettet inkluderer dagligdagse utgifter som eksempelvis mat, klær, hygieneartikler, samt utgifter knyttet til sjeldnere kjøp som møbler og elektronisk utstyr. Postene inkluderer ikke utgifter til ferie, kostbare og utstyrskrevene fritidsinteresser, gaver og feiring av fødselsdager og andre begivenheter. Andre utgifter som ikke omfattes av referansebudsjettet er bolig, strøm, andre boutgifter og helsetjenester. Det tas videre ikke hensyn til hvilken livsfase den vokse befinner

seg i, noe som SIFO mener har følger for hva det koster å ha barn. Referansebudsjettet viser et rimelig forbruksnivå, med et forbruk som kan godtas av folk flest. Budsjettet viser et forbruksnivå “som gjør det mulig for husholdets personer å delta på de mest vanlige fritidsaktivitetene på en fullverdig måte” (SIFO u.å.b).

Tabell 1 viser et eksempel på et referansebudsjett til en husholdning på fire, bestående av en mann og kvinne mellom 20-50 år, og to barn mellom 14-17 år. Det er også en bil i husstanden. Hvis husholdningen har to biler, vil budsjettet vise dobbelt så mye på den posten. I budsjettet er det satt opp kr 3 728 til lek og medieforbruk. ”Budsjettposten omfatter leker til barn, sykler, sportsutstyr, bøker, dataspill, kino, teater osv. Budsjettet gir rom for deltakelse i enkle fritidsaktiviteter inklusive medlemskap i frivillige organisasjoner. Det forutsetter i utgangspunktet ikke arv av fritidsutstyr mellom søsken. Utgifter til anskaffelse og bruk av smarttelefon, med blant annet muligheter for avspilling av musikk, er med i alle aldersgrupper fra 10 år.” (SIFO u.å.c).

Tabell 1 – SIFO referansebudsjett (to forsørgere)

Månedlige utgifter for hele husholdet			
Individspesifikke utgifter		Husholdningsspesifikk utgifter	
Mat og drikke	8 080	Andre dagligvarer	550
Klær og sko	2 488	Husholdningsartikler	600
Personlig pleie	1 728	Møbler	610
Lek og mediebruk	3 728	Mediebruk og fritid	2 300
Reise (kollektivt)	2 070	Bil (drift og vedlikehold)	2 270
Spedbarnsutstyr	-	Barnehage	-
Sum	18 094	Aktivitetsskole (SFO)	-
		Sum	6 330

Totalt forbruk

Totalt summert månedlig forbruk for hele husholdningen	24 424
--	---------------

Det i utgangspunktet satt av kr 1 150 per måned for ”Lek og mediebruk” for de mellom 14-17 år, og kr 1 180 for de over 17 år. Ettersom SIFO har beregnet 20% stordriftsfordeler ser vi av tabell 1 at det er satt av totalt kr 3 728 til ”Lek og mediebruk” for hele husholdningen med to forsørgere, og kr 3 480 for husholdninger med eneforsørger som vi ser av tabell 2. Årlige budsjetterte utgifter av ”lek og mediebruk” for denne husholdningen er i følge SIFO kr 44 736. For et barn mellom 14-17 år blir det årlig budsjettert med kr 11 040.

Tabell 2 - SIFO referansebudsjett (eneforsørger)

Månedlige utgifter for hele husholdet (eneforsørger)

Individspesifikke utgifter		Husholdningsspesifikk utgifter	
Mat og drikke	7 310	Andre dagligvarer	390
Klær og sko	2 320	Husholdningsartikler	470
Personlig pleie	1 600	Møbler	480
Lek og mediebruk	3 480	Mediebruk og fritid	2 170
Reise (kollektivt)	1 380	Bil (drift og vedlikehold)	2 270
Spedbarnsutstyr	-	Barnehage	-
Sum	16 090	Aktivitetsskole (SFO)	-
		Sum	5 780

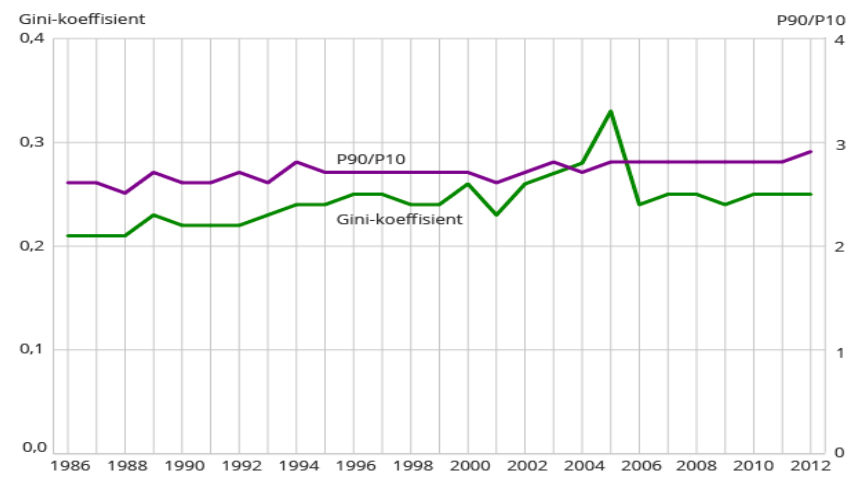
Totalt forbruk

Totalt summert månedlig forbruk for hele husholdningen	21 870
--	---------------

2.5 Inntekt og inntektsforskjeller i Norge og Oslo

For å måle graden av inntektsulikheter i et land benyttes ofte Gini-koeffisienten (Statsbudsjettet u.å.). En Gini-koeffisient lik 0 indikerer at alle har lik formue og inntekt, mens en Gini-koeffisient lik 1 indikerer at én person eller husholdning har all inntekt og formue i samfunnet. I Norge har utviklingen av Gini-koeffisienten vært relativt stabil de siste 25 årene. I følge en beregning foretatt av Eurostat var Norge det landet i Europa med den jevneste inntektsfordelingen i 2011 (Meld. St. 1 2014-2015).

Utviklingen i inntektsulikhet. Inntekt etter skatt for husholdninger

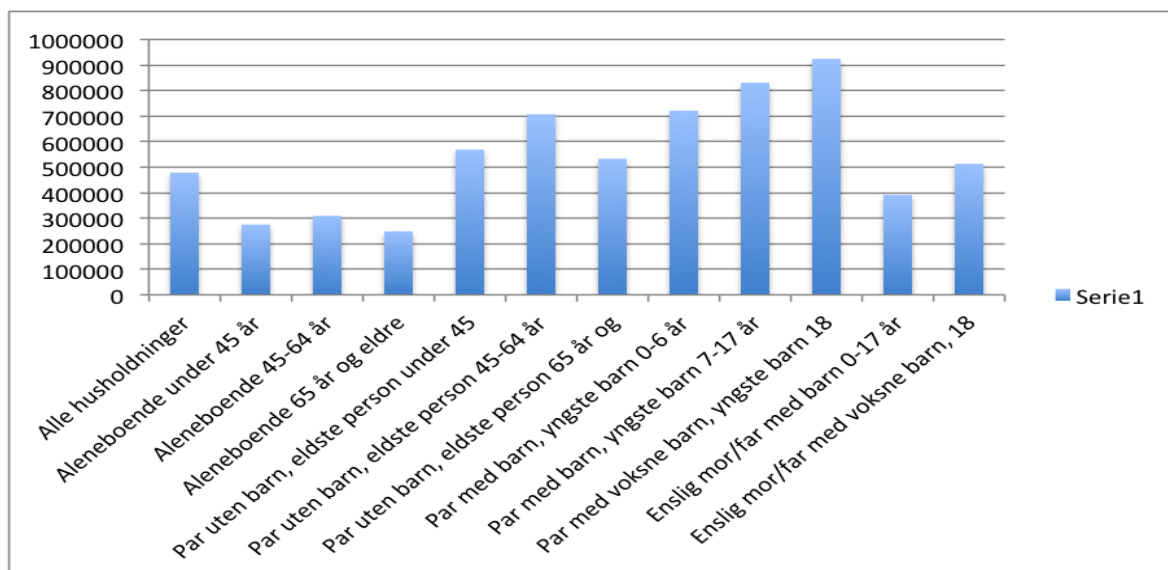
Kilde: Inntektsstatistikk for husholdninger, Statistisk sentralbyrå.

Figur 3 – Utviklingen i inntektsulikhet. Inntekt etter skatt for husholdninger

Som vi ser av figur 3 var Gini-koeffisienten i Norge 0,25 i 2012. Dette er en av de laveste sammenlignet med resten av OECD-landene i Europa og globalt (Statistisk Sentralbyrå

2014). Dersom man kun ser på Norge er Oslo den byen med høyest Gini-koeffisient, som i 2014 var 0,312. Studenthusholdninger er ikke inkludert.

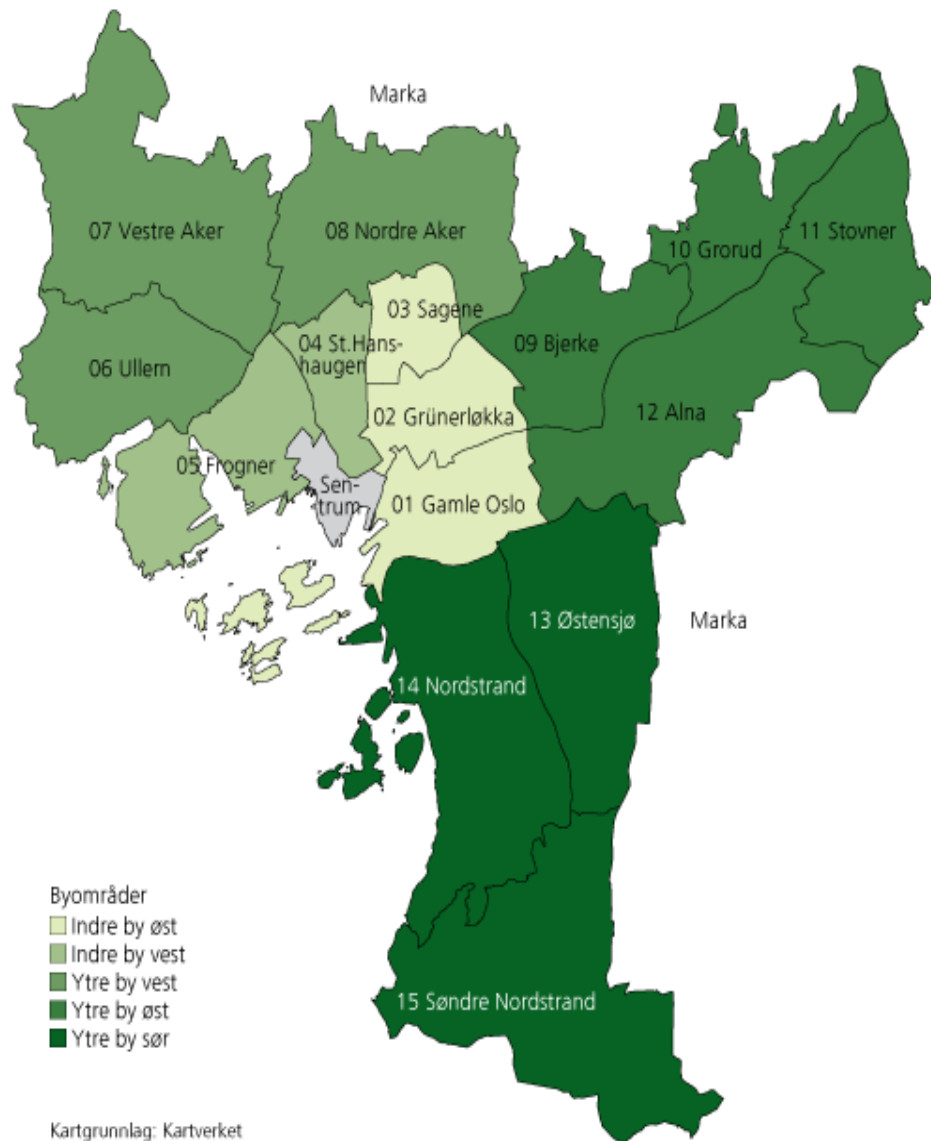
Gini-koeffisienten har som nevnt vært stabil de siste 25 årene, men inntektsulikhetene innad i Norge har blitt større. Etter en gruppering av husholdninger etter størrelse og inntekt etter skatt, fant SSB (u.å.) at gruppen med lavest inntekt disponerte 3,8% av all inntekt i 2014 mot 3,9% i 2013. De med høyest inntekt økte andelen av all inntekt fra 20,7% i 2013 til 21,2 i 2014. SSB (u.å.) har som formål å presentere inntektsmål som levekårsindikator, og data som måler husholdningers økonomiske ressurser. Figur 4 viser nordmenns gjennomsnittlige nettoinntekt for 2014, og dens fordeling mellom ulike husholdningstyper.

Figur 4 – Gjennomsnittlig nettoinntekt, 2014

Inntektsstatistikken fra SSB viser at “aleneboende” i alle aldersgrupper er de med lavest gjennomsnittlig inntekt. Videre ser man at enslig forelder med barn mellom 0-17 år er den gruppen med fjerde lavest gjennomsnittlig inntekt. I datainnsamlingen har SSB også tatt for seg inntektsutviklingen fra 2009 til 2014. Her viser resultatene at pensjonister og par uten barn har økt inntektene mer enn husholdningene sett under ett. Unge aleneboende, unge par uten barn, småbarnsfamilier og eneforsørgere har hatt en økning i inntekten som er lavere enn den generelle inntektsveksten i samfunnet. I følge SSB (u.å.) er husholdninger nederst i inntektsfordelingen kjennetegnet ved å ha en svak tilknytning til arbeidsmarkedet, og stønadsandelen er stor.

I denne oppgaven skal vi finne ut på hvilke måter kostnadsnivået kan være en begrensning for deltakelse på et fotballag. Vi har begrenset oppgaven til å ta for oss Oslo, og vi valgte å undersøke ti klubber og lag fordelt over Oslos byområder. Vi har valgt å ta utgangspunkt i SSBs (2013) byområdeinndeling (Figur 5).

Figur 5 – SSB - byområder, Oslo

Vi har laget en oversikt over gjennomsnittlig inntekt etter skatt i Oslos byområder. Tallene vi har tatt utgangspunkt i er hentet fra Oslo Kommunes statistikkbank (Oslo Kommune u.å.) (Vedlegg 1). Vi har valgt å ta for oss inntektene for gruppene som er mest relevant for denne oppgaven, par med barn og enslig med barn.

Tabell 3 – Gjennomsnittlig inntekt, byområder

Byområder	Inkl. Bydel	Gjennomsnittlig inntekt etter skatt (Par med barn)	Gjennomsnittlig inntekt etter skatt (enslig med barn)
Indre by øst	Sagene, Grünerløkka og Gamle Oslo	714 667	358 333
Indre by vest	St. Hanshaugen og frogner	857 500	379 000
Ytre by vest	Ullern, Vestre Aker og Nordre aker	1 048 333	463 000
Ytre by øst	Grorud, Stovner, Alna og Bjerke	657 750	374 250
Ytre by sør	Østensjø, Norstrand og Søndre Nordstrand	812 000	406 667

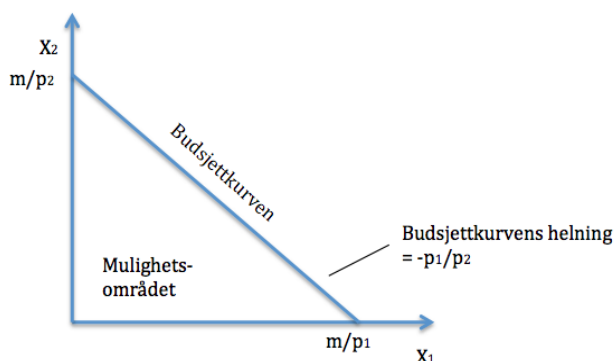
Som vi ser av tabell 3 er det forskjeller innad i Oslo. Den største forskjellen er mellom ytre by vest og ytre by øst for par med barn, en differanse på kr 390 583 fra høyeste til laveste gjennomsnittlig inntekt etter skatt. Som kommentar til tallene vil vi presisere at det også er forskjeller i gjennomsnittlig inntekt etter skatt i bydelene innad i byområdene. Indre by øst, indre by vest, ytre by vest og ytre by øst har en differanse fra høyest til lavest gjennomsnittlig inntekt etter skatt for par med barn på henholdsvis kr 98 000, kr 97 000, kr 87 000 og kr 83 000. Ytre by sør skiller seg klart ut med en differanse fra høyeste til laveste gjennomsnittlig inntekt etter skatt på kr 284 000 mellom henholdsvis bydel Nordstrand og Søndre Nordstrand. For enslige med barn er den største forskjellen mellom ytre by vest og indre by øst, på henholdsvis kr 104 667. I bydelene innad i byområdene indre by øst, indre by vest, ytre by vest, ytre by øst og ytre by sør er det en differanse fra høyest til lavest gjennomsnittlig inntekt etter skatt for enslige med barn på henholdsvis kr 16 000, kr 8 000, kr 45 000, kr 20 000 og kr 46 000.

2.6 Konsumentteori

Konsumentteori forklarer en konsuments adferd. Andreassen (2012 s.149) definerer en konsument som en enkeltperson eller en husholdning som kjøper goder. Hovedtanken bak konsumentteorien er at konsumenten kan velge mellom et avgrenset mengde alternativ, kjenner til alternativene, og handler etter det alternativet som konsumenten selv mener er best. Konsumentteorien skal forklare hvilke mengde varer og tjenester en konsument vil kjøpe i et marked, hvordan mengden avhenger av prisene, og midlene konsumenten har til

disposisjon (Rødseth 1997 s.9). Barn og unge er avhengige av tilbud om et fotballag for å kunne delta, og lagene er avhengig av etterspørsel fra barn og unge for å ha et lag. I vår oppgave blir derfor lagene tilbydere og spillerne etterspørre. Det er grunn til å hevde at husholdninger med lav inntekt må prioritere kjøp av mat og klær fremfor organisert idrett. Vi vil i denne oppgaven forutsette at husholdningen står ovenfor valget mellom to goder; mat og organisert fotball.

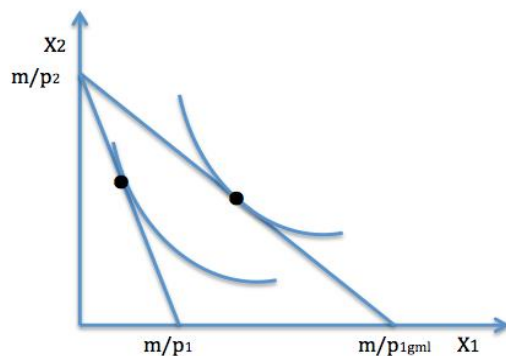
Vi forutsetter i oppgaven at husholdningen finansierer barn og unges deltakelse på fotballaget. Husholdningen har en gitt inntekt som kan disponeres, og en sentral forutsetning for konsumentteorien er at konsumenten har begrenset ressurser. Den forbrukssammensetningen som er mulig å finansiere med inntekten husholdningen mottar ligger innenfor mulighetsområdet (Riis & Moen 2010 s. 36). Budsjettkurven viser hvor mye som maksimalt kan kjøpes av en vare, avhengig av hvor mye man kjøper av en annen vare. En forutsetning i vår oppgave er at budsjettkurven til husholdningen viser hvor mye som maksimalt kan kjøpes av fotball avhengig av hvor mye penger som brukes på mat. Forbruket avhenger av inntektsnivå og prisene på de ulike godene. Alle kombinasjoner av vare 1 (X_1) og vare 2 (X_2) som ligger på eller innenfor budsjettkurven ligger innenfor mulighetsområdet (Figur 6). Bytteforholdet mellom varene vises ved helningen p_1/p_2 . Helningen avhenger av markedsprisene; dersom prisene endres vil også bytteforholdet endres (Riis & Moen 2010 s. 37ff).

Figur 6 – Budsjettkurven og mulighetsområdet

Mulighetsområdet kan forskyves av både pris- og inntektsendringer. Prisendringer endrer kjøpekraften, og mulighetsområdet blir mindre ved prisøkning (Figur 7). Hvis prisen på vare 1 stiger fra gammelt (p_1) til nytt nivå (p_1) vil budsjettkurven vris innover. Dette gjør at mulighetsområdet blir mindre og kjøpekraften svekkes. Kjøpekraften vil forbli uendret hvis

husholdningen kun lever på vare 2. Dette er årsaken til at begge budsjettkurven skjærer x2-aksen i samme punkt (Riis & Moen 2010 s.67ff).

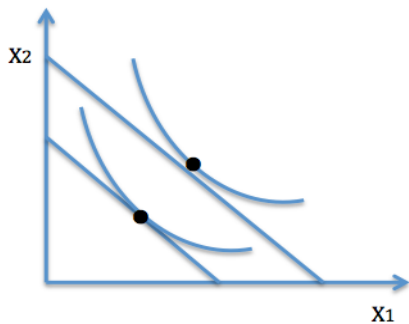

Figur 7 – Mulighetsområdet og prisendringer

Elastisiteter sier noe om hvordan etterspørselen etter et gode responderer på endringer i pris og inntekt (Winther, Ottesen & Øyen 2006 s.81ff). Priselasticitet angir hvor mye etterspørselen etter en vare øker eller minker ved endringer i pris. I de fleste tilfeller har man en elastisk etterspørsel, det vil si at etterspørsel øker hvis prisen blir satt ned, og reduseres hvis prisen øker. Varer som utgjør stor del av den disponible inntekten til etterspøreren har vanligvis elastisk etterspørsel. Det samme gjelder for produkter og tjenester som enkelt kan erstattes med tilsvarende produkter og tjenester. Er den relative mengdeendringen mindre enn den relative prisendringen har vi en uelastisk etterspørsel. Etterspørselen er i dette tilfellet lite prisfølsom. Varer og tjenester med en pris som utgjør en liten eller uvesentlig del av den disponible inntekten er ofte uelastiske. Nøytralelastisk etterspørsel vil si at mengdeendringen blir lik den relative prisendringen. Oppgavens tema er kostnadsnivå for deltakelse på fotballag, noe som vil si at husholdninger med lavere inntekt er mer prisfølsomme enn husholdninger med høyere inntekt i forhold til etterspørselen etter å delta på fotballag. Prisen på konkurrerende produkter, endret kvalitet på produkt/tjeneste, og individuelle forhold som for eksempel kjøpekraft og påvirkning fra familie og venner er andre faktorer som påvirker etterspørsel.

Inntektsendringer kan også forskyve mulighetsområdet for konsum (Riis & Moen 2010 s.64f). Ettersom prisene ikke endres, forblir prisforholdet mellom de to godene det samme. En inntektsreduksjon gjør at husholdningens kjøpekraft synker. Husholdningens preferanser er avgjørende for hvordan forbruket endrer seg. Forbruket av de fleste varer og tjenester vil normalt synke, og bytteforholdet forblir uendret (Figur 8). Et av unntakene er at

etterspørselen av lavprisprodukter øker. Dette skjer som følge av at husholdninger med inntektsreduksjon legger om forbruket til billigere alternativer.

Figur 8 – Mulighetsområdet og inntektsendring

3. Metode og fremgangsmåte

I dette kapittelet vil det redegjøres for fremgangsmåten i studien. Her presenteres problemstillingen og metodene brukt til å besvare den.

3.1 Problemstilling

I følge Johannessen et al. (2004 s.27) legger problemstillingen føringer for valg av metode. Problemstillingen i denne oppgaven ble definert tidlig i prosessen, og har kontinuerlig blitt bearbeidet og konkretisert. Vår problemstilling er som følger:

”På hvilke måter kan kostnadsnivået for 13 – 14 åringers deltakelse på organiserte fotballag i Oslo være en begrensning?”

Metoden som benyttes skal belyse problemstillingen på en god måte, og gi svar på spørsmålene som oppgaven gir.

3.2 Type undersøkelse

Patel & Davidson (1999 s. 12f) klassifiserer undersøkelsene ut fra hvor mye en vet om området før undersøkelsen begynner. De tre vanligste undersøkelsene er; eksplorative, deskriptive og hypoteseprøvende. Eksplorative undersøkelser er utforskende undersøkelser, der man prøver å dekke kunnskapshullene som mangler. Man gjør et forsøk på å belyse problemområdet allsidig, ved å innhente så mye kunnskap som mulig, for så å danne grunnlag for videre studier. Deskriptive undersøkelser gir beskrivelse av forhold fra fortid eller nåtid innenfor problemområder der det allerede finnes en viss mengde kunnskap. Omfanget av hva man ønsker å undersøke begrenses til noen aspekter til fenomenet man er

interessert i, slik at det gir detaljerte og grundige beskrivelser av et mindre forhold. I hypoteseprøvende undersøkelser forutsetter man at det finnes tilstrekkelig kunnskap om temaet til at man ut i fra teorien kan utlede hypoteser om temaet.

Denne oppgaven er både deskriptiv og eksplorativ. Det finnes allerede forskning rundt fenomenet ungdom og idrett fra før av som legges til grunn for arbeid med denne oppgaven. Videre har vi begrenset oppgaven for å gå grundigere inn på temaet. Dette gjør det til en deskriptiv undersøkelse. Ettersom det ikke finnes mye forskning på kostnadsnivået som en begrensning for deltakelse i ungdomsfotball, er formålet vårt å bidra til denne forskningen. Oppgaven er derfor også eksplorativ, ettersom vi tilfører noe nytt til temaet ungdom og idrett.

3.3 Valg av metode

Valg av forskningsmetode baseres på hvordan kunnskap om et fenomen skal innhentes, hvilke metoder som er hensiktsmessige i forhold til hva som forskes på, og om valgt metode gir den kunnskapen en er ute etter (Kaijser & Öhlander 2011 s. 20). Det er hovedsakelig to forskningsmetoder å velge mellom; Kvalitativ og kvantitativ metode. Ved kvantitativ metode blir statistisk analyse brukt, der innsamlet data er i numerisk form. Kvalitativ metode baseres på tekst- og bildeanalyse (Creswell 2014 s. 17). Det er også mulig å benytte seg av en kombinasjon av kvalitativ og kvantitativ metode, ofte betegnet som *mixed methods*. Vi vil videre presentere metodene vi har benyttet og redegjøre for hvorfor vi har valgt disse.

Hensikten med *mixed methods* er å gå i bredden og dybden av temaet som det forskes på (Creswell & Clark 2011 s. 4ff). Det presiseres videre at *mixed methods* er passende for forskningsspørsmål der; én datakilde ikke er tilstrekkelig, resultater må forklares, utforskende funn må generaliseres, den første metoden må forbedres av en annen, og et teoretisk standpunkt må brukes. Kvalitativ og kvantitativ forskning gir ulike bilder og perspektiver på fenomenet som det forskes på. Kvalitativ metode gir en detaljert forståelse av et fenomen, og kvantitativ metode gir en mer generell forståelse. Ved å ta i bruk flere metoder kan resultatene fra de ulike metodene støtte opp om hverandre eller resultatene kan vise seg å være motstridende, noe man ikke hadde funnet ved å bruke én av metodene. Resultatene blir mer forståelige og forklarende ettersom de utfyller hverandre. Dette støttes av Johnson & Christensen (2014 s. 53) som kaller det for komplementære styrker. De hevder at *mixed methods* styrker forskningen ettersom de to metodene har ulike styrker og svakheter, som gir

ulik type kunnskap. På denne måten er det mindre sannsynlig at en går glipp av noe viktig, eller at man gjør noe galt i forskningen.

Innenfor kvalitativ forskning er intervjuet den vanligste metoden for datainnsamling. Målet med et kvalitativt forskningsintervju er å se forskningstemaet fra intervjuobjektets perspektiv, og forstå hvordan og hvorfor de har dette bestemte perspektivet (Cassell & Symon 2004 s. 11). I følge Cooper & Schindler (2014 s. 153) kan det hovedsakelig gjennomføres tre typer intervjuer; Ustrukturert intervju, semi-strukturert intervju og strukturert intervju. Semi-strukturerte intervjuer kjennetegnes ved at de samme temaene blir tatt opp på hvert intervju, og når listen over spørsmål er gjennomgått kan deltakerne legge til relevante opplysninger. Intervjuerne kan også komme med tilleggsspørsmål, blant annet for å avklare spesielle poenger (Corbin & Strauss (2015 s. 37ff). For å kunne få et innblikk i hvordan intervjuobjektene opplever problemstillingen og hvordan situasjonen er på de ulike lagene har vi valgt semi-strukturert intervju. Vi ser at dette vil være mest hensiktsmessig, spesielt på bakgrunn av vår induktive tilnærming da vi på forhånd ikke har kunnskap om kostnadsnivået i ulike fotballklubber i Oslo. For å kunne sammenligne resultatene i etterkant har vi valgt å følge en intervjuguide.

Creswell (2014 s.155f) beskriver to forskjellige måter for innsamling av kvantitativ data; gjennom undersøkelser (survey) eller eksperimenter. Undersøkelser gir en numerisk beskrivelse av trender, holdninger eller meninger blant en populasjon. Et eksperiment har som hensikt å teste effekten av en behandling på et utfall, kontrollert for alle andre faktorer som kan påvirke det utfallet. Vi ønsker å få et innblikk i ungdommers perspektiv, og i tillegg ønsker vi å fange opp unge som har sluttet og aldri deltatt i organisert idrett. For å få til dette har vi valgt å sende ut spørreundersøkelser til to forskjellige skoler. Med hensyn til tidsbegrensningen og omfanget av oppgaven, ville det vært for tidkrevende og komplisert å finne respondentene på egenhånd og utføre intervjuer. Vi har derfor valgt å samarbeide med skolene for å gjennomføre spørreundersøkelsen.

Vi har valgt å benytte oss av kombinasjonsmetoden *mixed methods*. Årsaken til at vi velger å benytte oss av en kombinasjon av kvalitativ og kvantitativ metode er for å utnytte styrkene fra begge metoder, og eventuelt støtte opp om resultatene vi finner fra intervjuene og spørreundersøkelsen. Vi mener at problemstillingen og temaet for oppgaven kan best belyses gjennom *mixed methods*. Ved å intervjuere trenere og lagledere får vi innblikk i hvordan de

ulike klubbene drives i praksis, og vi får en indikasjon på kostnadsnivået i klubbene. Ved å bruke spørreundersøkelse og sende denne inn til 8.klassinger på to ulike skoler får vi et annet perspektiv på temaet. Vi ønsker å få et innblikk i hva ungdom tenker om deltakelse i organisert fotball, og om sosioøkonomisk status kan være av betydning. Kvalitativ metode og intervju blir den metoden som vektlegges i oppgaven. I analysedelen vil vi bruke resultater fra spørreundersøkelsen til å støtte opp under resultater fra intervjuene.

3.4 Datainnsamling

Befring (1994 s. 140f) skiller mellom to måter for datainnsamling; primær- og sekundærdata. Primærdata er informasjon som samles inn og danner analysegrunnlaget i en undersøkelse. Datainnsamlingen består ofte av intervju, observasjon og spørreundersøkelse. Sekundærdata er allerede eksisterende litteratur. Vår oppgave bygger på både primær- og sekundærdata med sikte på å svare på oppgavens problemstilling. Primærdataen i denne oppgaven er hentet fra intervju og spørreundersøkelse. Sekundærdataen er hentet fra Oria, Web Of Science, Google Scholar, samt nettsidene til de ulike klubbene vi har undersøkt.

3.4.1 Gjennomføring av intervjuene

Cassell og Symon (2004 s. 14) mener prosessen med å konstruere og bruke kvalitativ forskningsintervjuer kan bli delt opp i fire steg: definere forskningsspørsmålet, lage intervjuguiden, rekruttere deltakere og utføre intervjuene. Vi har brukt den samme fremgangsmåten i vår prosess.

Da problemstillingen var klar, kunne vi forme en intervjuguide som ville gi oss tilstrekkelig informasjon til å belyse temaet til oppgaven på en god måte. Intervjuene baserte seg på en semi-strukturert intervjuguide.

Utvalget av intervjudeltakere er gjort med utgangspunkt i geografisk beliggenhet. Vi har som nevnt tatt utgangspunkt i SSBs byområdeinndeling av Oslo. Rekrutteringen foregikk ved at vi sendte ut e-poster til klubber fra de ulike byområdene, målet var å få to informanter fra hvert byområde. Utvalget av informanter er randomisert på den måten at vi sendte ut e-poster til flere klubber kun med krav om at klubben skulle være lokalisert i et spesifikt byområde. Vi lyktes med dette, og har intervjuet lagleder/styreleder/trener fra to forskjellige idrettslag tilhørende hvert byområde (Tabell 4).

Tabell 4 – Oversikt over informanter og lag

Informant	Byområde	Stilling	Lag
Informant 1	Indre by øst	Styreleder (fotballgruppa)	L1
Informant 2	Indre by øst	Leder (fotballgruppa)	L2
Informant 3	Indre by vest	Trener	L3
Informant 4	Indre by vest	Daglig leder (klubb)	L4
Informant 5	Ytre by vest	Trener	L5
Informant 6	Ytre by vest	Trener	L6
Informant 7	Ytre by øst	Trener	L7
Informant 8	Ytre by øst	Trener	L8
Informant 9	Ytre by sør	Leder (fotballgruppa)	L9
Informant 10	Ytre by sør	Leder (fotballgruppa)	L10

Intervjuene ble utført i tidsperioden uke 5 til uke 11. For at samtalen skulle flyte lettere ønsket vi i utgangspunktet å møte informanten personlig til intervju fremfor telefon. Møteplass ble avtalt ut i fra hva som passet best for hver og én informant. To av intervjuene ble avholdt via telefon, da det var utfordrende å finne tid og sted som passet for begge parter. Intervjuenes varighet varierte fra 30 til 60 minutter. Dokumentering av intervju kunne skje enten ved å ta notater eller ved bruk av båndopptaker. Rett før utførelsen av hvert intervju spurte vi informantene om opptak var mulig. Vi hadde med oss datamaskin i tilfelle båndopptaker ikke var ønskelig, slik at vi kunne ta notater underveis. Alle informantene ga muntlig samtykke til bruk av båndopptaker i forkant av intervjuer. Intervjuene ble transkribert kort tid etter gjennomførelse. Fordelen ved å bruke båndopptaker er at man kan fange opp detaljer som man muligens ikke hadde fått med seg ved å notere underveis i intervjuet.

Etter utførelse og transkribering av intervjuene valgte vi å kategorisere spørsmålene og svarene. Kategoriseringen ble gjort ved bruk av fargekoder og ved at vi satte tall på ulike ord og tema. Dette gjorde at vi fikk samlet svar fra forskjellige informanter som havnet under samme kategori. Vi foretok en slik kategorisering for å lette arbeidet i analysedelen.

3.4.2 Gjennomføring av spørreundersøkelsen

Den kvantitative dataen ble i denne oppgaven samlet inn ved bruk av spørreundersøkelse. I uke 4 startet planlegging av gjennomførelsen. Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU) har Norsk senter for forskningsdata (NSD) som sitt personvernombud.

Meldeplikten ble utløst i forbindelse med utførelse og behandling av den planlagte spørreundersøkelsen. Godkjenning fra NSD må være på plass før datainnsamling kan starte. Med en behandlingstid på 6-8 uker var det viktig for oss å få sendt inn “skjema for meldeplikt” til NSD i starten av arbeidet med spørreundersøkelsen.

I påvente av tilbakemelding fra NSD begynte vi prosessen med å utforme spørreundersøkelsen. En utfordring med spørreundersøkelser er at man ikke kan gå inn i ettertid for å hente informasjon. Derfor er det viktig med en nøye gjennomgang for å få med alle spørsmål som er nødvendig for å hente data som trengs til besvarelse av oppgavens problemstilling i analysedelen. Vi startet med å formulere spørsmål og svaralternativ som vi trodde ville belyse problemstillingen best. Oppsettet i spørreskjemaet ble laget slik at vi fikk skilt mellom de som deltar, ikke deltar og aldri har deltatt på et organisert fotballag. Dermed var spørreundersøkelsen tilpasset ut i fra deltakelse og ikke deltakelse. Utkastet ble i første omgang sendt til Professor Frode Alfnes for innspill og tips til forbedringer. Han tipset oss om NSD sine nettsider hvor vi kan finne inspirasjon til spørsmål fra tidligere spørreundersøkelser. Der fant vi metadata fra NOVAs rapporter “Ungdata 2015” og “Ung i Oslo 2015” (2015 a; 2015b), og vi valgte å benytte oss av noen av de samme spørsmålene i spørreundersøkelsen vår. Spørreundersøkelsen ble utformet i den web-baserte programvaren Questback. Fordelen med å bruke et elektronisk spørreskjema er at innsamlet data er enklere å håndtere i analysedelen.

Rekrutteringen av respondenter til spørreundersøkelsen startet i uke 4. Utvalget av skolene ble gjort på bakgrunn av geografisk beliggenhet og inntektsforskjeller i bydeler i Oslo. I og med at bydelene Nordstrand og Søndre Nordstrand grenser til hverandre synes vi det kunne være interessant å sammenligne to forskjellige skoler i de to bydelene. Årsaken til dette er at vi ønsker å undersøke om inntektsforskjellene i bydelene kan være utslagsgivende for deltakelse på fotballaget. Videre ønsket vi å rette spørreundersøkelsen mot 8. klassinger, ettersom de er i den aldersgruppen problemstillingen omfatter. Vi tok først kontakt med en skole i bydel Søndre Nordstrand i byområdet ytre by sør. I første omgang var tilbakemeldingene positive, men etterhvert kom det frem at skolen ikke gjennomførte slike

spørreundersøkelser. I uke 5 kontaktet vi to nye skoler som begge ligger i byområdet ytre by sør, i henholdsvis bydel Nordstrand og Søndre Nordstrand, og denne gangen fikk vi tilbakemeldinger fra begge skoler om at spørreundersøkelsen kunne gjennomføres.

I Uke 9 mottok vi svar fra NSD om at behandlingen tilfredsstillte kravene i personopplysningsloven, og prosjektet kunne settes i gang (Vedlegg 2). Da gjenopptok vi arbeidet med spørreundersøkelsen, og hadde e-post-korrespondanse med veileder med gjennomgang av spørreundersøkelsen. Informasjonsskriv og spørreundersøkelsen ble sendt på e-post til kontaktpersonene ved de to skolene i uke 11. Spørreundersøkelsen i Questback ble sendt som en lenke på e-post, og kontaktpersonene kunne distribuere den videre til de utvalgte respondentene. Svarfrist for gjennomføring av spørreundersøkelsen ble i utgangspunktet satt til 8. april, men på grunn av utsettelse ble den ferdig besvart 14. april.

Når de første respondentene ved skolen i bydel Nordstrand skulle gjennomføre undersøkelsen oppdaget vi en feil med lenken som ble sendt ut på e-post, Questback registrerte ikke svar fra alle respondentene. Vi fikk raskt rettet opp i dette etter en telefonsamtale med klasseansvarlig. Det er totalt 62 respondenter fra skolen i bydel Nordstrand, og 35 respondenter fra skolen i bydel Søndre Nordstrand.

3.5 Reliabilitet og validitet

Validiteten og reliabiliteten påvirker i hvilken grad man kan lære noe om fenomenet som studeres, sannsynligheten for at dataanalysen er signifikant, og i hvilken grad man kan trekke meningsfulle konklusjoner fra innsamlet data (Leedy & Ormrod 2014 s. 114). Ved gjennomføring av et forskningsprosjekt er det viktig å foreta en gjennomgang av innsamlet datamaterialet, da det kreves en viss kvalitet for å foreta analytiske konklusjoner på bakgrunn av disse. Reliabilitet og validitet er to av de vanligste målene for datakvalitet, og er i stor grad et spørsmål om transparent, gjennomarbeidet og veldokumentert metode.

Validiteten refererer til gyldigheten av det som måles, og viser til i hvilken grad vi måler det vi sier at skal måles. Data må være relevant, altså samsvare med virkeligheten som undersøkes; forskningen må presist gjengi fenomenet som betraktes (Johannessen et al. 2006 s. 65). Johannessen et al. (2006 s. 65f) presiserer at validitetsproblemer i samfunnsforskning består i at data er ufullstendige og ved at de representerer et begrenset område av fenomenet

som studeres. I følge Silverman (2014 s. 90ff) har man utfordringer med validitet i kvalitative studier. Det er flere faktorer som kan være med å påvirke gyldigheten av det som måles; forskerens verdier, sannferdigheten i informantens utsagn og forskerens påvirkning på informanter/forskningsobjekter. Validiteten avhenger av reliabiliteten på den måten at måleinstrumentet vi bruker er egnet til å måle det fenomenet vi skal studere.

Reliabilitet refererer til graden av konsistens og hvor troverdig datamaterialet er. Dersom det foretas gjentatte målinger med samme instrument som gir samme resultat, vil det si at reliabiliteten er høy. Dette betyr at målingene ikke inneholder feil, og at vi kan stole på dataene som anvendes. I vår oppgave skal vi benytte oss av intervjuer og spørreundersøkelser, og for å undersøke dataens pålitelighet kan en undersøke samme fenomen flere ganger eller la flere forskere undersøke samme fenomen uavhengig av hverandre (Johannessen et al. 2006 s. 69). Ved intervju kan reliabiliteten økes dersom en foretar pretesting av intervjuguide, tar opptak av intervjuer, skriver ned og transkriberer intervjuet selv, og presenterer utdrag fra intervjuer i oppgaven (Silverman 2014 s. 87ff). Reliabiliteten ved spørreundersøkelser kan økes ved hjelp av test-retest. Hvis testresultatene ikke er reliabel så er validiteten irrelevant. Reliabilitet er en nødvendig, men ikke en tilstrekkelig betingelse for validitet, noe som vil si at selv om testresultatene reliable er det ingen garanti for validitet (Johnson & Christensen 2014 s. 166ff).

3.6 Metodiske implikasjoner og begrensinger

Med hensyn til oppgavens tidsaspekt måtte vi velge å enten gå i dybden eller bredden av temaet. Problemstillingen er snevret inn til at vi undersøker fotballag med 13-14-åringer fra utvalgte klubber i Oslos fem byområder. I tillegg har vi spesifisert om kostnadsnivået kan være en begrensning for deltakelse. Vi har forsøkt å kartlegge kostnadsnivået ved å; gjøre søk på nettsidene til de ulike klubbene, intervjuer lagledere, trenere og daglige ledere, og sende ut spørreundersøkelser til to skoler i to bydeler med ulike økonomiske forutsetninger basert på tall fra SSB. Dersom vi hadde hatt mer tid til rådighet kunne vi undersøkt flere klubber og intervjuet flere lagleder og trenere for å kunne si noe mer generelt om kostnadsnivået på ungdomsfotball i hele Oslo Kommune. Videre kunne vi ha vært mer konsekvent på utvalget av informanter, da med tanke på at vi kunne satt krav til intervjuobjektens posisjon/stilling i klubben. På denne måten kunne vi fått et bedre sammenligningsgrunnlag med tanke på informasjonstilgang og kunnskap om klubben. Antall respondenter fra spørreundersøkelsen er

lavt, og det kan settes spørsmålstegn til hvorvidt det er et representativt utvalg. Vi skulle optimalt sett ha sendt ut spørreundersøkelser til flere skoler. Mulige feilkilder i intervjuguiden er; på spørsmål om klubbens største inntektskilde og utgiftspost er det mulig at noen av de vi intervjuet ikke hadde fullstendig oversikt, eller hadde grunnlag for å svare på dette. En årsak til varierende svar på spørsmål om kostnadsnivå, kan være at spørsmålsstillingen ble noe misforstått da noen av informantene svarte direkte om deres lag og noen svarte mer generelt. Mulige feilkilder i spørreundersøkelsen; på spørsmål om begge foreldrene jobber, burde vi hatt et alternativ ”ingen av de jobber”.

I forskning tas det utgangspunkt i teoretiske paradigmer, en overordnet referanseramme som alt blir tolket ut i fra. Det er et perspektiv der forskere baserer seg på et sett delte antagelser (Johnson & Christensen 2014 s. 31ff). Disse antagelsene er forskjellig for kvantitativ og kvalitativ forskning, og ved bruk av *mixed methods* som forskningsmetode reiser spørsmålet seg om hvilken filosofisk tilnærming som styrer oppgaven. I følge Johnson & Christensen (2014 s. 31ff) var det på 1980-tallet flere forskere som argumenterte for at disse to forskningsmetodene ikke kunne brukes sammen på grunn av forskjellene i filosofien som var assosiert med de to tilnærmingene. Morgan mente (i følge Denscombe 2008 s. 6) at det i tidsperioden 1980-1990-tallet skjedde et paradigmeskifte ved at den metodologiske debatten gikk fra nivå av forskningspraksis, og over til teoretiske prinsipper. *Mixed methods* gir en tredje forskningsmåte, og gir et praktisk og logisk alternativ til paradigme-krigen mellom kvantitativ og kvalitativ metode. På 1990-tallet begynte flere forskere å forsvare bruken av både kvantitativ og kvalitativ forskning. I følge pragmatismen skal forskningsdesignet planlegges og utføres basert på hvordan problemstillingen best kan belyses ut i fra konteksten (Johnson & Christensen 2014 s. 32ff). I arbeidet med oppgaven ser vi av tidsbegrensningen at vi kunne holdt oss til én metode. Hvis vi kun hadde valgt kvalitativ metode, kunne vi styrket oppgaven ved å bruke mer tid på utvalg av informanter, utforming av intervjuguide, gjennomføring av intervju og etterarbeid av intervjuene. Vi kunne også intervjuet flere trenere, lagledere og styreledere. Ved å kun velge kvantitativ metode kunne vi brukt mer tid på utforming av spørreundersøkelsen, og sendt denne ut til flere skoler i Oslo slik at vi kunne fått et representativt utvalg.

3.7 Etiske avveininger

Etikk er læren om hva som er rett og galt, og danner grunnlaget for hva som er gode eller dårlige handlinger i ulike situasjoner. I følge Johnson & Christensen (2014 s. 126ff) er forskningsetikk viktig for ikke å bryte de grunnleggende rettigheter som frihet og privatliv. Når en skal foreta et studie er det viktig å være bevisst på at rettighetene til de deltakende blir ivaretatt. Johnson og Christensen (2014 s. 126ff) tar for seg tre hovedelementer for etiske hensyn som må tas;

- Forholdet mellom samfunn og forskning: i hvilken grad samfunnsmessige og kulturelle verdier styrer retningen av forskningen, altså hva som blir betraktet som viktige forskningsområder.
- Profesjonelle problemer: fabrikasjon og falsifisering av resultater, plagiat, og publisering av falske resultater
- Behandling av deltakende i studien: selv om risikoen er liten for fysisk skade, må det tas hensyn til potensiale for emosjonelle skader, bedrageri og privatlivet til de deltakende.

De nasjonale forskningsetiske komiteene (2014) har utarbeidet retningslinjer for forskningsetikk. De presiserer prinsipper som skal følges; respekt, gode konsekvenser, rettferdighet og integritet. Prinsippene innebærer at man skal ha respekt for informantene og de personene som deltar i forskningen, man skal etterstrebe gode konsekvenser, forskningen skal være rettferdig utformet, og forskeren plikter å opptre åpent, ansvarlig og ærlig. I denne oppgaven er det flere etiske hensyn som må tas. Det dreier seg blant annet om å være varsom med sensitiv informasjon, og presisere muligheten for informanten å være anonym. I publikasjonen av oppgaven vår har vi valgt å anonymisere klubb og intervjuobjekter, samt skolene og skoleelevene som har svart på spørreundersøkelsen. Frivillig deltakelse for informantene er også et viktig forskningsetisk prinsipp, og dette er i denne oppgaven sikret ved at vi har sendt forespørsel til flere potensielle lagledere og trenere. Det er på forhånd av intervjuene klargjort at det ikke er en analyse av personers identitet, men presisert at det innhentes informasjon for å belyse problemstillingen. Vi har benyttet oss av båndopptaker under intervjuene, og har sikret oss at informantene har godkjent dette muntlig i forkant av intervjuet.

3.8 Bearbeidelse av data

Når vi i neste del av oppgaven skal analysere innsamlet data er det viktig at vi trekker ut noe fornuftig av informasjonsmengden (Jacobsen 2005 s. 185). Vi må strukturere data for å få en god oversikt, og forsøke å redusere kompleksiteten. De sentrale delene som trekkes frem kan gi ny innsikt i en situasjon eller et fenomen, og analysedelen vil bestå av en veksling mellom enkelte detaljer og helheten av rådata. Dette kalles hermeneutisk metode. Ved bruk av denne metoden strukturerer man data slik at man deler opp helheten i et sett enkeltheter, for så å se enkeltdelene i lys av helheten, og det oppstår deretter en ny forståelse av de delene. Som forsker og menneske har man fortolkninger som ligger til grunn for hvordan man ser på verden (Alnes 2015). Et viktig poeng er at det ikke er mulig med et fullstendig objektivt synspunkt. Derfor vil man i fortolkningen av enkeltdelene gå ut i fra en viss “forhåndsforståelse” av helheten.

I analysen av innsamlet kvalitativ data valgte vi først å kategorisere intervjuene. Vi lagde kategorier ut i fra stikkord i problemstillingen som vi tenkte ville komme frem i spørsmålstillingen. Deretter tok vi utdrag fra et og et intervju som ble underlagt de gitte kategoriene for å kunne sammenligne svarene fra de ulike respondentene. En ulempe med dette kan være at fokuset ligger kun på disse kategoriene, og man overser annen informasjon gitt av intervjuobjektet som ikke kan kategoriseres. Vi valgte kategoriene på bakgrunn av det vi mente ville belyse problemstillingen best. I analysen av innsamlet kvantitativ data delte vi inn svarene ut i fra spørsmålene som ble stilt, og sammenlignet deretter svarene fra respondentene ved de to skolene. Vi har en objektiv resultatdel der vi presenterer resultatene fra intervjuene og spørreundersøkelsen som var relevant for vår oppgave, videre er det en egen analysedel der resultatene knyttes opp i mot teori og tidligere arbeid.

4. Resultater

Vi vil i dette kapitlet gi en objektiv presentasjon av resultatene fra intervjuene og spørreundersøkelsen.

4.1 Intervju

Etter intervjuene av informantene har vi fått en oversikt over medlemskontingent og treningsavgift, og hva som inngår i denne. Vi har stilt spørsmål knyttet til hva som kan drive kostnadene, for å få en indikasjon på hva de totale kostnadene for å spille fotball utgjør.

Spørsmålene var blant annet hvor mange treninger laget har, om de har betalte trenere, om de stiller krav til utstyr eller klær, og hvor mange cuper laget er på i løpet av en sesong. Videre ønsket vi å finne ut hva som er inkludert i treningsavgiften, som for eksempel om egenandel til cuper kommer i tillegg. I tabell 5 er en oversikt over medlemskontingent, treningsavgift og eventuell tilleggsavgift for de lagene vi har undersøkt. På de lagene der det har vært forskjellig treningsavgift for gutter og jenter har vi brukt gjennomsnittet av disse. Vi har som nevnt tatt utgangspunkt i grunntilbudet til lagene vi har undersøkt.

Tabell 5 - Oversikt over medlemskontingent og treningsavgift

Byområde/lag	Medlemskontingent	Treningsavgift	Tilleggsavgift	Totalt
Indre by øst				
L1	kr 500	kr 2 450	kr -	kr 2 950
L2	kr 400	kr 1 600	kr -	kr 2 000
Indre by vest				
L3	kr 0	kr 4 550	kr -	kr 4 550
L4	kr 300	kr 3 746	kr -	kr 4 046
Ytre by vest				
L5	kr 275	kr 3 100	kr -	kr 3 375
L6	kr 350	kr 3 200	kr 1 500	kr 5 050
Ytre by øst				
L7	kr 350	kr 3 400	kr 800	kr 4 550
L8	kr 225	kr 3 000	kr -	kr 3 225
Ytre by sør				
L9	kr 200	kr 2 800	kr -	kr 3 000
L10	kr 1 000	kr 5 400	kr -	kr 6 400

Tilleggsavgiften som vi ser av tabell 5 er en egen avgift for vintertrening. Gjennomsnittlig kostnad for deltakelse på de ti klubbene vi har undersøkt ligger på kr 3 960. Vi ser av tabell 5 at lagene fra indre by øst har de laveste prisene. Begge lagene i indre by vest ligger over gjennomsnittet. L5 fra ytre by vest ligger under gjennomsnittet, mens L6 ligger over gjennomsnittet. I ytre by øst ligger L7 over, mens L8 ligger under gjennomsnittet. I ytre by sør finner vi den største differansen, der L9 har en av de laveste og L10 har den høyeste medlemskontingent og treningsavgift sammenlignet med de andre lagene.

Tabell 6 viser en oversikt over hva medlemskontingent, treningsavgift og eventuell tilleggsavgift inkluderer, og om det eventuelt kreves egenandel utover dette.

Tabell 6 - Oversikt - Hva som er inkludert i kontingent og avgifter

	Kontingenter og avgifter	Antall treninger	Ansatt trener	Krav til klær/utstyr	Antall cuper	Cup inkludert	Egenandel
Indre by øst							
L1	kr 2 950	2/4*	Ja	Nei	Minst 2	Ja, 1	Nei
L2	kr 2 000	2	Nei	Nei	1	Ja	Nei
Indre by vest							
L3	kr 4 550	2	Ja	Ja	1	Nei	Ja
L4	kr 4 046	3 til 4	Ja	Nei	Minst 1	Ja, 1	Ja
Ytre by vest							
L5	kr 3 375	2	Ja	Ja	Minst 3	Nei	Ja
L6	kr 5 050	4 til 5	Ja	Ja	4 til 5	Nei	Ja
Ytre by øst							
L7	kr 4 550	4	Ja	Nei	3 til 4	Ja	Nei
L8	kr 3 225	2 til 3	Nei	Nei	3 til 4	Ja	Ja
Ytre by sør							
L9	kr 3 000	2	Nei	Nei	2 til 3	Ja	Ja
L10	kr 6 400	4	Ja	Nei	8	Ja, 1	Ja

Som vi ser av tabellen er det forskjell på hvor mye som kreves i treningsavgift og hva den inkluderer. Informasjon som ikke fremkommer av tabellen er at alle lagene bortsett fra L3 fra indre by vest har helårstrening. L10 fra ytre by sør har kunstgressavgift på kr 1 000, som er en engangsutgift som betales når man starter i klubben etter fylte åtte år. De tre lagene som opplyser om at de ikke har lønnede trenere, er rent foreldredrevet.

Når det kommer til spørsmål om klær og utstyr krever samtlige lag sko og leggskinn som et minimum. Begge informantene fra indre by øst opplyser om at fotballstrømper er inkludert i treningsavgiften, og informant 2 fra indre by øst opplyser om at shorts også er inkludert. Informant 3 fra indre by vest og Informant 6 fra ytre by vest opplyser om at spillerdrakt må spillerne finansiere selv. Informant 5 og informant 6 fra ytre by vest oppfordrer spillerne til å se like ut på kamp og på treningsfeltet, med klær som har lagets farger og logo.

Når det kommer til cuper og egenandelen på lagene, varierer svarene. Egenandel kan i noen tilfeller reduseres eller eventuelt utelukkes ved dugnadsarbeid. Begge lag fra indre by øst har én cup inkludert i treningsavgiften, og jobber dugnad for å redusere og helst unngå egenandel. Begge lag fra indre by vest får dekket Norway Cup. L3 er med på en overnattingscup hver sesong som dekkes med egenandel, og L4 må dekke cuper med egenandel dersom de skal på flere cuper enn Norway Cup. Ingen av lagene fra indre by vest

har lagdugnad som gjør at egenandel kan reduseres eller unngås, men L3 har en klubbdugnad som gir inntekter til hele klubben. Begge lag fra ytre by vest har flere cuper i løpet av sesongen som ikke er inkludert i treningsavgiften, og må dekkes av egenandel. L5 deltar på minst tre cuper som dekkes av egenandel, og hvert enkelt lag velger om de vil jobbe dugnad for å redusere egenandelen. L6 er med på omtrent fire-fem eksterne cuper i løpet av et år som må dekkes av egenandel. De har også interne cuper utover dette, som er inkludert i treningsavgiften. L6 praktiserer dugnad for å redusere egenandel til sosiale turer med lagene. Når det kommer til ytre by øst er begge lag med på tre-fire cuper i løpet av et år som i utgangspunktet er inkludert i treningsavgiften. L7 er ikke med på overnattingcuper, men det kan bli egenandel dersom de drar på cuper med lengre avstander. På L8 fra ytre by øst må det betales egenandel på cuper utover de tre-fire cupene som er inkludert i treningsavgiften, men de bruker hodestøtten på kr 350 i en felles pott som er med på å dekke egenandelen. L7 har lite dugnad, mens L8 har ikke dugnad av prinsipp. Lagene fra ytre by sør deltar på henholdsvis to-tre og åtte cuper i året. L9 har en egen pott som er satt av til cuper, videre har de en overnattingcup i året der det er en "minimal" egenandel. L10 har en cup som er inkludert i treningsavgiften, utover dette dekkes cupene av egenandel. Av de åtte cupene de deltar på er tre-fire av disse hotellovernattinger. Begge lagene fra ytre by sør praktiserer dugnad for å redusere egenandel.

Vi skal videre oppsummere lagenes kostnadsnivå, og finne indikasjoner på merkostnader utover medlemskontingent og treningsavgift.

Resultatene viser at L1 og L2 fra indre by øst har den laveste medlemskontingenten og treningsavgiften og ligger godt under gjennomsnittet på kr 3 960. Lagene forsøker å unngå egenandel for cup-deltakelse ved blant annet dugnadsarbeid, og de stiller ikke spesielle krav til klær og utstyr. Utover medlemskontingent og treningsavgift er det kun kostnader knyttet til personlig treningsklær og utstyr. Dette indikerer at det ikke er høye merkostnader utover medlemskontingent og treningsavgift.

Lagene fra indre by vest har begge en medlemskontingent og treningsavgift som ligger over gjennomsnittet. L3 har krav til klær og utstyr, de har ingen cuper inkludert og cupene medfører egenandel. L4 har ingen krav til klær og utstyr, og har en cup inkludert slik at egenandel forekommer dersom de deltar på mer enn én cup. L3 og L4 deltar på henholdsvis

en og minst én cup hvert år. Dette indikerer at det er blir merkostnader utover medlemskontingent og treningsavgift for deltakelse på disse lagene.

Når vi ser på medlemskontingent og treningsavgift i ytre by vest ligger L5 under gjennomsnittet, og L6 ligger over gjennomsnittet. På begge lagene oppfordres det til kjøp av klær og utstyr utover standardutstyr. Ingen av lagene har cuper inkludert i treningsavgiften, noe som medfører egenandel på cup-deltakelse. Lagene har videre oppgitt at de deltar på minst tre cuper i året. Dette indikerer at det blir merkostnader utover medlemskontingent og treningsavgift.

L7 fra ytre by øst har medlemskontingent og treningsavgift som er høyere enn gjennomsnittet, mens L8 ligger lavere enn gjennomsnittet. Ingen av lagene krever klær og utstyr utover standardutstyr. Begge lagene deltar på 3-4 cuper som er inkludert i treningsavgiften, men L8 har egenandel hvis de deltar på noe utover dette. Dette indikerer at det er lavere merkostnader utover medlemskontingent og treningsavgift sammenlignet med indre og ytre by vest.

L9 fra ytre by sør har medlemskontingent og treningsavgift som er lavere enn gjennomsnittet, mens L10 har høyest sammenlignet med de andre lagene. Ingen av lagene har krav til klær og utstyr utover standardutstyr. L9 og L10 deltar på henholdsvis 2-3 og 8 cuper i året. L9 har en minimal egenandel for cuper utover de oppgitte cupene, og jobber dugnad for å redusere og helst unngå egenandel til cuper. L10 har en cup inkludert i treningsavgiften og må dekke resten med egenandel, noe av egenandel kan dekkes ved dugnad. Dette indikerer at L9 ikke har høye merkostnader utover medlemskontingent og treningsavgift, mens L10 har høyere merkostnader sammenlignet med andre lag.

På spørsmål om utfordringer med betaling av treningsavgift og medlemskontingent viser svarene at det er forskjellige erfaringer i klubbene. Det at medlemskontingenten må betales er gjennomgående i alle klubbene da den dekker forsikringer og lisens, noe som må være på plass dersom man skal spille organisert fotball. Vi har i denne oppgaven sett på medlemskontingent og treningsavgift under ett. Av de ti klubbene vi har intervjuet er det ni som har opplevd tilfeller med betalingsproblemer, samtidig har informanten på det siste laget informert om spillere som får dekket medlemskontingent og treningsavgift av NAV. Dette indikerer at samtlige lag opplever betalingsproblemer. I to av tilfellene er det det så mye som

10-20% og 50% i utestående betalinger, henholdsvis et av lagene fra indre by øst og ytre by øst. På bakgrunn av indikerer dette at de fleste lagene har spillere som betaler for seg, men at enkelte har betalingsproblemer. Omfanget av betalingsproblemer innad i klubbene varierer i forhold til hvor mange tilfeller det er.

Klubbene har ulike praksiser på hvordan de håndterer spillerne som ikke betaler medlemskontingenten og treningsavgiften. Begge lag fra indre by øst har tilbud om nedbetalingsordninger. L1 har i tillegg et prøvende samarbeid med Utekontakten. L2 fra indre by øst kan i tillegg til nedbetalingsordninger søke om støtte fra klubben, da de får tildelt en pott fra bydelen som fordeles blant alle idrettene. De tilbyr også nedbetaling ved hjelp av dugnad. Begge lag fra indre by vest tilbyr også nedbetalingsplan, og de foretar individuelle vurderinger der treningsavgiften blir lagt på et overkommelig prisnivå. Videre presiseres det fra informant 4 at 98% av spillerne betaler, noe som gjør at de har mulighet til å dekke inn treningsavgiften for de som har betalingsproblemer. Begge informantene fra ytre by vest opplyser om at dersom noen skulle ha betalingsproblemer blir det ordnet internt i klubben. Informant 7 fra ytre by øst sier at det med ”gratispassasjerer” er en utfordring ettersom det er så mange. L7 ikke har noen offentlig ordning på plass i dag, men er ikke så strenge med de som har problemer med å betale. L8 fra ytre by øst tilbyr alternativ nedbetalingsplan, og i verste fall strykes treningsavgiften. L9 fra ytre by sør har ingen støtteordning per i dag, men informant 9 opplyser om tilfeller der spillere har støtteordninger gjennom NAV. Informant 10 fra ytre by sør sier at treningsavgiften enten kan nedbetales over tid, eller at den kan dekkes av en egen pott.

Oppsummert kan vi se at samtlige informanter oppgir er at det finnes ordninger som hjelper spillere med betalingsproblemer. De fleste klubbene har en eller annen form for alternativ nedbetalingsplan, og enkelte klubber praktiserer individuell tilpasning av prisnivå. Resultatene viser at alle klubbene er organisert forskjellig når det kommer til håndtering av betalinger og støtteordninger.

For å finne ut hva som kan være med å dra opp treningsavgiften og hva som kan redusere den, stilte vi spørsmål om hva som er klubbens største inntektskilde og utgiftspost. Samtlige informanter opplyser om at medlemskontingent og treningsavgift er klubbens viktigste inntektskilde. Videre opplyser informant 1 fra indre by øst om at offentlige tilskudd er en stor inntektskilde, og informant 2 fra indre by øst sier at utleie av baner som største inntektskilde.

Informant 4 og informant 10 opplyser at tilskuddsordninger er store inntektskilder. Informant 4, 7 og 10 opplyser også om at klubben får sponsorinntekter. Utleie av baner, tilskuddsordninger og sponsorer er faktorer som kan redusere treningsavgiften. Arrangering av cuper kan også redusere treningsavgiften, noe vi tar for oss i et eget avsnitt under. Når det kommer til klubbens utgifter viser resultatene at to av de største utgiftspostene er drift av anlegg og lønn til ansatte. Syv av klubbene oppgir vinterdrift, herunder drift av anlegg, som en stor utgift. Alle klubbene med lønnede trenere oppgir at dette er en av de største utgiftene. Dette indikerer at drift av anlegg og lønn til ansatte driver opp kostnadene.

En mulig inntektskilde for klubbene er å arrangere cuper. Flere av klubbene arrangerer egne cuper. Informant 1 fra indre by øst informerer om at klubben arrangerer en barnecup og en vinterserie. Informant 2 fra indre by øst opplyser om at klubben arrangerer vennskapscuper, og som lagene ruller på å arrangere slik at de kan få ekstra penger i lagskassa. Informant 3 fra indre by vest opplyser om at de ikke arrangerer cuper. Informant 4 fra indre by vest sier de arrangerer to barnecuper, cuper i regi av akademiet, og noen Futsal-cuper gjennom vintersesongen, som til sammen utgjør en stor del av inntektene til klubben. Informant 5 fra ytre by vest opplyser om at det er opp til hvert enkelt lag å arrangere turneringer som genererer inntekter på kiosksalg, der inntekten går til laget som arrangerer, og noe til klubben som stiller med baner og dommere. Informant 6 fra ytre by vest opplyser at de arrangerer både interne og eksterne cuper. Informant 7 fra ytre by øst sier de arrangerer noen treningskamper og cuper for naboklubber. Informant 8 fra ytre by øst opplyser om at klubben arrangerer en intern cup for alle lagene i klubben. Informant 9 fra ytre by sør opplyser om at klubben ikke arrangerer cuper, og at banekapasitet er årsak til dette. Informant 10 fra ytre by sør sier de arrangerer flere cuper, blant annet en cup for barnefotball, en breddecup for tre av årgangene i ungdomsklassen, i tillegg til en annen cup. Oppsummert arrangerer åtte av klubbene cuper som gir inntekt til klubben. Dette vil si at klubbene L3 og L9 tilhører ikke får inntekter fra cuper som eventuelt kan redusere treningsavgiften og egenandel.

For å få en indikasjon på etterspørselen i lagene, stilte vi spørsmål om utvikling i medlemstallene de siste årene. Åtte av de ti informantene oppga at de har hatt økende medlemstall i klubben de siste årene, de to andre informantene oppga stabile medlemstall. Dette indikerer en stabil og økende etterspørsel.

Vi stilte spørsmål om informantenes generelle oppfatninger rundt kostnadsnivået for deltakelse på laget, og her varierer svarene noe. Begge informantene fra indre by øst opplyser om at lagene bevisst har lagt kostnadene på et lavt nivå, med fokus på å få med flest mulig. Dette ser vi av utsagn fra informant 1 og 2.

Informant 1:

”Vi har bevisst lagt oss på et veldig lavt nivå (...) Det hadde vært fristende innimellom og sette opp prisen til det dobbelte. Vi ville mistet noen, også ville vi antageligvis hatt bedre økonomi og mer strømlinjeformet ungdomsavdeling, men det ville dytte fra noen som ikke hadde hatt noe å gjøre, og ikke hadde hatt råd til å være med”

Informant 2:

”Vårt budsjett skal gå i 0. Det er vårt mål. (...) Vi prøver å holde det på et minimum. Det er 400 kr i medlemsavgift, det må alle betale”

Informanten 3 fra indre by vest uttrykker at det er dyrt. Videre sier informant 3 at det er rimelig relativt til andre aktiviteter i nærområdet. Informant 4 mener det er moderat i forhold til andre klubber og hva man faktisk får ut av det. Dette ser vi av utsagnene;

Informant 3:

”Tanken er vel den at da de ble 13 så ble det et hopp opp i pris. Det er jo ganske rimelig å spille fotball sånn relativt sett i alle fall opp mot mange av de andre aktivitetene her (...) Tennis og seiling og sånn som er veldig dyrt. (...) Syntes fortsatt det er ganske dyrt, hvis du tenker på hva.. hvor lite.. altså at alt er foreldredrevet”
“(...) Dette (treningsavgiften red.adm) dekker ikke en gang kostnaden til trener, så selv om det er et relativt høyt beløp blir årgangen subsidiert”

Informant 4:

”(...) man er nødt til å ha et visst kostnadsnivå. Det vi gjør, vi har en relativt høy kostnad for barn, og så har vi en relativt lav kostnad for ungdom, slik at barna er på en måte med på å sponse dagens ungdom, ved litt sånn pensjonist-paradoks, slik at de som ser på det som et livsløp synes det er greit. Og så er vi egentlig relativt moderate i forhold til veldig mange andre klubber og i forhold til hva vi faktisk får ut av det her”

Informant 5 fra ytre by vest gir uttrykk for at kostnadsnivået på fotball i Oslo er høyt, men at betaling ikke virker som et problem for foreldrene på dette laget. Informant 6 mener det er riktig pris i forhold til hva klubben tilbyr. Dette ser vi av utsagnene under.

Informant 5:

”(...) For mottoet i x er at alle som har lyst skal få spille, det skal ikke gå på bekostning av penger. (...) Det har blitt sendt ut litt purringer og sånn, fordi de har vært litt sent ute med betaling. Men det skyldes mer at det går litt i glemmeboken hos foreldrene. De sender jentene på trening, og så tenker de ikke så mye mer på det”

Informant 6:

(...) så vi føler det at å ha en riktig pris til en proff klubb da, som oss, det er et godt utgangspunkt da. Vi har mye aktivitet på x. Så det tilbudet de får er ofte litt mer da enn det man kanskje kan forvente å få, for vi er så engasjerte som vi er.

Informant 7 fra ytre by øst uttrykker at treningsavgiften er høy, og at det koster å oppnå status som kvalitetsklubb, i tillegg til å ha vinteråpne baner. Informant 8 sier at de er rimelige i forhold til naboklubbene, spesielt i forhold til hva man får igjen.

Informant 7:

”Vi havner vel, vi har vel en treningsavgift på rundt kr 4 000 i ungdomsfotballen. Det er jo litt høyt, men det er også på en måte drevet av at man ønsker å drive det mer profesjonelt. Både i fra fotballkretsen og NFF så ønsker dem at vi skal være kvalitetsklubber med ansatte trenere med treningsutdannelse og de tinga der, og det koster jo en god del og vinteråpne baner og dommerregningene og alle de tingene der, som gjør at selv om fotball er forholdsvis billig så begynner det å koste litt det også”

Informant 8:

”(...) fotball er generelt en rimelig idrett. Og som jeg sa så skrudde vi opp treningskontingenten relativt mye. Men likevel er vi rimelige i forhold til naboklubbene våre. Og spesielt i forhold til hva man får igjen da”

Informant 9 fra ytre by sør mener at treningsavgiften i klubben ikke kan bli noe lavere siden de ikke har ansatte, og presiserer at dersom de ikke hadde hatt tilbud om helårstrening hadde de mistet mange spillere til naboklubber. Informant 10 ytre by sør sier at det kan se dyrt ut, men at de kan tilby mye som andre klubber ikke tilbyr.

Informant 9:

”Ja, lavere kan det ikke bli. Vi har jo ingen ansatte, jeg får ikke betalt for den jobben jeg gjør. Bruker ganske mange timer på det. Ingen trenere får noe særlig betalt. (...) I et sånt område som vi er i, for at de to postnumrene vi er innenfor er vel av de fattigste i Oslo. Vi opplever at det er ganske rimelig visst du sammenligner med x for eksempel, som er vel dobbelt så dyre i hvert fall. (...) jeg så at de skal på treningsleir nå (...) og det er 4500 kr. Og jeg vet ikke hvor mange som hadde blitt med visst vi hadde prøvd på det her.”

Informant 10:

”Ja, vi er såpass heldige at vi har penger på bok (...) Penger er ikke noen hindring. Og målet vårt, vi er en breddeklubb, alle skal være med, og derfor skal alt koste minst mulig. (...) Hvis vi bare ser på tallene til x hva det koster, så ser det jo dyrt ut. Men bak tallene ligger ganske mye vi ting som x kan tilby som ikke andre klubber tilbyr”

Oppsummert kan vi se av sitatene til informantene at det er forskjellige oppfatninger rundt prisene på lagene, både med tanke på hva de synes er dyrt og hvorvidt de er presset på pris. Resultatene viser at informant 1, 2 og 9 mener de har lagt seg så lavt som mulig. Informant 3 mener det er rimelig i forhold til andre aktiviteter i nærområdet. Informant 4, 6, 8 og 10 mener det er riktig pris i forhold til hva man får igjen for det. Informant 5 mener prisen ikke er noe problem for de som skal betale. Informant 7 uttrykker at prisen er høy, men at den gjenspeiler kostnadene klubben har. Resultatene kan indikere at de med høyere priser forsvarer det med at spillerne får igjen for det de betaler for.

Videre ble det stilt spørsmål om hvilke tanker informantene har om hvordan kostnadsnivået for deltakelse på fotballag kan reduseres. Informant 1 fra indre by øst sier at det er grenser for hvor billig det kan gjøres og fortsatt ha et akseptabelt tilbud. Videre må utenlandsreiser og cuper tones ned, og at prisene kunne kuttes dersom det ble ansatt trenerkoordinatorer, trenere eller daglig leder som ble lønnet av kommunen. Informant 2 fra indre by øst sier at dersom de

går lavere enn de er nå vil regnskapet gå i minus. Videre legges det vekt på at mer støtte fra det offentlige kan være med å redusere prisene. Informant 3 fra indre by vest sier at man kan gjøre en innsats selv i form av dugnad for å få penger i kassen. Informant 4 fra indre by vest mener kostnadsnivået bør gå opp og heller finne alternative løsninger, eksempelvis sluppet arbeidsgiveravgift, og få økt tilskudd øremerket de med betalingsvansker. Videre sier informant 4 at det ikke er det generelle kostnadsnivået som er problemet, men måten man er organisert på for å håndtere betalingsproblemer. Informant 5 og 6 fra Ytre by vest mener kostnadene kan reduseres ved mer frivillig arbeid, og at flere lag jobber aktivt dugnad. Informant 7 og 8 fra ytre by øst mener at kommunen og bydelen bør ta mer kostnadmessig ansvar i idretten. Dette mener også informant 9 og 10 fra ytre by sør, og nevner spesielt drift av anleggene. Av resultatene ser vi at det er et ønske om mer støtte fra det offentlige for å kunne redusere treningsavgiften. Informant 9 uttrykker dette ved å si: *”Spesielt på vinteren er driften av anleggene den største utgiftsposten. Man kan jo si at man kunne stenge banen på vinteren, men jeg tror det er bedre å ha 100 ungdommer på banen enn på senteret. Jeg tror det er mye billigere for kommunen”*. Enkelte lag opplyser om eksisterende støtte- og tilskuddsordninger, men at det ikke er tilstrekkelig. Dette gjenspeiles i sitatet fra informant 9. *“Joda, (vi får støtte red.anm.) kr 35 000 står det i regnskapet der, og det koster oss kr 350 000. Vi må til og med betale for lysene hvis jeg ikke husker feil”*.

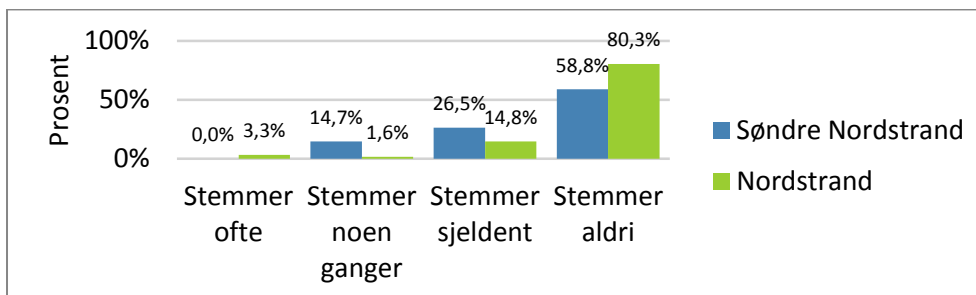
4.2 Spørreundersøkelse

Vi har ved bruk av Questback gjennomført en elektronisk spørreundersøkelse blant 8. klassinger på to skoler, med 35 og 62 respondenter fra henholdsvis Søndre Nordstrand og Nordstrand. Formålet med undersøkelsen var å kartlegge hvorvidt sosioøkonomisk status kan påvirke unges deltakelse på et fotballag. Vi ønsker også å undersøke om det finnes tilfeller der noen aldri har begynt å spille fotball på grunn av kostnadsnivået.

For å kunne si noe om husholdningens sosioøkonomiske status stilte vi spørsmål om blant annet foreldrenes utdanningsbakgrunn, antall biler, antall ferier siste året, om begge foreldrene jobber, og om respondentene bodde hos mor og/eller far. Det gir ikke grunnlag for å hevde om husholdningen har høy eller lav sosioøkonomisk status, men det kan gi en indikasjon på forskjellene ut i fra skolenes geografiske beliggenhet basert på respondentenes svar. Vi skal videre presentere hovedfunnene fra spørreundersøkelsen fra de to skolene.

Resultatene viser at majoriteten av respondentene på begge skoler bor med begge foreldrene sine. Det er en større andel eneforsørgere på skolen i Søndre Nordstrand sammenlignet med Nordstrand. Majoriteten på skolen i Søndre Nordstrand har to eller flere søsken. På skolen fra Nordstrand har majoriteten ett søsken. På spørsmål om foreldrenes utdanningsbakgrunn er det en større andel av respondentene fra Nordstrand som sier at mor og far har høyere utdanning. Samtidig er det en større andel fra Søndre Nordstrand som svarer ”vet ikke” på samme spørsmål. Flere respondenter fra Søndre Nordstrand oppgir at foreldrene ikke har høyere utdanning sammenlignet med Nordstrand. Av de som bor hos begge foreldrene sine er det betydelig forskjell på om begge foreldre jobber hver dag, 44,8 % i Søndre Nordstrand og 81% i Nordstrand.

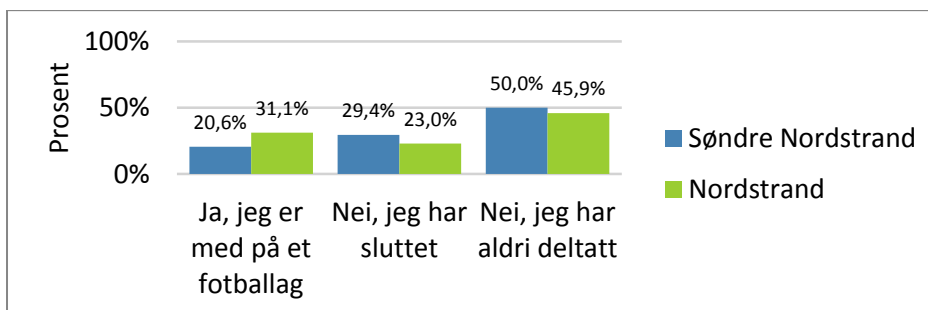
På spørsmål om hvor mange biler det er i husholdningen er det også forskjeller. I Søndre Nordstrand oppgir 23,5% av respondentene at de har mer enn én bil, mot 67,7% i Nordstrand. Videre er det en større andel i Søndre Nordstrand som ikke har bil sammenlignet med Nordstrand, henholdsvis 8% og 1%. Når det kommer til spørsmål om ferie er det en mindre andel fra Søndre Nordstrand sammenlignet med Nordstrand som har vært på ferie mer enn to ganger i 2015/2016, henholdsvis 32,4% og 54,1%. Det er også en større andel fra Søndre Nordstrand som ikke har vært på ferie i det hele tatt, 14,7% i Søndre Nordstrand mot 3,3% i Nordstrand. Ved vurdering av påstanden ”Familien min har hatt god råd de siste årene” var majoriteten på begge skoler enige at de har god råd. En større andel på Søndre Nordstrand var i en viss grad uenig i påstanden med 15,1%, mot 5% i Nordstrand. Ved vurdering av påstanden ”Foreldrene mine mangler penger til å betale for de ulike idrettsaktiviteter som jeg gjerne ønsker å delta i” ser vi av figur 9 at det er forskjeller mellom Søndre Nordstrand og Nordstrand med henholdsvis 58,8 % og 80,3% som svarte at det aldri stemmer. Videre svarte 14,7% av respondentene fra Søndre Nordstrand og 1,6% av respondentene fra Nordstrand ”stemmer noen ganger”.

Figur 9 – ”Foreldrene mine mangler penger til å betale for de ulike idrettsaktiviteter som jeg gjerne ønsker å delta i”

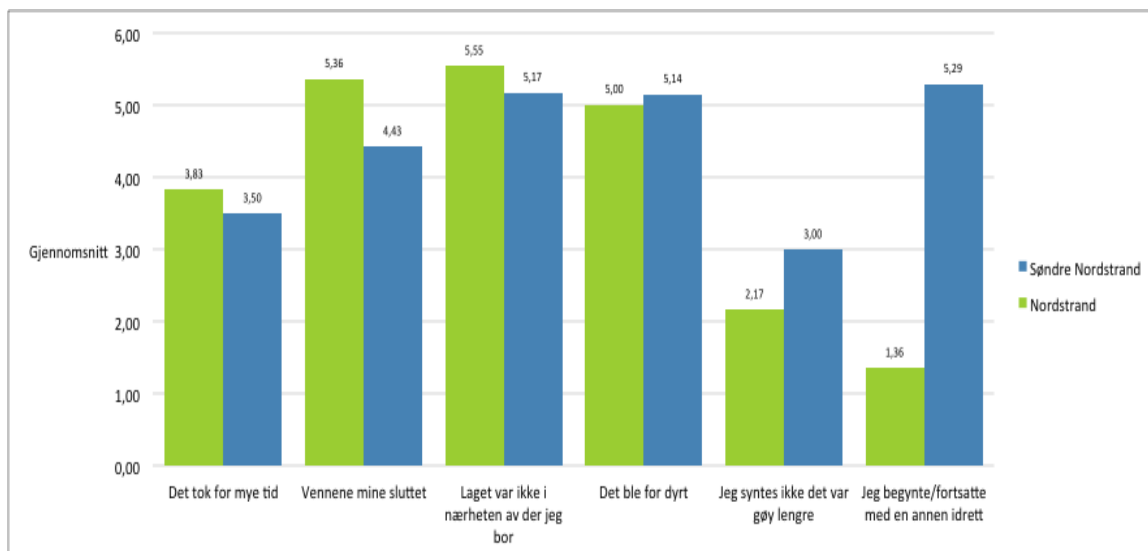
Oppsummert oppgir flere av respondentene fra Nordstrand at de har flere biler, er oftere på ferie og er i større grad enig i at de har hatt god råd den siste tiden, sammenlignet med Søndre Nordstrand. Felles for begge skolene er at majoriteten bor med begge foreldrene, men det er forskjell mellom skolene på spørsmål om hvor mye foreldrene jobber. Resultatene viser at det er en større andel fra Nordstrand som oppgir at foreldrene jobber hver dag. Det er også færre av respondentene fra Nordstrand som oppgir at foreldrene mangler penger til å betale for fritidsaktiviteter sammenlignet med Søndre Nordstrand. Respondentene fra Søndre Nordstrand oppgir at de har flere søsken enn respondentene fra Nordstrand. Forskjellene er ikke så store, men resultatene kan være en indikasjon på at husholdninger i Nordstrand har høyere sosioøkonomisk status sammenlignet med Søndre Nordstrand.

Vi skal videre se på resultatene som omhandler respondentene som har oppgitt at de ikke spiller fotball. På spørsmål om ”Har du vært medlem/er du medlem av et fotballag?” var utslaget mellom Søndre Nordstrand og Nordstrand som vist ved figur 10.

Figur 10 – ”Har du vært medlem/er du medlem av et fotballag?”

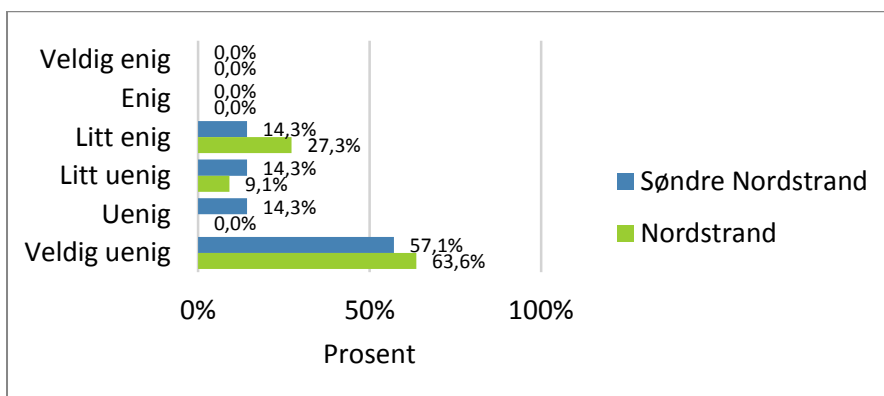
Vi ser at det ikke er store forskjeller, men det er en litt større andel fra Nordstrand som deltar på et fotballag, og en litt større andel fra Søndre Nordstrand som aldri har deltatt på et fotballag. Som man kan se av figur 10 så har 29,4% fra Søndre Nordstrand og 23% fra Nordstrand sluttet på fotball. De ble bedt om å vurdere årsaker til hvorfor de sluttet på en skala fra 1 til 6, der 1 er veldig enig og 6 er veldig uenig.

Figur 11 – Vurdering av påstander om årsaker til hvorfor de sluttet

Som vi ser av figur 11 er årsaken ”jeg begynte/fortsatte med en annen idrett” den påstanden som utgjør den største forskjellen mellom skolene. Gjennomsnittlig er respondentene fra Søndre Nordstrand mest uenig i denne påstanden, mens respondentene fra Nordstrand oppgir at de er gjennomsnittlig mest enig i samme påstanden. Det er ikke betydelig forskjell i hvordan respondentene fra de to skolene vurderer de andre påstandene.

Når respondentene skulle vurdere om ”det ble for dyrt” som årsak til at de sluttet ble resultatet som vist i figur 12.

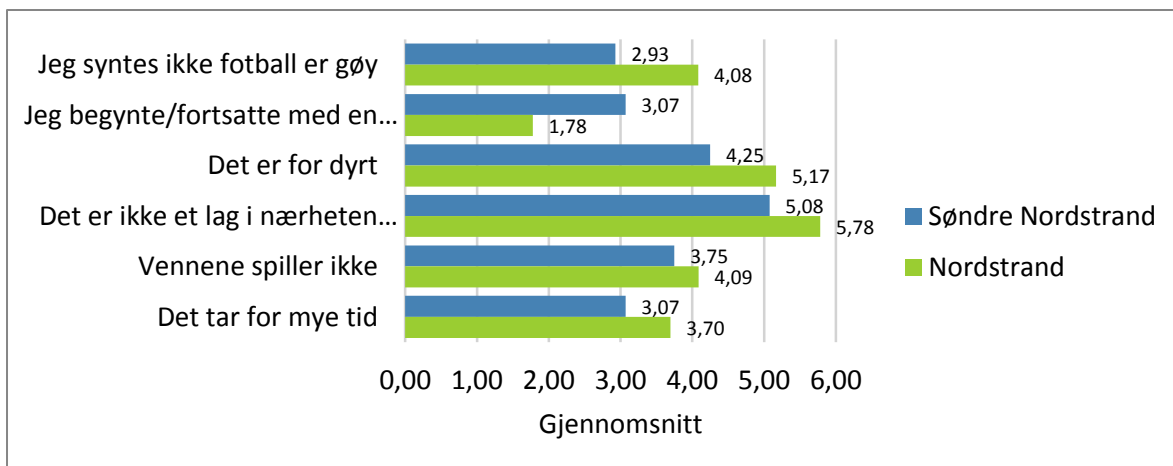

Figur 12 – ”Det ble for dyrt”

Som vi ser av figur 12 svarer majoriteten fra begge skoler at de er veldig uenig i påstanden. Respondentene fra Nordstrand er mer enig i påstanden enn respondentene fra Søndre Nordstrand. Vi fant ingen klare sammenhenger mellom påstanden ”det ble for dyrt” og de andre påstandene som skulle vurderes av respondentene. Ved krysstabuleringen (Vedlegg 11)

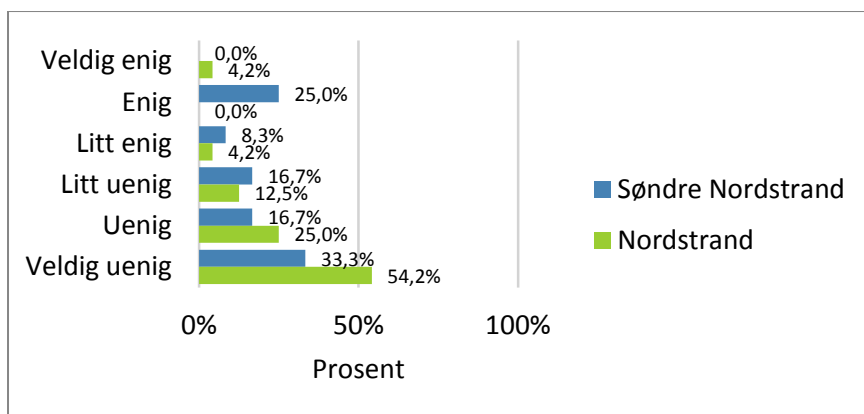
av respondentene fra Søndre Nordstrand sin vurdering av påstandene ”det ble for dyrt” og ”jeg begynte/fortsatte med en annen idrett” fant vi at de som er ”litt enig” og ”litt uenig” i påstanden om at ”det ble for dyrt”, har svart at de er en viss grad uenig i påstanden ”fortsatte/begynte med en annen idrett”. Dette kan indikere at de ikke lengre er med i organisert idrett, og kostnadsnivået kan ha betydning. Ved krysstabulering (Vedlegg 12) av respondentene fra Nordstrand sin vurdering av påstandene ”det ble for dyrt” og ”jeg begynte/fortsatte med en annen idrett” fant vi at respondenter som var ”litt enig” og ”litt uenig” i påstanden ”det ble for dyrt” også var en viss grad enig i påstanden for at de sluttet var ”fortsatte/begynte med en annen idrett”. Dette kan indikere at det er for dyrt å drive med flere idretter samtidig. Det var også tilfeller der respondentene er uenige i påstanden om at de har ”fortsatt/begynt med en annen idrett”, noe som kan tyde på at det er kostnadsnivået og mulig andre årsaker i tillegg til kostnadsnivået som har gjort til at de har sluttet. Videre indikerer det at flere fra Nordstrand driver med flere idretter.

På spørsmål om årsaker til hvorfor de aldri begynte med fotball er det samsvar blant respondentene fra de to skolene i hvilken grad de er enige/uenige i påstandene. Den største forskjellen finner vi i årsaken ”jeg begynte/fortsatte med en annen idrett”. Som vi ser av figur 13 er majoriteten av respondentene fra Nordstrand mest enige i påstanden, mens majoriteten av respondentene fra Søndre Nordstrand er mer uenig.

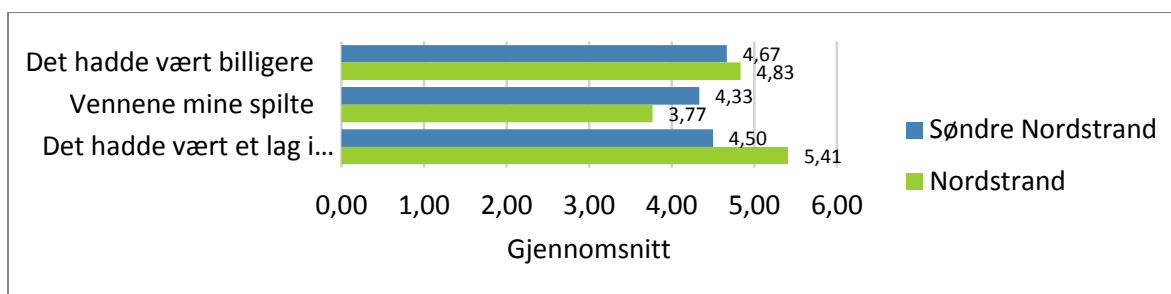
Figur 13 – Påstander om årsaker til hvorfor de aldri begynte med fotball

Når respondentene skulle vurdere om ”det er for dyrt” som årsak til hvorfor de aldri begynte på et fotballag fordeler resultatet seg som vist i figur 14.

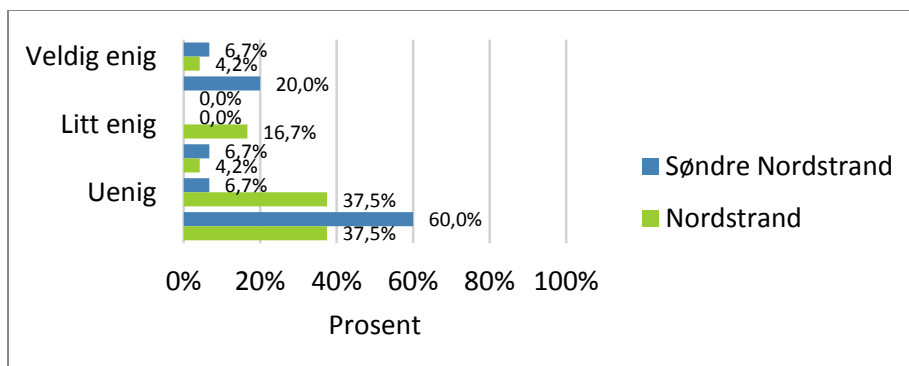
Figur 14 – ”det er for dyrt”

På spørsmålet ”hadde du begynt med fotball hvis” skulle de vurdere tre svaralternativer på en skala fra en til seks, der 1 er veldig enig og 6 er veldig uenig. Resultatene vises i figur 15.

Figur 15 – ”Hadde du begynt med fotball hvis”

Påstanden som er relevant for denne oppgaven er ”hvis det hadde vært billigere”. Som vi ser av figur 16 er majoriteten av svarene fra alle respondentene en eller annen grad av ”uenig” i påstanden.

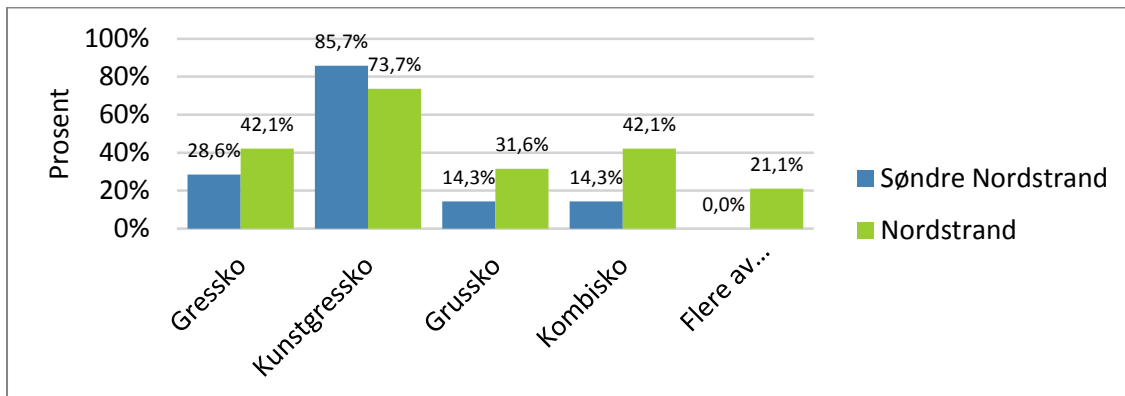
Figur 16 – Vurdering av om de hadde begynt på fotball ”hvis det hadde vært billigere”

Vi foretok en krysstabulering av påstandene ”det er for dyrt” og ”jeg begynte/fortsatte med annen idrett”. Av respondentene fra Søndre Nordstrand som vurderer seg ”enig”, ”litt enig”

og ”litt uenig” i påstanden ”det er for dyrt” har halvparten også vurdert seg en viss grad enig i påstanden ”jeg begynte/fortsatte med en annen idrett” (vedlegg 13). Av respondentene fra Nordstrand som vurderer seg ”veldig enig”, ”litt enig” og ”litt uenig” i påstanden ”det er for dyrt” har også vurdert seg enig i påstanden ”jeg begynte/fortsatte med en annen idrett”, mens noen av respondentene ikke har vurdert påstanden (vedlegg 14). Dette kan indikere at det er for dyrt å drive med flere idretter for noen av respondentene, ettersom enkelte oppgir at det er for dyrt å drive med fotball samtidig som de oppgir at de driver med annen idrett. Videre er det for dyrt for enkelte respondenter å drive med organisert idrett ettersom de oppgir at fotball er dyrt, samt ikke driver med annen idrett. At det er for dyrt understøttes av krysstabuleringen av påstandene ”det ble for dyrt” og ”hadde du begynt hvis det var billigere” (vedlegg 15 og 16). Vi fant tilfeller av respondenter fra begge skoler som hadde begynt hvis det var billigere. Det er også tilfeller der respondenter har vurdert at det er for dyrt, og likevel ikke hadde begynt med fotball hvis det hadde vært billigere.

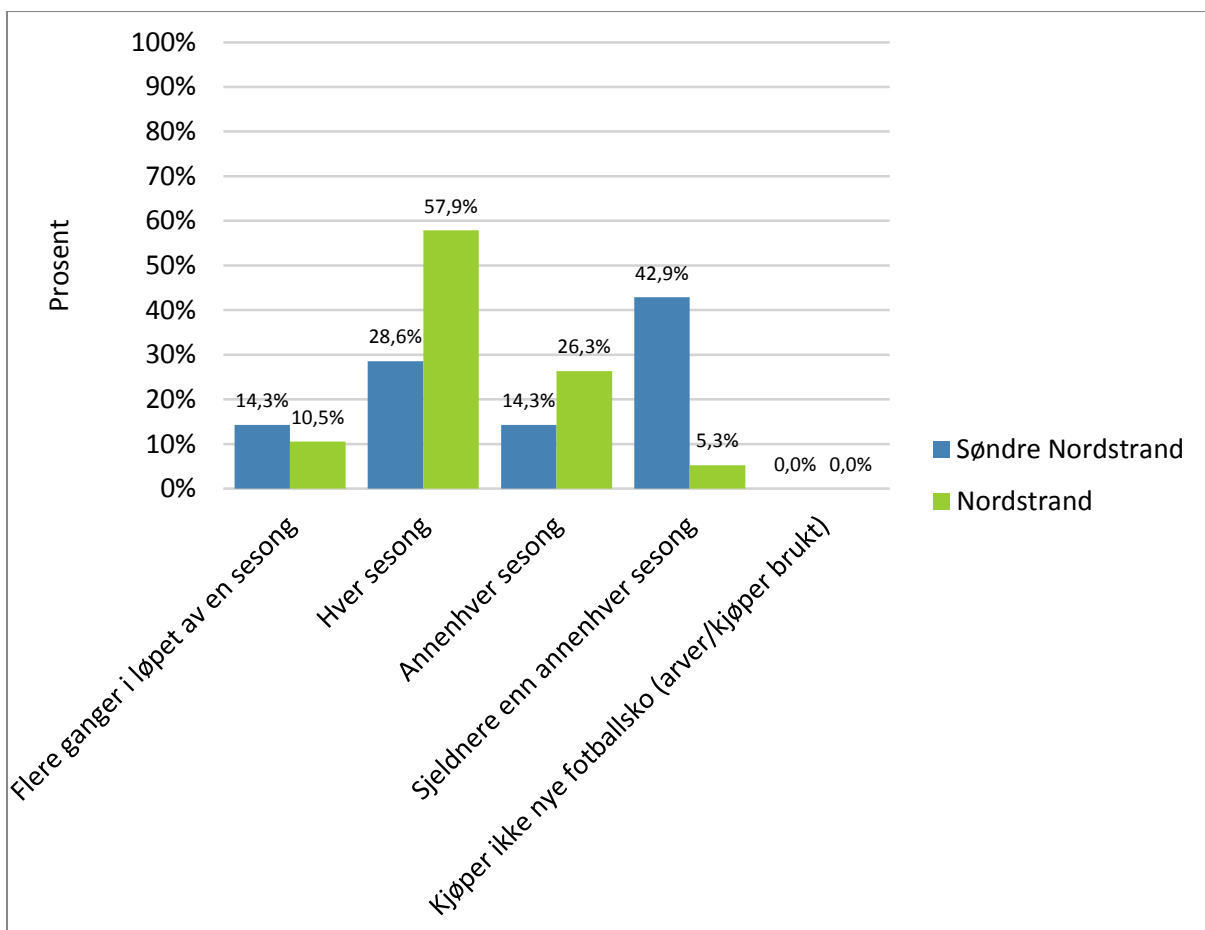
Oppsummert ser vi av resultatene at en litt større prosentandel av respondentene fra Nordstrand er med på et fotballag sammenlignet med Søndre Nordstrand. Videre er det flere fra Nordstrand som oppgir at de aldri har begynt, eller har sluttet fordi ”jeg begynte/fortsatte med en annen idrett”. Majoriteten av respondentene fra begge skolene er i en viss grad uenig i påstandene om at det er for dyrt. Av respondentene som har oppgitt at de har sluttet på et fotballag, er det flere fra Nordstrand som er litt enig i påstanden ”det ble for dyrt” sammenlignet med Søndre Nordstrand. Av respondentene som oppgir at det ble for dyrt er det flere fra Nordstrand som i tillegg oppgir at de driver med annen idrett sammenlignet med Søndre Nordstrand. Når det kommer til de som aldri har deltatt på et fotballag er det flere fra Søndre Nordstrand som er enige i påstanden ”det ble for dyrt”. Vi fant tilfeller fra begge skoler der respondenter oppgir at de aldri har deltatt på et fotballag også oppgir at de hadde begynt hvis det var billigere. Det er også tilfeller fra begge skoler der respondenter som har vurdert at det er for dyrt, også oppgir at de ikke hadde begynt hvis det hadde vært billigere. Disse resultatene gir indikasjoner på at respondentene fra Nordstrand er mer aktive ettersom det er flere som spiller fotball, og av de respondentene som har sluttet eller aldri begynt er det flere som oppgir at de driver med annen idrett. Videre er det indikasjoner på at deltakelse på et fotballag vurderes som dyrt av enkelte, der noen av respondentene som vurderer det som dyrt hadde begynt dersom det var billigere. Enkelte av respondentene oppgir at de uansett ikke hadde begynt på fotball uavhengig av kostnadsnivå.

Vi skal videre presentere resultatene som omhandler respondentene som oppgir at de deltar på et fotballag, og forsøke å kartlegge hva som kreves av klær og utstyr for å spille fotball.

Figur 17 – ”hvilke ulike fotballsko har du?”

Som vi ser av figur 17 er det flere respondenter fra skolen på Nordstrand som har svart at de har flere ulike typer fotballsko enn respondentene fra skolen på Søndre Nordstrand.

Figur 18 – ”hvor ofte har du nye fotballsko?”

Som vi ser av figur 18 er det flere respondenter fra Nordstrand enn Søndre Nordstrand som oppgir at de kjøper nye fotballsko hver sesong eller oftere. Det er ingen som oppgir at de arver eller kjøper fotballsko brukt. Vi ser også av resultatene at 5,3% og 42,9% av respondentene fra henholdsvis Nordstrand og Søndre Nordstrand oppgir alternativet ”Sjeldnere enn annenhver sesong” på hvor spørsmålet om hvor ofte de har nye fotballsko.

Respondentene fikk spørsmål om hvilket utstyr som må kjøpes selv og hva de får av klubben. Resultatene på disse spørsmålene er svarene noe motstridende (vedlegg 9 og 10). Blant annet hvis man ser på om drakt må kjøpes på egenhånd eller om drakt dekkes av klubben. Her kan en potensiell feilkilde være at respondentene har misforstått spørsmålet. Vi ser av resultatene at fotballsko må kjøpes på egenhånd. Majoriteten fra både Søndre Nordstrand og Nordstrand oppgir at et par fotballsko må kjøpes på egenhånd. En mindre andel fra Søndre Nordstrand oppgir at de må kjøpe mer enn et par fotballsko på egenhånd enn fra Nordstrand på henholdsvis 14,3% og 27,8%. Leggbeskyttere må kjøpes på egenhånd, med unntak av 5,3% av respondentene fra Nordstrand. Nesten samtlige respondenter oppgir at de får drakt av klubben, med unntak av 5,3% fra Nordstrand. Resultatene som omhandler hvorvidt fotballstrømper, treningstøy og overtrekksdress må kjøpes på egenhånd eller om det dekkes av klubben, indikerer at noe av utstyret dekkes av klubben, og noe må dekkes av spillerne selv. Det spørsmålet som skiller seg litt ut er treningstøy med lagets farger og logo, der 55,6% av respondentene fra Nordstrand oppgir at det må kjøpes på egenhånd, mot 28,6% fra Søndre Nordstrand. Det gjør også spørsmålet om fotballstrømper, der 85,7% fra Søndre Nordstrand oppgir at fotballstrømper må kjøpes på egenhånd, mot 38,9% fra Nordstrand. Sett bort i fra disse, er svarene fra Søndre Nordstrand og Nordstrand relativt like.

Det er noe usikkerhet knyttet til kartlegging av klær og utstyr da svarene spriker en del på et par av spørsmålene. Her kunne spørsmålsstillingen vært tydeligere, men oppsummert ser vi av resultatene at respondentene fra Nordstrand oppgir at de har flere fotballsko og oftere nye fotballsko enn respondentene fra Søndre Nordstrand. Resultatene viser også at det er flere av respondentene fra Nordstrand som oppgir at de må kjøpe treningstøy med lagets farger/logo, og det er flere fra Søndre Nordstrand som oppgir at de får dette utstyret av klubben. Det er flere respondenter fra Søndre Nordstrand som oppgir at de må kjøpe fotballstrømper på egenhånd. Totalt sett indikerer det at Nordstrand har mer og kjøper mer klær og utstyr.

5. Analyse

Vi vil i dette kapitlet sette resultatene opp i mot teori og tidligere arbeid. Det kommer først en analyse av resultatene fra intervjuene og deretter fra spørreundersøkelsen. For å kunne svare på problemstillingen må vi identifisere kostnadsdriverne og klassifisere kostnadene i tråd med teori om kostnader. Deretter vil vi se på kostnadsnivået i forhold til SIFOs referansebudsjett, og hvor stor del en slik utgift utgjør av et husholdningsbudsjett. Vi vil videre knytte resultatene opp i mot konsumentteori.

5.1 Klassifisering av kostnader

Klubbene vi har undersøkt i denne oppgaven er ulike i måten de organiserer seg på. Felles for alle klubbene er at de krever årlig betaling i form av medlemskontingent og treningsavgift for å delta på laget. Medlemskontingenten klassifiseres som en fast kostnad ettersom kostnaden er en periodekostnad, og ikke varierer med deltakelse. Treningsavgiften klassifiseres også som en fast kostnad ettersom det er en periodekostnad, og ikke varierer med antall treninger man deltar på. Kostnadene forbundet med å delta på cuper varierer med antall cuper man deltar på, og klassifiseres derfor som en variabel kostnad. Klær og utstyr klassifiseres i denne oppgaven som en variabel kostnad, ettersom den varierer med antall kjøp. Forbrukerens kostnader forbundet med deltakelse på et fotballag knyttes hovedsakelig til direkte kostnader som treninger, deltakelse på cuper og sosiale turer, samt klær og utstyr som kreves. Videre vil en forbruker ha flere direkte kostnader som eksempelvis kostnader knyttet til bilkjøring og lommepenger til cup. Disse kostnadene kan være utfordrende å tallfeste, det samme gjelder indirekte kostnader som blant annet vask av klær. Vi har i denne oppgaven valgt å ta for oss de direkte kostnadene knyttet til trening, cuper og sosiale turer, samt klær og utstyr.

Kostnadene knyttet til deltakelse på et organisert fotballag er i denne oppgaven en utgiftspost i budsjettet til en husholdning. I SIFOs referansebudsjett er det en egen post for utgifter til lek og mediebruk. Det er i forhold til denne posten vi vil se på kostnadene knyttet til deltakelse i fotball. Budsjettet viser et forbruksnivå som gjør det mulig å delta på de mest vanlige fritidsaktivitetene, og for en ungdom er det satt av kr 11 040 for et år. Denne summen skal i tillegg til utgifter knyttet til fritidsaktiviteter dekke betaling av sykler, sportsutstyr, bøker, musikk, dataspill, kino, teater, anskaffelse og bruk av smarttelefon. I tillegg medfører deltakelse på et fotballag merkostnader knyttet til blant annet klær og utstyr, samt egenandel til diverse cuper og turer med laget. Det er ikke alt av utstyr som må kjøpes hvert år, og det er

individuelt hvor ofte man kjøper inn nytt utstyr som blant annet treningstøy, overtrekksdress, leggskinn, og fotballsko. Som vi ser av resultatene fra intervjuene har fotballagene forskjellige prisnivå, der gjennomsnittet er på kr 3 960. Videre er det forskjell i hvor stor andel merkostnader deltakelse på fotballaget medfører. Hvor stor andel kostnadene tilknyttet deltakelse på et fotballag utgjør av budsjettposten ”lek og mediebruk” varierer ut ifra hvilket fotballag man deltar på. Den største differansen i medlemskontingent og treningsavgift på de ti lagene vi har undersøkt er kr 4 400. Den laveste medlemskontingenten og treningsavgiften vi fant er på kr 2 000, og i tillegg har laget lite merkostnader utover dette. Den høyeste medlemskontingenten og treningsavgiften vi fant er på kr 6 400, i tillegg har laget en del merkostnader utover dette. Det er grunn til å tro at en husholdning vil lettere holde seg innenfor budsjettet beløp i posten ”lek og mediebruk” ved deltakelse på det laget med lavest kostnadsnivå sammenlignet med laget som har et høyere kostnadsnivå. På bakgrunn av tallene SIFO har tatt utgangspunkt i, er det er grunn til å tro at ”folk flest” ville hatt problemer med å overholde budsjettet med kostnadene knyttet til å spille på et lag med høyt kostnadsnivå. Samtidig tar ikke SIFO hensyn til husholdningens inntekt i oppsettet av referansebudsjettet. Forbruket til husholdninger varierer på bakgrunn av flere faktorer, så det er ikke alle husholdninger som faller innunder det SIFO mener er ”folk flest”. På den ene siden er det ikke gitt at alle har tilstrekkelig inntekt til å holde seg innenfor referansebudsjettet selv om det viser et rimelig forbruksnivå. På den andre siden er det husholdninger som har en inntekt som tillater et høyere forbruksnivå enn det SIFO legger opp til i referansebudsjettet. Det er heller ikke gitt at alle har like preferanser knyttet til prioritering av forbruket.

5.2 Intervjuene

I dette underkapittelet vil vi analysere resultatene fra intervjuene og knytte de til teori og tidligere arbeid.

Norges Fotballforbund (2011) fant en gjennomsnittspris i Oslo for ungdomsfotball på rundt kr 1 500. Som vi ser av resultatene fra vår datainnsamling er prisen for å delta på lagene vi har undersøkt betydelig høyere, med en gjennomsnittspris på kr 3 960.

Tabell 7 viser en oversikt over de totale faste kostnadene per år til lagene vi har undersøkt satt opp i mot den årlige gjennomsnittlige inntekten i byområdene.

Tabell 7 - Oversikt over kontingent og avgifter, samt gjennomsnittlig inntekt

Byområde/lag	Medlemskontingent	Treningsavgift	Tilleggsavgift	Sum	Gjennomsnittlig inntekt etter skatt (Par med barn)	Gjennomsnittlig inntekt etter skatt (Enslig med barn)
Indre by øst					kr 714 667	kr 358 333
L1	kr 500	kr 2 450	kr -	kr 2 950		
L2	kr 400	kr 1 600	kr -	kr 2 000		
Indre by vest					kr 857 500	kr 379 000
L3	kr 2 300	kr 2 700	kr -	kr 5 000		
L4	kr 300	kr 3 746	kr -	kr 4 046		
Ytre by vest					kr 1 048 333	kr 463 000
L5	kr 275	kr 3 100	kr -	kr 3 375		
L6	kr 350	kr 3 200	kr 1 500	kr 5 050		
Ytre by øst					kr 657 750	kr 374 250
L7	kr 350	kr 3 400	kr 800	kr 4 550		
L8	kr 225	kr 3 000	kr -	kr 3 225		
Ytre by sør					kr 812 000	kr 406 667
L9	kr 200	kr 2 800	kr -	kr 3 000		
L10	kr 1 000	kr 5 400	kr -	kr 6 400		

Vi skal videre ta for oss byområdene hver for seg, og se på det totale kostnadsnivået for deltakelse i organisert fotball i forhold til gjennomsnittlig inntekt i byområdet.

Resultatene fra indre by øst indikerer at det ikke er mye kostnader utover medlemskontingent og treningsavgift for deltakelse på L1 og L2. Dersom vi ser på gjennomsnittlig inntekt i samme byområde, befinner lagene seg i det byområde der ”par med barn” har nest lavest gjennomsnittlig inntekt og ”enslige med barn” har lavest gjennomsnittlig inntekt sammenlignet med de andre byområdene.

Resultatene fra indre by vest indikerer at det er blir flere kostnader utover medlemskontingent og treningsavgift for deltakelse på begge lag. Lagene befinner seg i et område der gjennomsnittlig inntekt for ”par med barn” er nest høyest og ”enslige med barn” er i mellomstjiktet sammenlignet med de andre byområdene.

Resultatene fra lagene fra ytre by vest indikerer at det blir flere kostnader utover medlemskontingent og treningsavgift. Når vi ser på gjennomsnittlig inntekt befinner lagene

seg i et byområde der gjennomsnittsinntekten for både ”par med barn” og enslige med barn” er høyest sammenlignet med de andre byområdene.

Resultatene til lagene fra ytre by øst indikerer at det ikke er mye kostnader utover medlemskontingent og treningsavgift sammenlignet med indre og ytre by vest. Lagene befinner seg i et byområde der gjennomsnittlig inntekt for ”par med barn” og ”enslige med barn” er henholdsvis lavest og nest lavest sammenlignet med de andre byområdene.

Resultatene fra ytre by sør indikerer at L9 ikke har mye kostnader utover medlemskontingent og treningsavgift, mens L10 har flere kostnader sammenlignet med andre lag vi har undersøkt. Lagene befinner seg i et byområde der gjennomsnittlig inntekt for ”par med barn” ligger ”midt på treet” og ”enslige med barn” ligger nest høyest sammenlignet med de andre byområdene. Vi fant at dette byområdet skiller seg ut i forhold til de andre byområdene. Differansen på kostnadsnivået for å delta på lagene er størst, og som tidligere nevnt er differansen på gjennomsnittlig inntekt for ”par med barn” og ”enslig med barn” innad i byområdet klart størst. Bydel Søndre Nordstrand er med på å dra ned gjennomsnittlig inntekt og bydel Nordstrand drar opp gjennomsnittet. Dette kan være med å forklare kostnadsforskjellene på lagene i ytre by sør.

Videre kommer en oppsummering av hvordan totalt kostnadsnivå for deltakelse på fotballaget er i forhold til gjennomsnittlig inntekt i byområdet. Begge lagene i indre by øst har lavest total kostnad, i tillegg til at de ligger i byområdet med noen av de laveste gjennomsnittlige inntektene for par med barn og enslige med barn. Dette er også gjeldende for L8 fra ytre by øst som har medlemskontingent og treningsavgift lavere enn gjennomsnittet, lave merkostnader, samt lavere gjennomsnittlig inntekt. Tre av lagene fra byområdene i vest ligger over gjennomsnittet for medlemskontingent og treningsavgift, i tillegg til en indikasjon på høyere merkostnader. Videre er det en indikasjon på at alle lagene i vest har høyere merkostnader sammenlignet med andre lag, samtidig som at lagene ligger i byområder med høyere gjennomsnittlig inntekt for både par med barn og enslige med barn. Unntaket er indre by vest som har gjennomsnittlig inntekt for enslige med barn midt i mellom de andre byområdene. Et unntak finner vi også for L7 i ytre by øst, som har medlemskontingent og treningsavgift høyere enn gjennomsnittet, og samtidig har lave merkostnader. I tillegg ligger L7 i et byområde med noen av de laveste gjennomsnittlige inntektene. Den største forskjellen finner vi i byområdet ytre by sør. På den ene siden har vi

L9 med lav medlemskontingent og treningsavgift, samt lave merkostnader. På den andre siden har vi L10 med høy medlemskontingent og treningsavgift, samt høye merkostnader. Den gjennomsnittlige inntekten befinner seg rundt gjennomsnittet, og i det øvre sjiktet sammenlignet med de andre byområdene.

Det er ulike oppfatninger om kostnadsnivået for deltakelse i de ulike klubbene, og hvilket nivå man ligger på i forhold til andre klubber. Vi tolker resultatene til at de fleste lagene av de som har lavere medlemskontingent og treningsavgift i byområdene med lavere gjennomsnittlig inntekt uttrykker at de har så lave kostnader som mulig. I tillegg uttrykker noen av informantene at det er litt høyt selv om det fremkommer av resultatene at det ikke er dyrt sammenlignet med de andre lagene vi har undersøkt. De fleste informantene fra lagene av de med høyere medlemskontingent og treningsavgift i byområder med høyere gjennomsnittlig inntekt uttrykker at det generelt er høyt, men ikke i forhold til hva man får igjen for det. Unntaket her er L3 fra indre by vest skiller seg ut ved at informant 3 sier de er dyre, men at de samtidig må ha det slik for å ikke gå i minus. Den største kontrasten er også her innad i byområdet ytre by sør. Informant 9 uttrykker at de ikke kan gå lavere enn de er, mens informant 10 sier at det kan se dyrt ut, men ikke i forhold til tilbudet til klubben. Dette indikerer at oppfatninger om kostnadsnivå gjenspeiles i forskjellen i gjennomsnittlig inntekt.

Vi skal videre se på resultatene opp i mot konsumentteori. Åtte av de ti informantene vi har intervjuet oppgir en økning i antall spillere, og to av ti lag informanter oppgir antall medlemmer som stabilt. Totalt sett indikerer dette en stabil eller økende etterspørsel, som videre indikerer at husholdninger har nok midler til disposisjon til å benytte seg av tilbudet om å delta på fotballaget. Prisen for deltakelse på fotballag ligger innenfor mulighetsområdet til husholdningene. Mulighetsområde til husholdningene varierer på bakgrunn av gjennomsnittlig inntekt i de fem byområdene. Inntektsforskjellene gjør at byområdene med lavere gjennomsnittlig inntekt har mindre kjøpekraft, enn husholdninger innenfor byområdene med høyere gjennomsnittlig inntekt. Videre vil det si at husholdninger med høyere gjennomsnittlig inntekt har mulighet til å kjøpe mer av godene mat og fotball sammenlignet med husholdninger med lavere gjennomsnittlig inntekt. Den generelle tendensen viser at kostnadsnivået er lavere på lagene i øst sammenlignet med lagene i vest. Prisnivået for deltakelse i forhold til gjennomsnittlig inntekt kan være en indikasjon på at lagene har lagt seg på et nivå som gjenspeiler betalingsevnen i byområdet. Bytteforholdet mellom fotball og mat avhenger av markedspris, noe som vil si at dersom prisene endres vil

også bytteforholdet endres. Forskjellene i gjennomsnittlig inntekt kan derfor være en forklaring på hvorfor prisnivået på fotballagene er høyere i enkelte byområder. Følgende vil det si at husholdninger med lavere disponibel inntekt kan ha problemer med å betale for deltakelse på lagene med høyere kostnader.

I følge mikroøkonomisk teori har kostnadsnivået for deltakelse på et fotballag en større betydning for husholdninger med lav inntekt, ettersom det utgjør en større del av den disponible inntekten. Etterspørselen er følgelig mer elastisk for husholdninger med lav inntekt, enn for husholdninger med høyere inntekt. Ved en prisøkning vil etterspørselen endre seg mer i byområdene med lavere gjennomsnittlig inntekt, sammenlignet byområder som har høyere gjennomsnittlig inntekt. Hvis prisen for å delta på et fotballag blir for høy i forhold til inntekten husholdningen har til disposisjon, vil husholdninger med lavere disponibel inntekt prioritere mat fremfor fotball. Åtte av de ti informantene vi har intervjuet rapporterer om betalingsproblemer, noe som indikerer at enkelte husholdninger ikke har høy nok inntekt til å møte tilbudet om å delta på et fotballag. Selv om samlet etterspørsel har gått opp, viser resultatene at lagenes tilbud medfører et kostnadsnivå som kan være en begrensning for enkelte husholdninger.

Det mest oppsiktsvekkende tilfellet når det kommer til betalingsproblemer, finner vi i ytre by øst der 50% spillerne i klubben til L7 har utestående betalinger. Som et eksempel hadde de kr 500 000 i ubetalte treningsavgifter i løpet av fem år. Informant 7 har et ønske om få en støtteordning på plass:

(...) utfordringen ligger i at det er så mange som har utfordringer, men de klarer ikke å kommunisere det”.

De resterende informantene rapporterer om manglende betalinger, men i den grad at det virker håndterbart.

Informant 4:

”(...) 98% av medlemmene klarer greit kostnadsnivået, og at de 2 siste prosentene der har du alle mulige varianter. Noen klarer det greit bare med en litt annen avbetalingsystem, noen er innenfor NAV-system og får det dekket der, andre etter en individuell vurdering, så legger vi treningsavgiften på et nivå som gjør at de fortsatt kan være med. Og det får vi til nettopp fordi de 98% betaler som de skal”

Informant 5:

”Da setter sportslig leder og foreldre seg ned og finner ut hvor problemene ligger, om det er fordi det er altfor dyrt, eller om de syns det er for dyrt, at de kan ha råd til det, men de syns at prisen er for høy, så finner vi en ordning. For mottoet i x er at alle som har lyst skal få spille, det skal ikke gå på bekostning av penger.”

Informant 8:

“(…)Vi har prøvd å gå i dialog med bydel og kommune og da må det via barnevernet og via holdt jeg på si gjennom andre støtteordningsprosesser, og igjen så er vi frivillig, så for å kreve inne da de eventuelle kr 3 000 så er det lettere å bare sette to streker under svaret og si kos deg videre.

Informant 10:

”Ja, vi er såpass heldige at vi har penger på bok, og i verste fall har klubben, kall det en hemmelig pott da, som ikke er så veldig opplyst. Vi prøver å ordne det internt i gruppa vår. Og da er det de samme menneskene eventuelt, av så mange, så er det alltid noen. Penger er ikke noen hindring”

Av dette kan det se ut som at klubbens økonomi, interne ordninger og måten de er organisert på er avgjørende for hvorvidt de har mulighet til å bistå de med betalingsproblemer. I tillegg finnes det støtteordninger fra andre instanser som blant annet NAV, som gjør at de med betalingsproblemer kan delta. Informant 1 fra indre by øst opplyser om en prøvende støtteordning med bydelen, informant 2 fra indre by øst sier de har en offentlig støtteordning der idrettslaget får tilskudd fra bydelen. Informant 4 fra indre by vest og informant 9 fra ytre by sør har spillere som får dekket deltakelse gjennom NAV. Det er to lag som skiller seg ut når det gjelder omfanget av ubetalte treningsavgifter. Informant 2 fra indre by øst og informant 7 fra ytre by øst informerer om så mye som 10-20% og 50% i ubetalte treningsavgifter.

5.3 Spørreundersøkelsen

Som vi ser av resultatene fra spørreundersøken finner vi indikasjoner på at husholdninger i Nordstrand har noe høyere sosioøkonomisk status sammenlignet med Søndre Nordstrand. Dette kan gjenspeiles i forskjellene i gjennomsnittlig inntekt innad i byområdet ytre by sør.

Som presentert i teoridelen har Nordstrand kr 284 000 høyere gjennomsnittsinntekt for par med barn sammenlignet med Søndre Nordstrand. Nordstrand har også høyere gjennomsnittsinntekt for enslige med barn på kr 46 000 mer enn Søndre Nordstrand. Dersom vi ser resultatene i lys av mikroøkonomisk teori, er etterspørselen mindre elastisk i Nordstrand sammenlignet med Søndre Nordstrand. Samtidig har husholdninger i Nordstrand større mulighetsområde. Dette på bakgrunn av høyere gjennomsnittlig inntekt i Nordstrand, og at resultatene gir en indikasjon på at husholdninger har bedre økonomi i Nordstrand.

Som tidligere nevnt er det usikkerhet knyttet til kartleggingen av behov for og krav til klær og utstyr, der det ikke er samsvar i respondentenes svar på to spørsmål. Ut i fra resultatene indikerer det at noe klær og utstyr må kjøpes på egenhånd og noe må dekkes av klubben. Vi har ikke grunnlag for å hevde at det er store forskjeller i krav til utstyr. Likevel kan vi se av resultatene at respondentene fra Nordstrand har flere par fotballsko og kjøper oftere fotballsko, i tillegg til at flere fra Nordstrand oppgir at treningstøy må kjøpes. Det vil på den ene siden si at fotballdeltakelse kan medføre mer kostnader utover medlemskontingent og treningsavgift i Nordstrand sammenlignet med Søndre Nordstrand, og vil utgjøre en større del av husholdningsbudsjettet. På den andre siden kan det indikere at de på bakgrunn av høyere gjennomsnittlig inntekt i Nordstrand har råd til å kjøpe mer klær og utstyr.

Når det kommer til oppfatninger om hvorvidt fotballdeltakelse er for dyrt viser resultatene at majoriteten er uenig i påstanden om at det er for dyrt. Likevel er det tilfeller fra begge skoler der enkelte respondenter har vurdert seg enig i at det ble for dyrt, og har derfor sluttet eller aldri begynt på fotball. Spørsmål knyttet til hvorvidt deltakelse på et fotballag er dyrt eller ikke, kan være utfordrende for ungdommene å svare på, da det antas at foreldre og foresatte betaler. Det er derfor ikke gitt at ungdommen har oversikt over dette. Likevel viser det seg at dersom det hadde vært billigere å delta på et fotballag ville noen av respondentene valgt å begynne med fotball. Resultatene viser også at enkelte av respondentene som har vurdert seg enig i påstanden om at fotball er dyrt ikke ville begynt med fotball uavhengig av kostnadsnivå. Det kan være andre årsaker enn kostnadsnivå som gjør at enkelte ikke vil spille fotball, noe vi ikke går nærmere inn på i denne oppgaven.

Videre viser resultatene indikasjoner på at respondenter fra Nordstrand er mer aktive sammenlignet med Søndre Nordstrand ettersom flere oppgir at de spiller fotball, og de som har sluttet eller aldri har begynt oppgir at de driver med annen idrett. Dette støttes av NOVAs

rapport ”Ung i Oslo” (2015) som viser at en større andel fra Nordstrand er aktive i fritidsorganisasjoner sammenlignet med Søndre Nordstrand. Forskjellene i andelen aktive har i følge NOVA (2015) sammenheng med den sosiale bakgrunnen, der de med lav sosial bakgrunn deltar mindre sammenlignet med familier med høy sosial bakgrunn. Dette understøttes også av Enjolras et al. (2012), som mener at høy inntekt, høy utdanning og det å være i arbeid øker sannsynligheten for å delta. Resultatene viser tendenser til at Nordstrand har litt høyere sosioøkonomisk status enn Søndre Nordstrand. Dette kan være en forklaring på høyere deltakelse i Nordstrand.

På bakgrunn av resultatene fra spørreundersøkelsen kan vi ikke hevde at kostnadsnivået er en begrensning for deltakelse på et fotballag for majoriteten av respondentene, men vi fant tilfeller der respondentene har oppgitt at de har sluttet eller aldri begynt fordi det ble for dyrt, og tilfeller der respondenter som aldri har deltatt på et fotballag hadde begynt hvis det hadde vært billigere.

6. Drøfting og konklusjon

For å lettere kunne besvare problemstillingen vil vi trekke frem de viktigste funnene fra resultatene av både intervjuene og spørreundersøkelsen.

Oppgaven viser en forskjell i medlemskontingent og treningsavgift på de ti lagene fra lavest til høyest på kr 2 000 og kr 6 400, og et gjennomsnitt på kr 3 960. Dette er betraktelig høyere enn gjennomsnittet NFF fant i sin surveyundersøkelse fra 2011. Det kan være at vi får andre resultater enn NFF fordi vi har gått grundigere inn i materien, og på bakgrunn av dette fått avdekket kostnadene på en bedre måte. En annen årsak kan være at prisnivået har endret seg i løpet av de fem siste årene. Vi har i denne oppgaven tatt utgangspunktet i dagens prisnivå uavhengig av utviklingen de siste årene, likevel er det interessant å se en så betydelig forskjell i prisnivå.

Kostnadsnivået for deltakelse sett i forhold til SIFOs referansebudsjett, er det kr 11 040 som skal dekke alt som går under budsjettposten ”lek og mediebruk”. Det kan hevdes at medlemskontingent og treningsavgifter som ligger rundt gjennomsnittet på kr 3 960 er et overkommelig nivå for ”folk flest”. Videre vil det være en større utfordring å overholde

referansebudsjettet med kostnadene til de lagene som har høyere medlemskontingent og treningsavgift samt høyere merkostnader.

Prisnivået i de klubbene vi har undersøkt i denne oppgaven varierer, og det kan være flere årsaker til dette. Gjennom arbeidet med oppgaven og utførelsen av intervjuene er vår oppfatning at det er flere faktorer som driver kostnadsnivået for deltakelse på et fotballag. Krav til klær og utstyr, samt egenandel til cuper og sosiale turer er med på å øke kostnadsnivået. Lønnede trenere utgjør en stor del av utgiftene til flere av klubbene vi har undersøkt, og er også med på å øke kostnadsnivået. Dugnad og frivillighet genererer inn penger til klubben, og kan holde kostnadsnivået nede. Cuper kan også generere inntekt til klubben. Et viktig poeng er at ikke alle klubber har mulighet til å arrangere cuper på bakgrunn av beliggenhet og kapasitet. Det er grunn til å tro at de klubbene som arrangerer cuper kan bruke inntekten fra cupene til å redusere treningsavgift og holde kostnadsnivået nede.

Vi har som nevnt funnet indikasjoner på at kostnadsnivået gjenspeiler gjennomsnittlig inntekt. Videre gjenspeiler informantenes oppfatninger om klubbens kostnadsnivå forskjellen i gjennomsnittlig inntekt. Det er også interessant å se tendenser til at informantene forsvarer høyere priser med at spillerne får igjen det de betale for. Det kan være at noen lag tar en høyere pris fordi de kan, ut i fra betalingsevnen i området. Videre kan det være tilfelle at enkelte lag med høyere kostnadsnivå faktisk har et bedre tilbud, og at man får igjen det man betaler for. Uavhengig av tilbudet i forhold til kostnadsnivå, kan prisen man må betale for å være med være en begrensning for enkelte. Noe som vil si at det tilbudet lagene har ikke er av betydning fordi man i utgangspunktet ikke har mulighet til å betale for alt deltakelse på et fotballag medfører.

Samtlige lag rapporterer om stabil eller økende etterspørsel, noe som indikerer at prisen ligger innenfor husholdningers mulighetsområde. Totalt sett uttrykkes det ikke store betalingsproblemer, men det finnes tilfeller i samtlige klubber med deltakende som ikke kan betale for seg. Dette vil si at de fleste lagene ikke opplever betalingsproblemer i stor grad, men at det finnes tilfeller som viser at betaling kan være en utfordring for enkelte, uavhengig av hvilket byområde lagene befinner seg i. Dette understøttes av resultatene fra spørreundersøkelsen. Her oppgir majoriteten av respondentene at deltakelse på et fotballag ikke er for dyrt. Likevel oppgir enkelte av respondentene som har sluttet eller aldri har begynt

på fotball at det er dyrt. Videre oppgir enkelte av respondentene som aldri har begynt på fotball at de ville begynt på fotball dersom det var billigere.

Vi har sett på kostnadsnivå i forhold til gjennomsnittlig inntekt. Vi fant indikasjoner på at lag som ligger i byområder med høyere gjennomsnittlig inntekt har høyere medlemskontingent og treningsavgift, og videre en høyere andel merkostnader. Unntaket er L7 i ytre by øst som ligger litt høyere enn gjennomsnittet på medlemskontingent og treningsavgift, og ligger i et byområde med lavere gjennomsnittlig inntekt. Samtidig har L7 en lavere andel merkostnader. Videre er det interessant å se forskjellene innad i byområdet ytre by sør. Her er det størst differanse på gjennomsnittlig inntekt blant bydelene, og videre er det forskjell i kostnadene for deltakelse på fotballagene. På den ene siden har L9 lav medlemskontingent og treningsavgift, samt lavere andel merkostnader. På den andre siden har L10 høy medlemskontingent og treningsavgift, samt høyere andel merkostnader. Dette er også med på å understøtte indikasjonen på sammenhengen mellom lagenes kostnadsnivå og gjennomsnittlig inntekt. Resultatene fra intervjuene om høyere andel merkostnader i byområder med høyere gjennomsnittlig inntekt understøttes av resultatene fra spørreundersøkelsen. Her fant vi indikasjoner på at respondenter fra bydelen med høyere gjennomsnittlig inntekt har mer, og bruker mer penger på klær og utstyr.

Ettersom vi i oppgaven har tatt utgangspunkt i gjennomsnittlig inntekt, tar vi også i betraktning at innad i byområdene er det slik at noen har høyere inntekt og noen har lavere inntekt. Vi har funnet tendenser til markedspris, noe som vil si at husholdninger med lavere inntekt enn gjennomsnittet kan få problemer med det totale kostnadsnivået. Dette tyde på at husholdningens inntekt er av betydning. Dette kan være med å forklare hvorfor enkelte har betalingsproblemer og andre ikke har det, uavhengig av byområde eller bydel.

Ungdom med betalingsproblemer kan likevel delta ved hjelp av offentlige eller lagets interne støtteordninger. For at ungdommene skal dra nytte av disse støtteordningene må betalingsproblemene bli kommunisert fra de deltakende, eller bli fanget opp av laget. Den største utfordringen ligger nok i de ungdommene som ikke er eller aldri har vært medlem av et idrettslag. Det kan være at ungdommer som ønsker å spille fotball og vet de ikke har råd til å delta, ikke er klar over at støtteordninger finnes. De fleste informantene uttrykker et ønske om mer støtte og tilskudd fra det offentlige, noe som kan være med på å redusere treningsavgiften og videre kan gjøre det mulig for flere å delta på et fotballag.

6.1 Konklusjon

Oppgavens formål er å besvare følgende problemstilling:

”På hvilke måter kan kostnadsnivået for 13 – 14 åringers deltakelse på organiserte fotballag i Oslo være en begrensning?”

På bakgrunn av vår forskning er det flere måter kostnadsnivået for deltakelse på et fotballag kan være en begrensning. Det totale kostnadsnivået lagene legger seg på kan være en begrensning for husholdninger med lavere inntekt enn gjennomsnittet i området, fordi denne gruppen må prioritere mat fremfor organisert fritidsaktivitet. Som vi har funnet i vår oppgave er kostnadene forbundet med deltakelse på et fotballag hovedsakelig knyttet til medlemskontingent og treningsavgift. I tillegg kan det forekomme merkostnader i form av krav til klær og utstyr, samt egenandel til cuper og sosiale turer. I enkelte tilfeller kan medlemskontingent og treningsavgift alene være en begrensning, hvis prisen blir for høy i forhold til husholdningens inntekt. Samtlige klubber har driftskostnader som må dekkes, og disse kostnadene er med på å drive opp treningsavgiften. Drift av anlegg, spesielt i form av vinterdrift, er en stor utgiftspost. Dette gjelder også lønninger. Hvor stor del lønninger utgjør av kostnadene kommer an på hvor mange trenere som er ansatt, hvor mange treninger laget har og hvor profesjonelle trenerne er. I tillegg er den offentlige støtten klubbene mottar avgjørende for hvor mye kostnadene eventuelt kan reduseres. Videre kan betaling av medlemskontingent og treningsavgift være overkommelig, men merkostnadene deltakelse medfører kan være en begrensning, fordi det totale kostnadsnivået for deltakelse på laget blir for høyt. Egenandel kan være en begrensning for enkelte hvis den blir for høy i forhold til betalingsevne. Hvorvidt lagene praktiserer dugnad kan være avgjørende i forhold til hvor mye egenandelen reduseres og eventuelt utelukkes. Hvis et lag krever kjøp av mye klær og utstyr utover standardutstyret kan dette være med på å drive opp det totale kostnadsnivået. De lagene vi har undersøkt er ulike i måten de håndterer betalingsproblemer, og hvorvidt de har støtteordninger for spillere som trenger det. En støtteordning kan føre til at deltakelse er mulig for de med betalingsproblemer, og kostnadsnivået vil da ikke være en begrensning. Det er heller ikke alle klubber som tilbyr en slik støtteordning, hvilket betyr at kostnadsnivå på enkelte lag er en begrensning.

6.2 Videre forskning

Basert på denne studien kan det være interessant for videre forskning å finne en beste praksis for måten betalingsproblemer håndteres på i form av støtteordninger og hvordan lagene fanger opp deltakere med betalingsproblemer. Videre kan det være nyttig å finne konkrete tiltak til hvordan organisert idrett kan bli billigere. Det kan også være interessant å forske videre på hvilken organisasjonsstruktur som er den mest kostnadseffektive, spesielt med tanke på om administrasjonen består av frivillige eller av ansatte. For videre forskning vil det også være nyttig å se om den kommunale støtten og tilskudd tilsvarer behovet til ulike klubber. Norges fotballforbund har et kvalitetsklubbprosjekt, og det kunne vært interessant å se nytteverdien av prosjektet i forhold til hva det koster klubben.

Referanseliste

- Alnes, J. H. (2015). «Hermeneutikk». *Store norske leksikon*. Hentet 18.04.2016 fra: <http://snl.no/hermeneutikk>.
- Andreassen, V. (2012). *Innføring i mikroøkonomi for økonomisk-administrative studier*. 1. utgave. Ukjent: Cappelen Damm. 347 s.
- Befring, E. (1994). *Forskningsmetode og statistikk*. 2.utgave. Oslo: Det norske samlaget. 264 s.
- Berg, O. T. & Christensen, J. (2015). *Velferdsstat*. I Store norske leksikon. Hentet 13.01.2016 fra: <https://snl.no/velferdsstat>.
- Berthling-Hansen, P. & Skaldehaug E. (2016). *Beslutningsrelevante kostnader*. Hentet 01.02.2016 fra: <https://www.magma.no/beslutningsrelevante-kostnader>.
- Bjørnenak, T., Dalen, D. M., von der Fehr, N. M., Olsen, T. E. & Torsvik, G. (2005). *På like vilkår? En analyse av konkurranse mellom offentlige og private foretak*. Hentet 12.02.2016 fra: Konkurransetilsynet. <http://docplayer.no/4789907-Pa-like-vilkar-en-analyse-av-konkurranse-mellom-offentlige-og-private-foretak.html>.
- Brockman, R., Jago R., Fox, K. R., Thompson, J. L., Cartwright K. & Page A. S. (2009). *Get off the sofa and go and play: Family and socioeconomic influences on the physical activity of 10–11 year old children*. *BMC Public Health* vol. 9. 253 s.
- Bryhn, R. (2014). *Norges idrettsforbund*. Hentet 05.01.2016 fra: https://snl.no/Norges_idrettsforbund
- Cassell, C. & Symon, G. (2004). *Essential guide to qualitative methods in organizational research*. London: SAGE publications Ltd. 388 s.
- Cooper, D. R. & Schindler, P. S. (2014). *Business research methods*. 12.utgave. New York: McGraw-Hill. 692 s.

Corbin, J. & Strauss, A. (2015). *Basics of Qualitative Research. Techniques and procedures for developing grounded theory*. 4. utgave. London: SAGE publications Ltd. 431 s.

Creswell, J. W. (2014). *Research design*. 4. utgave. London: SAGE publications Ltd. 273 s.

Creswell, J. W. & Clark, V. L. P. (2011). *Designing and Conducting Mixed Methods Research*. 2. utgave. London: SAGE publications Ltd. 457 s.

De nasjonale forskningsetiske komiteene (2014). *Generelle forskningsetiske retningslinjer*. Hentet 18.11.2015 på: <https://www.etikkom.no/forskningsetiske-retningslinjer/Generelle-forskningsetiske-retningslinjer/>

Denscombe, M. (2008). Communities of Practice A Research Paradigm for the Mixed Methods Approach. *Journal of Mixed Methods Research*, 2 (3): 270–283.

Dollman, J. & Lewis, N. R. (2010). The impact of socioeconomic position on sport participation among South Australian youth. *Journal of Science and Medicine in Sport*, 13 (3): 318–322.

Enjolras, B., Steen-Johnsen, K. & Ødegård, G. (2012). *Deltakelse i frivillige organisasjoner*. 2. Utgave. Oslo: Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor. 159 s.

Ertesvåg, F. (2015). *Barneidretts-debatten: Halvparten sluttet da regningen kom*. Hentet 17.11.2015 fra: <http://www.vg.no/nyheter/innenriks/oppvekst/barneidrettsdebatten-halvparten-sluttet-da-regningene-kom/a/23421818/>

Fløtten, T. (2009). *Barnefattigdom*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag. 238 s.

Haavelmoen, R. (2012). *Årsaker til frafall i barne- og ungdomsfotballen*. Elverum: Høyskolen i Hedmark. 84 s.

Hafsahl, M. (2015). *Kronikk: For dyrt for mange å drive idrett*. Hentet 17.11.2015 fra: <https://www.idrettsforbundet.no/Nyhet/kronikk-for-dyrt-for-mange-a-drive-idrett/>

Hardy, L. L., Kelly, B., Chapman K., King, L. & Farrell, L. (2010). «Parental Perceptions of Barriers to Children's Participation in Organised Sport in Australia». *Journal of Paediatrics and Child Health* 46 (4): 197–203.

Hoff, E., Laursen, B. & Tardif, T. (2002). *Handbook of parenting*. 2. utgave. Mahwah, N.J: Erlbaum. 409 s.

Horngren, C. T., Foster, G. & Datar S. (1994). *Driftregnskap*. Oslo: Ad Notam Gyldendal. 424 s.

Horngren, C. T., Datar S. & Rajan, M. V. (2015). *Cost Accounting: A Managerial Emphasis, 15th edition*. London: Pearson Education. 891 s.

Hveem, D. I. (1998). *Privatøkonomiske emner*. Oslo: BI senter for finansutdanning. 472 s.

Ingebrigtsen, J. E. (2012). *Ungdomsidrett i endring - tallenes tale om norsk ungdomsidrett 2006-2011*. Trondheim: NTNU Samfunnsforskning AS Senter for idrettsforskning. 100 s.

Jacobsen, D. I. (2005). *Hvordan gjennomføre undersøkelser? Innføring i samfunnsvitenskapelig metode*. 2. utgave. Høyskoleforlaget. 400 s.

Johannessen, A, Christoffersen L. & Tufte, P. A. (2004). *Forskningsmetode for økonomisk-administrative fag*. 2. utgave. Abstrakt forlag. 430 s.

Johannessen, A., Tufte, P. A. & Veiden, P. (2006). *Å forstå samfunnsforskning*. Gyldendal akademisk. 119 s.

Johnson, B. & Christensen, L. B. (2014). *Educational Research : Quantitative, Qualitative, and Mixed Approaches*. 5. utgave. London: SAGE publications Ltd. 712 s.

Kaijser, L. & Øhlander, M. (2011). *Etnologisk fältarbete*. Lund: Studentlitteratur AB. 286 s.

Kultur- og kirkedepartementet (2002). *Idrett for alle*. Hentet 11.01.2016 fra:

https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/idrett_for_alle/id265722/

Lang, L. (1993). *Strategy for personal finance 5th edition*. USA. 767 s.

Leedy, P. D. & Ormrod, J. E (2014). *Practical Research. Planning and Design*. 10. utgave. Essex: Pearson Education Limited. 374 s.

Meld. St. 1. (2014-2015). *Nasjonalbudsjettet 2015*. Hentet 22.03.2016 fra:

<http://www.statsbudsjettet.no/Statsbudsjettet-2015/Dokumenter-NY/Budsjettdokumenter/Nasjonalbudsjettet-2010/Meld-St-1/2-De-okonomiske-utsiktene>

Meld. St. 26. (2011-2012). *Den norske idrettsmodellen*. Bergen, Fagbokforlaget. 129 s.

Myrli, T. R. & Mehus, I. (2015). *Ulikhet i rekruttering og frafall i den organiserte idretten i Trondheim*. Oslo: Tidsskrift for ungdomsforskning. 15 (1): 51-77.

Norges Fotballforbund. (2011). *Hva koster det å spille fotball i Norge?* En rapport om kostnadene ved å delta på aldersbestemt fotball-lag. Oslo. 8 s.

Norges Fotballforbund. (2016). *Årsrapport 2015*. Oslo. 156 s.

Norges Idrettsforbund (2015). *Idrettspolitisk dokument 2015-2019*. Oslo. 40 s.

Norges Idrettsforbund (u.å.a). *Om Norges idrettsforbund*. Hentet 05.01.2016 fra:

<https://www.idrettsforbundet.no/om-nif/om-norges-idrettsforbund/>

Norges idrettsforbund (u.å.b). *Barneidrett*. Hentet 05.01.2016 fra:

<https://www.idrettsforbundet.no/tema/barneidrett/>

Norges idrettsforbund (u.å.c). *Ungdomsidrett*. Hentet 05.01.2016 fra:

<https://www.idrettsforbundet.no/tema/ungdomsidrett/>

NOVA (2015a). *Ungdata. Nasjonale resultater 2014*. NOVA rapport 7/15. Oslo: NOVA. 114 s.

NOVA (2015b). *Ung i Oslo 2015*. NOVA rapport 8/15. Oslo: NOVA. 114 s.

Olsbø, M. K. S. (2014). *Idrett som arena for integrering - en problematisering av organisert idrett i Norge med spesielt hensyn til integrering av etniske minoriteter i fotball*. Bergen: Universitetet i Bergen. 80 s.

Oslo Kommune (u.å.). *Statistikkbanken Oslo kommune*. Hentet 12.04.2016 fra: <http://statistikkbanken.oslo.kommune.no/webview/index.jsp?catalog=http%3A%2F%2F192.168.101.44%3A80%2Fobj%2FfCatalog%2FCatalog79&submode=catalog&mode=documentation&top=yes>

Patel, R. & Davidson, B. (1999). *Forskningsmetodikkens grunnlag*. 2.utgave. Oslo: Universitetsforlaget. 119.s

Rabbevåg, F. (1992). *God råd, Økonomihåndboken*. Oslo: Aschehoug & Co. 237 s.

Riis, C. & Moen, E. R. (2010). *Moderne mikroøkonomi*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag. 466 s.

Rødseth, A. (1997). *Konsument teori*. 3.utgave. Oslo: Universitetsforlaget. 186 s.

Seippel, Ø. N. (2005). *Orker ikke, gidder ikke, passer ikke? Om frafallet i norsk idrett*. Institutt for samfunnsforskning. 63 s.

Sending, A. (2013). *Økonomistyring 2*. 3. utgave. Bergen: Fagbokforlaget. 413 s.

Silverman, D. (2014). *Interpreting qualitative data*. 4th edition. London: Sage publications Ltd. 489 s.

Singdahlsen, K. F. (2015). *Kronikk: Idrett for alle eller kun for de som har råd*. Hentet 17.11.2015 fra: <https://www.idrettsforbundet.no/Nyhet/idrett-for-alle-eller-kun-for-de-som-har-rad/>

Statens institutt for forbruksforskning (u.å.a). *Om SIFO*. Hentet 07.03.2016 fra:

<http://www.sifo.no/page/SIFO//10336/10342>

Statens institutt for forbruksforskning (u.å.b). *SIFOs Referansebudsjett for forbruksutgifter 2016*. Hentet 07.03.2016 fra: <http://www.sifo.no/page/Lenker//10242/51107.html>

Statens institutt for forbruksforskning (u.å.c). *Utfyllende om de enkelte forbruksområdene*. Hentet 07.03.2016 fra: <http://www.sifo.no/page/Lenker//10242/51110.html>

Statistisk sentralbyrå (2013). *Fortsatt store forskjeller i levealder i Oslo*. Hentet 20.01.2016 fra: <https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/fortsatt-store-forskjeller-i-levealder-i-oslo>

Statistisk sentralbyrå (2014). *Utvikling i inntektsulikhet*. Hentet 12.04.2016 fra:

<https://www.ssb.no/natur-og-miljo/barekraft/utvikling-i-inntektsulikhet>

Statistisk sentralbyrå. (u.å.). *Inntekts- og formuesstatistikk for husholdninger 2014*. Hentet 25.03.2016 fra: <https://www.ssb.no/inntekt-og-forbruk/statistikker/ifhus/aar/2015-12-16?fane=om#content>

Skatteetaten (2012). *Skatteetaten - Skatt i Norge - litt om skattesystemet*. Hentet 22.03.2016 fra: <http://www.skatteetaten.no/no/Person/Skattekort-og-forskuddsskatt/Utenlandsk-arbeidstaker/Skatt-i-Norge---litt-om-skattesystemet/>.

Sørli, C. S. (2012). *Hvordan fattigdom kan virke ekskluderende fra idretten*. Porsgrunn: Høgskolen i Telemark. 84 s.

Winther, T., Ottesen, L. & Øyen A. H. (2006). *Grunnleggende bedriftsøkonomi*. Kompendieutgave. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag. 367 s.

Vedlegg

Vedlegg 1 – Inntektsstatistikk (Oslo Kommune u.å.)

Variabler i filter

År, 2014

Inntekt etter skatt, median (kr)

Husholdningstype	Alle husholdninger	Aleneboende	Par uten barn	Par med barn 0-17 år	Enslig med barn 0-17 år
Geografi					
Oslo i alt	423 000	294 000	647 000	798 000	390 000
Bydel Gamle Oslo	374 000	294 000	604 000	667 000	352 000
Bydel Grünerløkka	373 000	295 000	599 000	712 000	355 000
Bydel Sagene	390 000	312 000	647 000	765 000	368 000
Bydel St. Hanshaugen	371 000	296 000	634 000	809 000	383 000
Bydel Frogner	405 000	310 000	718 000	906 000	375 000
Bydel Ullern	583 000	336 000	780 000	1 064 000	487 000
Bydel Vestre Aker	599 000	302 000	799 000	1 084 000	460 000
Bydel Nordre Aker	512 000	293 000	709 000	997 000	442 000
Bydel Bjerke	413 000	284 000	586 000	713 000	387 000
Bydel Grorud	396 000	275 000	563 000	630 000	371 000
Bydel Stovner	436 000	264 000	571 000	648 000	367 000
Bydel Alna	420 000	285 000	581 000	640 000	372 000
Bydel Østensjø	455 000	292 000	615 000	800 000	406 000
Bydel Nordstrand	523 000	295 000	687 000	960 000	430 000
Bydel Søndre Nordstrand	479 000	272 000	624 000	676 000	384 000
Sentrum	280 000	245 000	465 000	408 000	-
Marka	460 000	268 000	660 000	913 000	391 000
Uoppgitt	193 000	183 000	496 000	885 000	341 000

Vedlegg 2 – Godkjenning fra NSD

Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste AS

NORWEGIAN SOCIAL SCIENCE DATA SERVICES

Harald Hårfagres gate 29
N-5007 Bergen
Norway
Tel: +47-55 58 21 17
Fax: +47-55 58 96 50
nsd@nsd.uib.no
www.nsd.uib.no
Org.nr. 985 321 884

Atle Guttormsen
Handelshøyskolen ved NMBU Norges miljø- og biovitenskapelige universitet
P.O.Box 5033
1432 ÅS

Vår dato: 04.03.2016

Vår ref: 46950 / 3 / BGH

Deres dato:

Deres ref:

TILBAKEMELDING PÅ MELDING OM BEHANDLING AV PERSONOPPLYSNINGER

Vi viser til melding om behandling av personopplysninger, mottatt 26.01.2016. Meldingen gjelder prosjektet:

<i>46950</i>	<i>Deltagelse og frafall blant 13-14 åringer i organisert idrett, fotball</i>
<i>Behandlingsansvarlig</i>	<i>Norges miljø- og biovitenskapelige universitet, ved institusjonens øverste leder</i>
<i>Daglig ansvarlig</i>	<i>Atle Guttormsen</i>
<i>Student</i>	<i>Christina Bråthen Holte</i>

Personvernombudet har vurdert prosjektet og finner at behandlingen av personopplysninger er meldepliktig i henhold til personopplysningsloven § 31. Behandlingen tilfredsstiller kravene i personopplysningsloven.

Personvernombudets vurdering forutsetter at prosjektet gjennomføres i tråd med opplysningene gitt i meldeskjemaet, korrespondanse med ombudet, ombudets kommentarer samt personopplysningsloven og helseregisterloven med forskrifter. Behandlingen av personopplysninger kan settes i gang.

Det gjøres oppmerksom på at det skal gis ny melding dersom behandlingen endres i forhold til de opplysninger som ligger til grunn for personvernombudets vurdering. Endringsmeldinger gis via et eget skjema, <http://www.nsd.uib.no/personvern/meldeplikt/skjema.html>. Det skal også gis melding etter tre år dersom prosjektet fortsatt pågår. Meldinger skal skje skriftlig til ombudet.

Personvernombudet har lagt ut opplysninger om prosjektet i en offentlig database, <http://pvo.nsd.no/prosjekt>.

Personvernombudet vil ved prosjektets avslutning, 16.06.2016, rette en henvendelse angående status for behandlingen av personopplysninger.

Vennlig hilsen

Katrine Utaaker Segadal

Belinda Gloppen Helle

Kontaktperson: Belinda Gloppen Helle tlf: 55 58 28 74

Dokumentet er elektronisk produsert og godkjent ved NSDs rutiner for elektronisk godkjenning.

Avdelingskontorer / District Offices

OSLO: NSD, Universitetet i Oslo, Postboks 1055 Blindern, 0316 Oslo. Tel: +47-22 85 52 11. nsd@uio.no

TRONDHEIM: NSD, Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet, 7491 Trondheim. Tel: +47-73 59 19 07. kytte.svarva@svt.ntnu.no

TROMSØ: NSD, SVF, Universitetet i Tromsø, 9037 Tromsø. Tel: +47-77 64 43 36. nsdmaa@svu.uit.no

Personvernombudet for forskning

Prosjektvurdering - Kommentar

Prosjektnr: 46950

INFORMASJON OG SAMTYKKE

Utvalget (skolelever og deres foresatte) informeres skriftlig om prosjektet og samtykker til deltakelse.

Informasjonsskrivet mottatt 29.02.16 er godt utformet.

BARN I FORSKNING

Merk at når barn skal delta aktivt er deltagelsen alltid frivillig for barnet selv om de foresatte samtykker. Barnet bør få alderstilpasset informasjon om prosjektet. Dere må sørge for at de forstår at deltakelse er frivillig og at de kan trekke seg når som helst dersom de ønsker det.

TREDJEPERSONER

Det kan framkomme opplysninger om tredjepersoner, som i dette tilfellet er elevenes foreldre.

Personvernombudet har endret dette punktet i meldeskjemaet til at det skal behandles personopplysninger om tredjepersoner. Dersom opplysningene ikke er sensitive og av mindre omfang kan forsker fritas fra plikten til å informere tredjepersoner.

DATABEHANDLER

I meldeskjemaet har dere opplyst at dere skal ta i bruk den eksterne surveytjenesten Questback. Vi legger derfor til grunn at det inngås en databehandleravtale. For råd om hva databehandleravtalen bør inneholde, se Datatilsynets veileder: <http://www.datatilsynet.no/Sikkerhet-internkontroll/Databehandleravtale/>.

INFORMASJONSSIKKERHET

Personvernombudet legger til grunn at dere behandler alle data og personopplysninger i tråd med Norges miljø- og biovitenskapelige universitet sine retningslinjer for innsamling og videre behandling av forskningsdata og personopplysninger.

PROSJEKTSLUTT OG ANONYMISERING

I meldeskjemaet og informasjonsskrivet har dere opplyst om at forventet prosjektslutt er 16.06.2016. Ifølge prosjektmeldingen skal dere da anonymisere innsamlede opplysninger. Anonymisering innebærer at dere bearbeider datamaterialet slik at ingen enkeltpersoner kan gjenkjennes. Det gjør dere ved å slette direkte personopplysninger og slette eller omskrive indirekte personopplysninger.

Vi gjør oppmerksom på at også databehandler (Questback) må slette personopplysninger tilknyttet prosjektet i sine systemer. Dette inkluderer eventuelle logger og koblinger mellom IP-/epostadresser og besvarelser.

Vedlegg 3 – Informasjonsskriv til foreldre

Forespørsel om deltakelse i forskningsprosjektet

”Deltagelse og frafall i organisert idrett”

Bakgrunn og formål

Vi er to studenter fra Norges Miljø- og Biovitenskapelige Universitet som våren 2016 skriver masteroppgave innen Økonomistyring. Formålet med oppgaven er å kartlegge hvorvidt økonomi er en begrensning for barn og unges deltagelse i organisert fotball.

Utvalget i denne oppgaven vil være 8.klassinger ved to skoler i to bydeler i Oslo. Vi har valgt to ulike skoler for å se om det finnes forskjeller i forhold til skolens beliggenhet. Tidligere undersøkelser viser at frafall i organisert idrett øker hos barn/unge som har begynt på ungdomsskolen. Dette er årsaken til at 8.klassinger er målgruppen for vår undersøkelse.

Hva innebærer deltakelse i studien?

Datainnsamlingen i denne studien innebærer en elektronisk anonym spørreundersøkelse med varighet på ca. 10-20 minutter. Spørsmålene i undersøkelsen vil omhandle deltakelse i fotball, årsaker til at man deltar/ikke deltar. Det vil også være noen spørsmål knyttet til kartlegging av familiesituasjonen, og krav til/ behov for utstyr på fotballaget. Data registreres elektronisk i programmet Questback som er brukernavn og passordbeskyttet.

Foreldre kan på forespørsel se spørreundersøkelsen før den sendes ut.

Hva skjer med informasjonen om deg?

Alle personopplysninger vil bli behandlet konfidensielt. Det er kun de to studentene som skriver oppgaven som vil ha tilgang til dataen som har blitt samlet inn. Spørreundersøkelsen er anonym, i form av at man ikke kan knytte svarene opp mot IP-/epostadresse. Tilgangen til dataene er elektronisk på en konto i programvaren Questback, og det vil kun være de to studentene som har tilgang til brukernavn og passord.

Deltakerne i spørreundersøkelsen vil ikke kunne gjenkjennes i publikasjonen. Dette er en kvantitativ undersøkelse, og dataene vil publiseres tallmessig.

Prosjektet skal etter planen avsluttes 15. mai, oppgaven i sin helhet skal presenteres muntlig 15. juni.

Når prosjektet er avsluttet vil dataene i programvaren Questback bli slettet. Datamaterialet som blir brukt i oppgaven er anonym. Deltakernes personopplysninger kan ikke identifiseres i publikasjonen.

Frivillig deltakelse

Det er frivillig å delta i studien, og du kan når som helst trekke ditt samtykke uten å oppgi noen grunn.

Dersom du ønsker å delta eller har spørsmål til studien, ta kontakt med Christina Bråthen Holte på telefonnummer 46 84 99 78, Camilla Takset Nøstdal (tlf: 90859816), og/eller masteroppgavens veileder Atle Guttormsen på e-post: atle.guttormsen@nmbu.no

Studien er meldt til Personvernombudet for forskning, Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste AS.

Samtykke til deltakelse i studien

Jeg som forelder/foresatt har mottatt informasjon om studien, og er villig til å samtykke til at

(Barnets/deltakerens navn)

deltar i spørreundersøkelsen.

(Signert av foresatt/forelder, dato)

Vedlegg 4 - Intervjuguide

Intervjuguide

1. Hvor lenge har du vært styreleder/lagleder?
2. Er du eller har du tidligere vært trener?
3. Fortell litt om bakgrunnen din fra organisert idrett; Har du selv vært aktiv?
4. Hvorfor ønsker du å være engasjert i idretten?
5. Har du noen form for trenerutdannelse/kurs?
6. Hvilke oppfatninger har du rundt temaet frafall i organisert idrett (generelt)?
7. Hva tror du er de vanligste årsakene til at barn ikke deltar/slutter på fotball?
8. Har det vært tendenser til nedgang/økning av antall spillere i klubben de siste årene?
9. Har dere noen tiltak/oppfølging for å beholde spillerne på laget?
10. Hvilke tanker har du rundt kostnadsnivået for deltakelse på laget?
11. Har du opplevd at noen på laget har uttrykt problemer med betaling av trenings-/medlemsavgift?
12. Er det noen som ikke betaler trenings-/medlemsavgift? Hva blir konsekvensene av dette?
13. Har dere støtteordninger for de som eventuelt ikke har mulighet til å betale?
14. Hva betaler man i treningsavgift og medlemskontingent i de forskjellige aldergruppene?
15. Hva inkluderer treningsavgiften? Har den vært stabil de siste årene?
16. Hva er den største inntektskilden til klubben? Den største utgiftsposten?
17. Hva må spillerne finansiere selv? (cuper, treningsturer, utstyr/klær)
 - a. Hvilke krav har dere til utstyr og klær?
18. Har du observert noe form for press i forhold til "riktig" utstyr som må kjøpes eller trender som må følges?
19. Hvilke krav stiller dere til foreldrene (dugnad, kjøring etc.)?
20. I hvilken grad opplever du at det er enkelt å rekruttere trenere?
21. Har du endret oppfatning om deltakelse/fracfall i perioden du har vært trener?
22. Har du noen tanker om hvordan kostnadsnivåene for å delta på fotball kan reduseres?
23. Er det noe du vil tilføye?

Vedlegg 5 - Spørreskjema

www.questback.com - print preview

https://response.questback.com/isa/qbv.dll/ShowQuest?Previ...

Ungdom og organisert fotball

Din identitet vil holdes skjult.

Les om retningslinjer for personvern. (Åpnes i nytt vindu)

1) Kjønn:

- Gutt
- Jente

2) I hvilket årstall er du født?

- 2001
- 2002
- 2003
- 2004
- Annet

3) Hvor mange søsken har du?

- Ingen
- 1
- 2
- 3 eller flere

4) Har du vært medlem/ er du medlem av et fotballag?

- Ja, jeg er med på et fotballag
- Nei, jeg har sluttet
- Nei, jeg har aldri deltatt

Denne informasjonen vises kun i forhåndsvisningen

Følgende kriterier må være oppfylt for at spørsmålet skal vises for respondenten:

- (Hvis "Har du vært medlem/er du medlem av et fotballag?" er lik "Ja, jeg er med på et fotballag"
-)

5) Hvilke ulike fotballsko har du?

- Gressko
- Kunstgressko
- Grussko
- Kombisko
- Flere av samme type

Denne informasjonen vises kun i forhåndsvisningen

Følgende kriterier må være oppfylt for at spørsmålet skal vises for respondenten:

- (Hvis "Har du vært medlem/er du medlem av et fotballag?" er lik "Ja, jeg er med på et fotballag"
-)

6) Hvor ofte har du nye fotballsko?

- Flere ganger i løpet av en sesong
- Hver sesong
- Annenhver sesong
- Sjeldnere enn annenhver sesong
- Kjøper ikke nye fotballsko (arver/kjøper brukt)

Denne informasjonen vises kun i forhåndsvisningen

Følgende kriterier må være oppfylt for at spørsmålet skal vises for respondenten:

- (Hvis "Har du vært medlem/er du medlem av et fotballag?" er lik "Ja, jeg er med på et fotballag"
-)

7) Hva slags utstyr må kjøpes på egenhånd?

- 1 par fotballsko
- 2 par fotballsko
- 3 par fotballsko
- Fotballstrømper
- Overtrekksdress/laguniform
- Treningstøy med lagets farger/logo
- Drakt

Denne informasjonen vises kun i forhåndsvisningen

Følgende kriterier må være oppfylt for at spørsmålet skal vises for respondenten:

- (Hvis "Har du vært medlem/er du medlem av et fotballag?" er lik "Ja, jeg er med på et fotballag"
-)

8) Hvilket utstyr får du av klubben?

- Fotballsko
- Leggbeskyttere
- Fotballstrømper
- Overtrekkdress/laguniform
- Treningstøy med lagets farger/logo
- Drakt

Denne informasjonen vises kun i forhåndsvisningen

Følgende kriterier må være oppfylt for at spørsmålet skal vises for respondenten:

- (Hvis "Har du vært medlem/er du medlem av et fotballag?" er lik "Ja, jeg er med på et fotballag"
-)

9) Hvor mange treninger har fotballaget hver uke?

- 1 trening
- 2 treninger
- 3 treninger
- 4 treninger
- 5 eller flere treninger

Denne informasjonen vises kun i forhåndsvisningen

Følgende kriterier må være oppfylt for at spørsmålet skal vises for respondenten:

- (Hvis "Har du vært medlem/er du medlem av et fotballag?" er lik "Nei, jeg har sluttet"
-)

Vurder følgende påstand.

10) Jeg sluttet fordi:

	Veldig enig	Enig	Litt enig	Litt uenig	Uenig	Veldig uenig
Jeg begynte/fortsatte med en annen idrett	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg syntes ikke det var gøy lengre	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Det ble for dyrt	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Laget var ikke i nærheten av der jeg bor	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Vennene mine sluttet	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Det tok for mye tid	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Denne informasjonen vises kun i forhåndsvisningen

Følgende kriterier må være oppfylt for at spørsmålet skal vises for respondenten:

- (Hvis "Har du vært medlem/er du medlem av et fotballag?" er lik "Nei, jeg har sluttet"
-)

11) Hvor gammel var du når du sluttet?

- 10 år eller yngre
- 11 år
- 12 år
- 13 år
- 14 år
- 15 år eller eldre

Denne informasjonen vises kun i forhåndsvisningen

Følgende kriterier må være oppfylt for at spørsmålet skal vises for respondenten:

- (Hvis "Har du vært medlem/er du medlem av et fotballag?" er lik "Nei, jeg har aldri deltatt"
-)

Vurder følgende påstand.

12) Jeg begynte aldri med fotball fordi:

	Veldig enig	Enig	Litt enig	Litt uenig	Uenig	Veldig uenig
Jeg syntes ikke fotball er gøy	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg begynte/fortsatte med en annen idrett	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Det er for dyrt	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Det er ikke et lag i nærheten av der jeg bor	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Vennene spiller ikke	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Det tar for mye tid	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Denne informasjonen vises kun i forhåndsvisningen

Følgende kriterier må være oppfylt for at spørsmålet skal vises for respondenten:

- (Hvis "Har du vært medlem/er du medlem av et fotballag?" er lik "Nei, jeg har aldri deltatt"
-)

Vurder følgende påstand.

13) Hadde du begynt med fotball hvis:

	Veldig enig	Enig	Litt enig	Litt uenig	Uenig	Veldig uenig
Det hadde vært billigere	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Vennene mine spilte	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Det hadde vært et lag i nærheten av der jeg bor	☐	☐	☐	☐	☐	☐

14) Bor du med begge foreldrene dine?

- Ja, bor med begge
- Ja, bor litt hos hver
- Nei, bor kun hos mor
- Nei, bor kun hos far
- Annet

Denne informasjonen vises kun i forhåndsvisningen

Følgende kriterier må være oppfylt for at spørsmålet skal vises for respondenten:

- (
 - Hvis "Bor du med begge foreldrene dine?" er lik "Ja, bor litt hos hver"
 - eller
 - Hvis "Bor du med begge foreldrene dine?" er lik "Ja, bor med begge")

15) Hvor ofte jobber foreldrene dine?

- Begge jobber heltid (hver dag)
- Begge jobber deltid (ikke hver dag)
- En jobber heltid og den andre deltid

Denne informasjonen vises kun i forhåndsvisningen

Følgende kriterier må være oppfylt for at spørsmålet skal vises for respondenten:

- (
 - Hvis "Bor du med begge foreldrene dine?" er lik "Nei, bor kun hos mor")

16) Hvor ofte jobber moren din?

- Heltid (hver dag)
- Deltid (ikke hver dag)

Denne informasjonen vises kun i forhåndsvisningen

Følgende kriterier må være oppfylt for at spørsmålet skal vises for respondenten:

- (
 - Hvis "Bor du med begge foreldrene dine?" er lik "Nei, bor kun hos far")

17) Hvor ofte jobber faren din?

- Heltid (hver dag)
- Deltid (ikke hver dag)

Denne informasjonen vises kun i forhåndsvisningen

Følgende kriterier må være oppfylt for at spørsmålet skal vises for respondenten:

- (
 - Hvis "Bor du med begge foreldrene dine?" er lik "Ja, bor med begge"
 - eller
 - Hvis "Bor du med begge foreldrene dine?" er lik "Nei, bor kun hos mor"
 - eller
 - Hvis "Bor du med begge foreldrene dine?" er lik "Ja, bor litt hos hver"
-)

18) Har moren din utdanning på universitet eller høyskole? (hvis du ikke har kontakt med en eller begge av foreldrene dine, hopper du over spørsmålet)

- Ja
- Nei
- Vet ikke

Denne informasjonen vises kun i forhåndsvisningen

Følgende kriterier må være oppfylt for at spørsmålet skal vises for respondenten:

- (
 - Hvis "Bor du med begge foreldrene dine?" er lik "Ja, bor med begge"
 - eller
 - Hvis "Bor du med begge foreldrene dine?" er lik "Nei, bor kun hos far"
 - eller
 - Hvis "Bor du med begge foreldrene dine?" er lik "Ja, bor litt hos hver"
-)

19) Har faren din utdanning på universitet eller høyskole? (hvis du ikke har kontakt med en eller begge av foreldrene dine, hopper du over spørsmålet)

- Ja
- Nei
- Vet ikke

20) Har familien din bil?

- Ja, én
- Ja, to eller fler
- Nei

- (
 - Hvis "Bor du med begge foreldrene dine?" er lik "Ja, bor med begge"
 - eller
 - Hvis "Bor du med begge foreldrene dine?" er lik "Nei, bor kun hos mor"
 - eller
 - Hvis "Bor du med begge foreldrene dine?" er lik "Ja, bor litt hos hver"
-)

18) Har moren din utdanning på universitet eller høyskole? (hvis du ikke har kontakt med en eller begge av foreldrene dine, hopper du over spørsmålet)

- Ja
- Nei
- Vet ikke

Denne informasjonen vises kun i forhåndsvisningen

Følgende kriterier må være oppfylt for at spørsmålet skal vises for respondenten:

- (
 - Hvis "Bor du med begge foreldrene dine?" er lik "Ja, bor med begge"
 - eller
 - Hvis "Bor du med begge foreldrene dine?" er lik "Nei, bor kun hos far"
 - eller
 - Hvis "Bor du med begge foreldrene dine?" er lik "Ja, bor litt hos hver"
-)

19) Har faren din utdanning på universitet eller høyskole? (hvis du ikke har kontakt med en eller begge av foreldrene dine, hopper du over spørsmålet)

- Ja
- Nei
- Vet ikke

20) Har familien din bil?

- Ja, én
- Ja, to eller fler
- Nei

Vedlegg 6 – ”Har du vært/er du medlem av et fotballag?”

	Prosent			N
	Ja, jeg er med på et fotballag	Nei, jeg har sluttet	Nei, jeg har aldri deltatt	
Søndre Nordstrand	20,6%	29,4%	50,0%	34
Nordstrand	31,1%	23,0%	45,9%	61

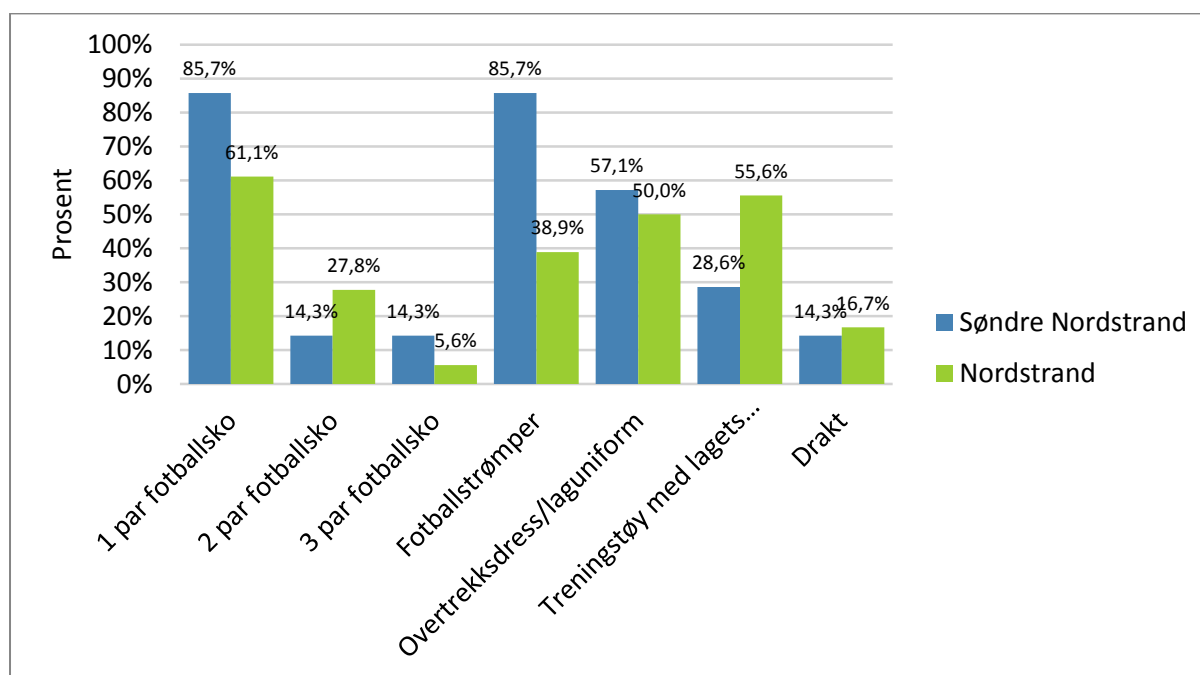
Vedlegg 7 – ”Hvorfor sluttet du?”

	Søndre Nordstrand	Nordstrand
Jeg begynte/fortsatte med en annen idrett		
Gjennomsnitt	3,07	1,78
N	14,00	27,00
Jeg syntes ikke fotball er gøy		
Gjennomsnitt	2,93	4,08
N	14,00	24,00
Det er for dyrt		
Gjennomsnitt	4,25	5,17
N	12,00	24,00
Det er ikke et lag i nærheten av der jeg bor		
Gjennomsnitt	5,08	5,78
N	13,00	23,00
Vennene mine spiller ikke		
Gjennomsnitt	3,75	4,09
N	12,00	23,00
Det tar for mye tid		
Gjennomsnitt	3,07	3,70
N	14,00	23,00

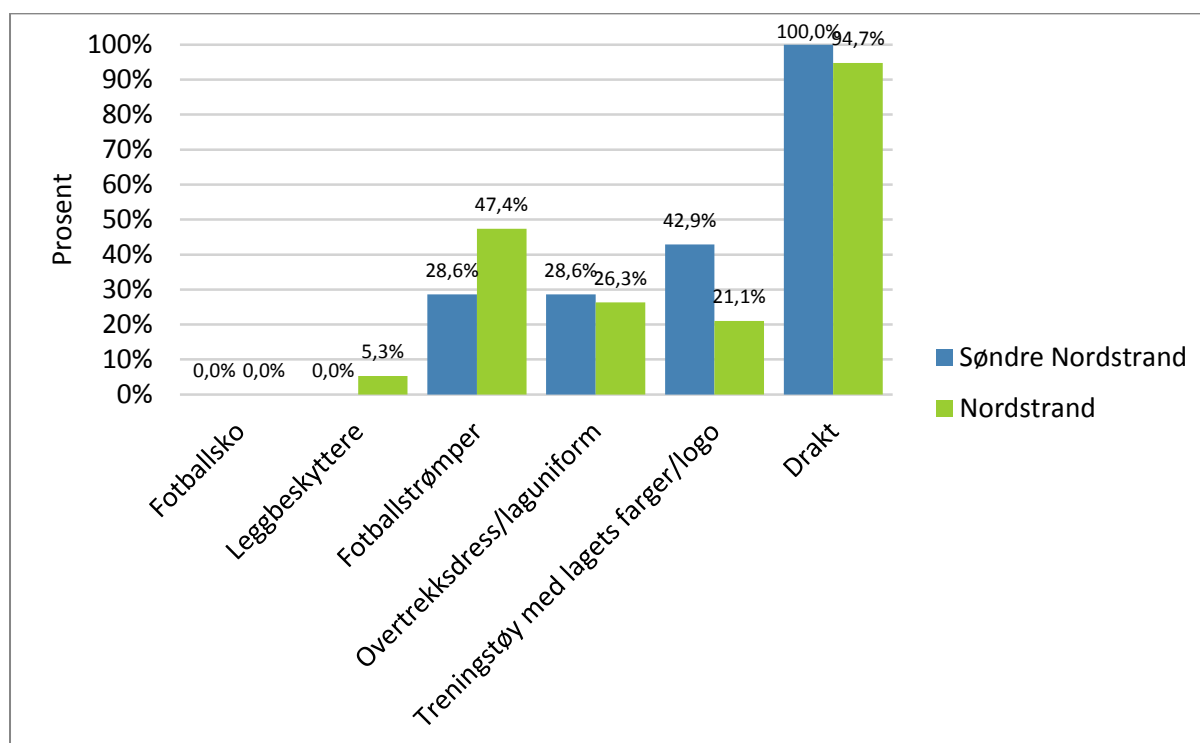
Vedlegg 8 – ”Vurder påstanden: Hadde du begynt med fotball hvis...”

	Det hadde vært billigere		Vennene mine spilte		Det hadde vært et lag i nærheten av der jeg bor	
	Gjennomsnitt	N	Gjennomsnitt	N	Gjennomsnitt	N
Søndre Nordstrand	4,67	15,00	4,33	15,00	4,50	14,00
Nordstrand	4,83	24,00	3,77	26,00	5,41	22,00

Vedlegg 9 – Hva må kjøpes på egenhånd

Vedlegg 10 – hvilket utstyr får du av klubben

Vedlegg 11 – Krysstabulering: ”Det ble for dyrt” og ”jeg begynte/fortsatte med en annen idrett” (Søndre Nordstrand)

”Jeg begynte/fortsatte med en annen idrett”							
	Total	Veldig enig	Enig	Litt enig	Litt uenig	Uenig	Veldig uenig
”Det ble for dyrt”	Veldig enig	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	Enig	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	Litt enig	14,3%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	25,0%
	Litt uenig	14,3%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	Uenig	14,3%	0,0%	0,0%	0,0%	50,0%	0,0%
	Veldig uenig	57,1%	0,0%	0,0%	0,0%	50,0%	75,0%
	N	7	0	0	0	2	1

Vedlegg 12 – Krysstabulering: ”Det ble for dyrt” og ”jeg begynte/fortsatte med en annen idrett” (Nordstrand)

”Jeg begynte/fortsatte med en annen idrett”							
	Total	Veldig enig	Enig	Litt enig	Litt uenig	Uenig	Veldig uenig
”Det ble for dyrt”	Veldig enig	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	Enig	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	Litt enig	27,3%	11,1%	100,0%	0,0%	100,0%	0,0%
	Litt uenig	9,1%	11,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	Uenig	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	Veldig uenig	63,6%	77,8%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	N	11	9	1	0	1	0

Vedlegg 13 – Krysstabulering: ”Det er for dyrt” og ”jeg begynte/fortsatte med en annen idrett” (Søndre Nordstrand)

”Jeg begynte/fortsatte med en annen idrett”							
	Total	Veldig enig	Enig	Litt enig	Litt uenig	Uenig	Veldig uenig
"Det er for dyrt"	Veldig enig	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	Enig	25,0%	33,3%	0,0%	0,0%	33,3%	0,0%
	Litt enig	8,3%	33,3%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	Litt uenig	16,7%	0,0%	50,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	Uenig	16,7%	0,0%	0,0%	0,0%	33,3%	50,0%
	Veldig uenig	33,3%	33,3%	50,0%	0,0%	33,3%	50,0%
	N	12	3	2	0	3	2

Vedlegg 14 – Krysstabulering: ”Det er for dyrt” og ”jeg begynte/fortsatte med en annen idrett” (Nordstrand)

”Jeg begynte/fortsatte med en annen idrett”							
	Total	Veldig enig	Enig	Litt enig	Litt uenig	Uenig	Veldig uenig
"Det er for dyrt"	Veldig enig	4,2%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	Enig	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	Litt enig	4,2%	6,3%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	Litt uenig	12,5%	12,5%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	Uenig	25,0%	31,3%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	Veldig uenig	54,2%	50,0%	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%
	N	24	16	1	3	1	0

Vedlegg 15 – Krysstabulering: ”Det er for dyrt” og ”det hadde vært billigere” (Søndre Nordstrand)

"Det hadde vært billigere"							
	Total	Veldig enig	Enig	Litt enig	Litt uenig	Uenig	Veldig uenig
Veldig enig	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Enig	25,0%	100,0%	50,0%	0,0%	0,0%	0,0%	14,3%
Litt enig	8,3%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	14,3%
Litt uenig	16,7%	0,0%	50,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%
Uenig	16,7%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	14,3%
Veldig uenig	33,3%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	57,1%
N	12	1	2	0	1	1	7

Vedlegg 16 – Krysstabulering: ”Det er for dyrt” og ”det hadde vært billigere” (Nordstrand)

"Det hadde vært billigere"							
	Total	Veldig enig	Enig	Litt enig	Litt uenig	Uenig	Veldig uenig
Veldig enig	4,2%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Enig	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Litt enig	4,2%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	11,1%
Litt uenig	12,5%	0,0%	0,0%	50,0%	0,0%	11,1%	0,0%
Uenig	25,0%	0,0%	0,0%	25,0%	100,0%	44,4%	0,0%
Veldig uenig	54,2%	0,0%	0,0%	25,0%	0,0%	44,4%	88,9%
N	24	1	0	4	1	9	9

Norges miljø- og biovitenskapelig universitet
Noregs miljø- og biovitenskapelige universitet
Norwegian University of Life Sciences

Postboks 5003
NO-1432 Ås
Norway